Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

11-12

NR. 11-12 (224-225) • ANUL XXIV • Noiembrie-Decembrie 2019
apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale
www.revistasud.ro

Festivalul Toamna Culturală Bolintineană 2019
Pomenire veșnică poetului Bolintineanu

CENTRUL MULTICULTURAL SUD

Scrisoare deschisă către edilii orașului Bolintin Vale, această capitală culturală a Sudului românesc

Deci, domnule primar, domnilor consilieri, domnilor intelectuali ai locului, domnilor cetățeni ai acestui ținut:

Eu, prieten al dumneavoastră numai din comuniune și iubire curată, nu din vreun interes, vreau să vă declar următoarele:

1) Dacă aș fi mai tânăr cu douăzeci de ani, mi-aș face o casă de vară și de poezie în triunghiul de argint al apelor bolintinene. Chiar acolo în inima Țării Bolintinului, cum zice fratele meu Vasile Grigore, pe bună dreptate, pentru că toată România a fost zidită din țări și păstrată pe umeri de țărani, de oameni aparținând unei aristocrații spirituale fără egal: Țara Făgărașului, Țara Maramureșului, Țara Hațegului, Țara Loviștei, Țara Bolintinului...

2) Nefiind mai tânăr și neavând puterea să împlinesc acest vis, nu pot decât să admir și să aprob gestul vostru cultural și patriotic în esență, de a reconstrui una dintre școlile emblematice ale Sudului românesc. Vă rog să apărați acest vis, să nu-l abandonați, indiferent ce întâmplări cu iz de murdărie politică se vor mai abate asupra acestei țări.

În tradiția românească, atunci când se construia o casă, un lăcaș de rugăciune, un pod, o speranță, trebuia să găsești un suflet pentru a-i închina zidirea, pentru a-i da durată.

Ființa noastră națională stă sub semnul jertfei umane, a baladei meșterului care și-a zidit soția, toată veșnicia, pentru a muri, la apogeul creației, și el, ziditorul.

Dumneavoastră, domnilor prieteni ai mei, pregătiți o rezidire: școala cu vechime de peste un veac.

Aveți marele avantaj că această construcție are un suflet viu ce poate fi zidit aici pentru a-i da durată. El se numește revista „Sud” cu centrul de studii istorice din jurul ei. Nu aveți nevoie de nimic altceva. Numiți-l, dacă sunteți de acord cu mine, **Centrul multicultural Sud**. Pentru că acesta este marele brand al orașului și al zonei în care trăiți. O revistă de nivel național care, prin tot ce a editat și a cutezat, ar merita să fie așezată sub egida Academiei Române. Tratatele enciclopedice despre istoria Bolintinului nu mai lasă loc niciunui comentariu.

Credeți-mă că merită să vă luptați pentru asta ! Așa cum marele primar bolintinean, Constantin, întemeietorul școlii pre-haretiene, va rămâne alături de ruda lui de sânge, marele poet întemeietor român, Dimitrie Bolintineanu, vor avea șansa de a rămâne în istoria viitoare și edilii de azi.

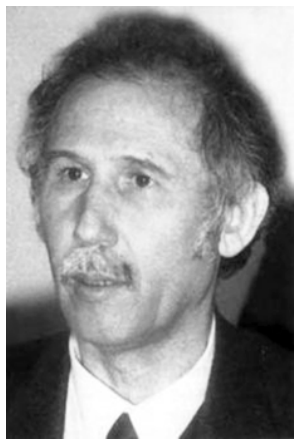
Faceți, vă rog și vă implor, în această nouă clădire a școlii vechi, un muzeu al Sudului românesc, expuneți în el costume populare, fotografii vechi, manuscrise, cărțile-document pe care le-ați editat deja, nu admiteți niciun *kitsch* al lumii perverse contemporane, păstrați istoria și tradiția, păstrați identitatea românească a unui loc pe care Dumnezeu l-a așezat aici, în calea tuturor vânturilor și răutăților lumii !

Domnule primar, domnilor edili ! Aveți o șansă unică. Alta, vă asigur eu, cu toate cărțile de istorie pe care le-am citit și le-am iubit, nu veți mai avea. Folosiți-o, pentru că, dacă n-o faceți, viitorul nu vă va ierta !

Cu toată prietenia,
Nicolae Dan Fruntelată

Atavism

de Marin Sorescu

Uitatul pe fereastră a devenit un tic,
Toată lumea se uită pe fereastră.
Citește, spală, iubește, moare
Și din când în când dă fuga
Și se uită pe fereastră.

Ce vreți să vedeți ?
După cine priviți ?
Luați-vă gândul, cine a fost de venit a venit,
Cine a fost de plecat a plecat,
Ce a fost de trecut prin dreptul vostru a trecut.

Lăsați perdelele,
Trageți obloanele
Și mai luați-vă o dată tensiunea.

După ce a văzut totul – ploi, războaie,
Soare, cârțițe, evenimente,
Repetate mereu aidoma,
Omenirea nu cred că mai dorește serios
Să mai vadă ceva.
Totuși uite-o lipită de ferestre,
În ochi cu un gol.

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (VII)

Florentin POPESCU

Continuăm să răsfoim albumul „Silvan portretistul”, veritabil „izvor” de delicii artistice, atât pentru inițiații în cultură în general și-n literatură în special, cât și pentru cititorul obișnuit, fiindcă multe dintre numele de scriitori ne sunt familiare tuturor – fie și numai din manualele școlare. Este, fără îndoială, un exercițiu interesant și cu totul nou să poți face o comparație (sau mai multe !) între portretul cunoscut, clasic, al unui scriitor și viziunea pe care a avut-o un artist plastic de talia lui Silvan Ionescu asupra lui.

Așadar, dragi cititori ai acestor rânduri, să încercăm să ne „dedăm” împreună acestui plăcut exercițiu…

Iată-l pe Octavian Goga sub chipul unui cioban echipat cu întreg „harnașamentul”: sarică mare, mițoasă pe umeri, cioareci, opinci și nelipsitul fluier la care, desigur, cântă o doină de pe meleagurile transilvane. Nu mai este un secret pentru nimeni că marele poet impresiona/impresionează prin ochii săi mari, bulbucați, prin care pare a privi întreaga noastră istorie – și îndeosebi pe cea a satului vechi românesc, cu tristețile, cu dramele, dar și cu marea lui forță de a supraviețui prin veacuri pe plaiurile Mioriței. Lui Silvan Ionescu nu putea să-i scape imaginea ochilor și de aceea accentul este pus tocmai pe acest element. Atât în imaginea ciobanului care cântă probabil ceva legat de „codrii verzi de brazi” și de „jalea din case” cât și într-un crochiu în creion, în care se poate vedea doar capul poetului, ochii – aceste „ferestre ale sufletului”, cum ar fi spus Caragiale (ne amintim cu toții expresia din portretul pe care marele scriitor i-l făcea prietenului său Eminescu) – sunt atât de expresivi încât par a spune totul despre rapsodul durerilor poporului…

Într-o acuarelă realizată în tuș sepia, în combinație cu guașă, îl vedem pe autorul „Chirei Chiralina” și al lui „Moș Anghel”: sobru, rece, cu chipul parcă cioplit din doar câteva tăieturi de bardă, cu nelipsiții ochelari cu ramă groasă, deasupra cărora tronează, aidoma unei granițe de nepătruns către țărmurile gândului, o pereche de sprâncene negre și groase. În totul chipul inspiră interiorizare, iar lentilele ochelarilor, aidoma unor cortine, ascund în întregime ochii, lăsând să se ghicească, dincolo de ele, o lume tainică, de nepătruns și inaccesibilă privirilor comune. Probabil că, inspirat de chipul scriitorului, graficianul se va fi gândit îndelung nu numai la scriitor, ci și la universul prozelor acestuia: la bălțile Brăilei, la legendele

(continuare în pag. 2)

Ioana Ruxandra Fruntelată
De post, pre oltenelte pag. 12

Florin Colonaș
Pe când U.E. căuta Comisar European pentru Transporturi pag. 22

Șerban Codrin
George Alboiu și obsedanta câmpie eternă pag. 15

Gabriel Dragnea
Despre patrimoniu, tradiție și continuitate la Festivalul Toamna Culturală Bolintineană 2019 pag. 26

circumscrieri

Alexandru Cazacu

Histrionii „Evului Media”

Divertismentul de orice tip și atracția pe care el o manifestă în ultimul deceniu au condus la întrebarea dacă nu cumva raportul cerere-ofertă pe acest segment este unidirecțional. În sensul că nu mai este rezultatul negocierii dintre propuneri și solicitări, ci este doar un „extras” dintr-o listă sumară a unor rețete de succes, testate în trecut și reciclate într-o formă adaptată la ziua de azi. Oferta este de fapt rezultatul unei presiuni comerciale atât de mari încât atinge limita legalității, obiectivul fiind acapararea completă a publicului din grupul țintă. Consecințele sunt multiple, dar cele mai vizibile sunt cele din media, aceasta făcând adesea o echilibristică fragilă între zona „quality content” și tabloidizare, înclinând, din ce în ce mai evident către a doua soluție.

„Evul Media”, cum este numit de unii sociologi, făcând aluzie la evul mediu istoric, vine cu un alai nesfârșit de „fake-news” și de mereu apocaliptice „braking -news”, într-un continuu „show” care privit obiectiv aduce cu un histrionism violent. Ba chiar a început să se vorbească de „personalitate histrionică” în sensul aproape clinic, ca un rezultat al exceselor necontrolate ale „Evului Media”. Un individ definit de impresiile de moment culese din astfel de surse, de emoții și intuiții superficiale, cu o gândire subiectivă, cu atitudini fluctuante, devine o persoană extrem de ușor influențabilă, lipsindu-i capacitatea de concentrare, nuanțare și analiză. Acest om de tip nou începe să capete o pondere din ce în ce mai mare în societatea actuală.

Histrion prin profesie, actorul, cândva numit pedagog social, încearcă prin arta sa să pună în discuție marile teme existențiale, dar să și corecteze derapajele existente. De la epocă la epocă, câțiva dintre ei au dorit să se exprime și cu ajutorul liricii. Este cazul a două mari personalități, născute în același, an care au marcat cu prezența lor scena teatrală și spațiul public românesc.

Mircea Albulescu (1934-2016), actor ce face parte din generația numită „de aur” a scenei și cinematografiei românești, a cunoscut un prestigiu profesional și social greu de egalat. Temperament proteic, după finalizarea studiilor postliceale de arhitectură și superioare de teatru este distribuit în sute de roluri, atât pe scenă, la radio, televiziune, cinematografie, spectacole diverse, fiind în prim planul vieții artistice mai bine de șaizeci de ani și devenind, către maturitate, unul dintre cei mai cunoscuți actori din țară, făcând doar mici compromisuri. Primește toate onorurile, fiind, în paralel, profesor universitar, dar și prozator și poet. Poezia sa, puternic influențată de lecturile la care îl obliga profesia, sub o mască ludică reușește să aducă în atenția lectorului neliniștile și interogațiile de care nimeni nu este ocolit, filtrate printr-o formă de aparentă colocvialitate care amplifică pertinența mesajul: „*Teorema lui Pitagora/ nerușinată/ dă târcoale unui pătrat// toate băuturile/ au gustul cafelei cu lapte/ urechea mă arde/ înfundată/ cu floare de nu-mă-uita/ sufocat/ îmi vine să țip să țip să țip/ așteptând să-mi crească/ o barbă de lacrimi// mi se cam bate ochiul drept/ trebuie/ neapărat trebuie să te visez/mamă*” (*Semne*).

Ștefan Radof (1934-2012) este actorul care debutează după ce împlinește treizeci de ani. Mai întâi absolvă o școală comercială și apoi, din motive politice, este arestat. Părinții săi în acel moment istoric erau indezirabili, tatăl, comerciant, făcând chiar închisoare. După arestare și amnistierea pedepsei grație unor conjuncturi fericite, viitorul actor este ogligat să lucreze în construcții și comerț ca simplu muncitor. Ulterior, odată cu „dezghețul” politic i se permite cu greu admiterea și absolvirea Institului de Teatru. Talentul său este remarcat repede, iar succesul sosește, chiar dacă cu o anumită întârziere, fiind cooptat în proiecte teatrale de înaltă ținută cărora le face față cu brio, câștigând admirația criticii și publicului deopotrivă. Se implică mult și în zona civică, devenind pentru un mandat parlamentar. Scrie scenarii de teatru și film după operele clasicilor literaturii naționale și universale, dar și volume de poezie. Ștefan Radof este un poet rafinat, întrezărindu-se în fiecare vers al său o cultură clasică bine asimilată, iar sub aparența calofilă și a unor ritualuri se poate lesne întrezări pledoaria pentru senzorial și cerebral deopotrivă, ca formă de apărare a unui suflet amenințat de nebănuite dezordini: „*E duminică în lume/ Lumina e joasă/ E departe și vechi/ Ca într-un acvariu/ Amanții din vitraliu/ Iau dejunul în iarbă/ Damen-n tangouri/ Zeppeline/ Cocarde/ Cabriolete/ Mașini Chevrolet/ Și parfumul Cavour…/ Pe atunci/ Se spânzurau poeții-n mansarde/ la butonieră cu jartiera iubitei/ Și-n haine vechi de velur*” (*Retro*).

Departe de a fi doar un „*violon d’Ingres*” lirica celor doi este și o formă de răspuns, personală, la presiunile meseriei, la care au fost supuși direct sau indirect. Însă, dincolo sau chiar împreună cu evaluarea estetică, versurile lor pot fi privite ca un apel al unor mari actori pentru evacuarea histrionismului dintr-o existență veritabilă.

pretexte

Gabriel Dragnea

„Moș Crăciun”, colindul lui Ștefan Cruceanu !

„Moș Crăciun cu plete dalbe/ A sosit de prin nămeți/ Și aduce daruri multe/ Pe la fete și băieți.// Din bătrâni se povestește/ Că-n tot anul, negreșit/ Moș Crăciun pribeag sosește/ Niciodată n-a lipsit”.

Nu a lipsit nici din copilăria mea, în care, toate vacanțele de iarnă le petreceam la Adjud, la bunicii din partea mamei. Copil fiind am învățat și eu versurile multor colinde pe care, ierni la rând, le cântam din casă în casă, la ferestrele vecinilor apropiați, alături de verișorul meu Ionuț. Pot să mă laud că știu ce înseamnă bucuria primirii în casă, cântând la gura sobei în fața tuturor membrilor familiei casei colindate, cu toții strânși să ne asculte. Timizi, cu teama de a nu ne încurca, de a nu uita versurile, ne împleteam emoțiile cu bucuria, zâmbetul spectatorilor noștri care, în șoaptă, cântau cu noi bătând ușor din palme sau lovind încet podeaua cu piciorul, parcă încercând să ne păstreze pe amândoi în același ritm. Am trăit și momentul în care ne înghețau picioarele și gluga hainei era parcă prea mică pentru a opri vântul care, în anumite locuri se manifesta în voie lovindu-ne fața îmbujorată și înlăcrimată de frig ! Dar nimic nu ne oprea din misiunea noastră de a aduce vestea bună în casa oamenilor ! Iar ei, cunoscându-ne, ne așteptau cu tot felul de bunătăți făcute în casă, cu dulciuri de tot felul, bucuroși că le-am călcat pragul. Inevitabil, din repertoriul nostru nu avea cum să lipsească atât de bine cunoscutul colind *Moș Crăciun cu plete dalbe* (așa cum apare în antologia lui Gh. Cardaș, *Poezia românească dela origine până în zilele noastre*, apărută la Institutul de Arte Grafice „Tiparul Universitar”, București, 1937; de aici intuim ideea originală a poetului care și-l imaginează pe Moș Crăciun având plete dintre acelea, albe, de aici și forma prescurtată).

Anii au trecut și, alte generații, la rândul lor, au învățat aceste versuri care aduc bucurie și zâmbet în miezul iernii. Dar, trebuie să recunosc că nu m-am întrebat niciodată cine a scris aceste versuri care au ajuns, în timp, pe buzele atâtor milioane de copii ! Presupuneam că este o variantă tradusă și adaptată a vreunui colind străin sau, pur și simplu versuri populare care au reușit să treacă granițele atâtor generații ! Dar, citind din antologia lui Gh. Cardaș, la care am făcut referire mai sus, l-am descoperit cu totul întâmplător pe însuși autorul acestui tradițional colind pentru copii: Ștefan Cruceanu. Încă de la apariția acestui volum colectiv de texte despre poet nu s-au știut prea multe informații precise. Până și anul nașterii sale este incert, 1872 ! Gh. Cardaș, autorul acestei antologii precizează doar atât: *Despre Ștefan Cruceanu, talentat poet, cunoscut prin câteva poezii originale, nu avem suficiente date biografice. S’a născut pe la anul 1872 și a fost medic la Paris. A colaborat la revistele: „Lumea nouă literară”, „Convorbiri literare” etc... În 1898 îi apare la Iași un volum de versuri intitulat „Lacrime”. Antologia „Parnasul Român” (Brașov, 1892) i-a popularizat poeziile: „Visul codrului” și „Cântăreț”; iar alte culegeri de versuri i-au răspândit frumoasa și tradiționala bucată „Moș Crăciun”, pusă pe muzică.*

Mă întreb, acum, în aceste vremuri în care împrumutăm sau cumpărăm semnături străine, ce facem cu ale noastre care au condus spre lumină atâtea generații de părinți și bunici ? Îmbrățișăm repere, acțiuni, modele și comportamente străine, multe dintre acestea înlocuindu-le pe ale noastre, tradiționale, pline de profunzime și sens, unele izvorâte chiar din vechile scrieri sau învățături creștine. De prea multe ori ne îmbrăcăm cu haine care nu ni se potrivesc și ieșim pe stradă fără să ne pese dacă ne reprezintă sau nu. Alergăm după noi suveniruri de pe tarabele lumii întregi, îngropând tot mai adânc în spatele grădinii mii de dovezi ale existenței drumului până la noi. Oare câte lucruri care vorbesc despre noi s-au aruncat sau le-am lăsat să se deterioreze, urmând apoi a ne întreba într-un mod nevinovat și dezorientat „cine suntem ?” Ar trebui să ne fie teamă că, fără o analiză serioasă, în profunzime asupra unor astfel de lucrări vechi și reeditarea lor, viitoarele generații se vor privi în ochi, tot mai dezorientate, tot mai liniștite și mulțumite în preajma a ceea ce au, starea de suficiență devenind deja o modă, un curent social în plină dezvoltare, o capcană în care cad „doar cei ai nimănui”. Într-adevăr, se poate trăi și fără să se știe cine a scris „Moș Crăciun cu plete dalbe”, care sunt marile minuni ale lumii sau fără să ne putem descrie bucuriile și frământările, dar oare cum și cât vom putea rezista pe un traseu fără marcaje, mai ales când alegem să fim niște păsări legate la ochi într-un zbor inconștient pe întuneric ?

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (VII)

(urmare din pag. 1)

locului, dar și la „lumea” purtată de scriitor în memorie, în îndelungul și deloc fericitul pelerinaj al lui pe alte meleaguri…

Pline de folos și indiscutabil interesante pot fi comparațiile pe care le-am amintit. La capătul lor ne apare un adevăr elementar: un artist, un grafician cu har nu se limitează aproape niciodată la o „copiere” a unei fotografii, ci caută să surprindă „acel specific”, acea „notă personală”, acel element care trebuie scos în evidență. Fără, desigur, a-și „aranja” personajele, modelele ca un fotograf, în poziții și unghiuri alese după criterii aleatorii, arbitrare.

Este și cazul lui Ion Minulescu, poetul care făcea furori în cafeneaua *Capșa* prin primele decenii ale veacului trecut. Venit de la Paris, entuziasmat de simboliști, fiind el însuși arondat de către istoricii literari curentului simboliștilor, el umbla prin București cu o lavalieră etalată ostentativ și cu nelipsitu-i trabuc în colțul gurii. Fotografiile ne arată un tip masiv, cu cap mare, cu șuvițele de păr răsfrânte aproape în neorânduială pe frunte. Acolo poziția, ținuta lui în general lasă impresia unui ins cu ținuta dinainte studiată și de aci, poate, și suspiciunea trezită printre contemporani și în mintea privitorului. De altfel, ca și Macedonski, el a fost de multe ori ironizat, chiar și de către unii graficieni. Într-un desen nesemnat, apărut în ziarele timpului, îl vedem șezând pe un piedestal, exact în poziția celebrei sculpturi „Gânditorul” de Rodin. Cu mâna dreaptă își sprijină bărbia și, desigur, între buze are marele trabuc prin care epata mai ales în cafenelele vremii. Semnătura desenului: Rodin.

Silvan Ionescu ne propune un Minulescu pictat în acuarele de mai multe culori (albastru brun, roșu cărămiziu, galben, vișiniu, verde, roșu aprins, violet). Poartă ochelari mari, prin lentilele cărora abia dacă se mai pot zări pleoapele ce acoperă ochii închiși, ca și cum personajul ar dormi sau ar picoti, gata să cadă în somn. Culorile se întrepătrund, se combină între ele în chip ingenios.

Să fie, oare, culorile simbolismului, cele despre care scria și Baudelaire ? Suntem numaidecât gata să credem asta, întrucât poetul nostru este și el, cum știe toată lumea, un reprezentant autohton al susnumitului curent.

Oricum am lua-o și oricum am judeca lucrurile, este limpede că graficianul și-a înnobilat portretul, dar dându-i și o notă ironică (nu e un paradox în asta !) cu tușe puternice, impresionante, spre a da impresia că, dincolo de bârfa confraților scriitori, Ion Minulescu a fost și a rămas un poet valoros și interesant. Și, în plus, poate mult mai popular decât alți barzi practicanți ai mijloacelor simboliste pe malurile Dâmboviței…

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

Nicolae Dan Fruntelată

Poemportrete din Țara Vlăsiei

Cred că nu sunt normal. O declar fără nicio ezitare și argumentez în cele ce urmează. Mai sunt capabil, la vârsta mea respectabilă, să mă entuziasmez la descoperirea unui scriitor, a unui coleg pe care credeam că-l știu, dar care, iată, îmi oferă o carte dintr-un gen nou și mă surprinde prin talent și prin forța scriiturii.

Normal ar fi să consemnez elegant respectivul dar, să mă justific prin fraze convenționale (e o confirmare a talentului, e o realizare deosebită, bla-bla, cunoașteți repertoriul criticii contemporane). Eu mă entuziasmez și încerc să demonstrez acest entuziasm nepotrivit vârstei mele.

George Theodor Popescu, un scriitor pe care-l cunosc de câțiva ani, de când colaborăm împreună la „Bucureștiul literar și artistic", un poet destul de cunoscut, destul de atașat unor grupuri literare ce nu mi-au fost întotdeauna favorabile (ca să nu zic altfel), mi-a oferit una dintre cărțile sale apărute recent: *Conturul umbrei*, Editura RawexComs, 2019. Am mai scris despre el, despre poezia lui cu parfum levantin, cu lumină de sud și n-am făcut-o din vreo obligație.

De data asta, am avut în față o carte cu totul deosebită. Compusă ca un testament literar – ceea ce m-a tulburat și nu mi-a plăcut deloc, pentru că am început să țin în acești ani la George Theodor Popescu, la *Dropioiu*, așa cum îi zicem noi.

Dar am început să citesc, având în mână pixul și în față colile albe, ca orice filolog crescut la școala bucureșteană a marelui Călinescu. Și am trăit, dragi prieteni, revelația descoperirii unui prozator de prima mână, a unui meșter de proză scurtă, muntenească, de schiță adică, născut din mantia fostului meu coleg de la „Luceafărul", marele prozator de la Cepari – Argeș, nea Nicu Velea. Cel care scria despre un consătean ajuns lider local că este „alfa și ologu" în satul acela. Nu știu dacă mulți dintre voi l-ați citit pe Velea. Dar vă asigur că, dacă-i deschideți cărțile, veți descoperi un uriaș.

Acum mă întorc la George Theodor Popescu. La *Dropioiu*. La schițele lui în care se joacă de-a detectivii americani la modă, numiți *profileri*, adică specialiști în portrete psihologice. Dar G.T.P. dansează prin lumea lui din satele Vlăsiei, folosind graiul muntenesc ca un artist adevărat: vorba repezită, în doi peri, expresie a gândului care aleargă fără opreliști, limba prozei lui Preda, a lui Stancu, a tuturor marilor prozatori ai Sudului românesc.

Și face *Dropioiu* meseria de *profiler*. Scriind despre Podgoreanu, despre Armeanu, despre Mitică Jidanu, despre Stanca Țiganca, despre Cel Gheorghe, despre Oane Sfârșitu, despre tatăl lui, cu fragilitatea sa disimulată, despre Stelică Zăbavă, despre Nicu Butimanu.

Lumea și societatea sunt privite prin ochii valahului înțelept, întredeschiși, ironici fără batjocură, triști până la măduva unei metafore.

Aș putea să vă dau nenumărate exemple de vorbă „în colțuri și rotundă", cum spunea Velea, în graiul pe care *Dropioiul* îl are în sânge. Nu știu de ce, atunci când am citit prozele scurte ale lui G.T.P., mi-am amintit povestirile lui nea Nicu Velea despre sentimentul cu care, dimineața, își privea degetele de la picioare ieșind din pătură, libere cu totul.

Alte povești sunt, de fapt, niște căderi în poem, de parcă *Dropioiul* și-ar scoate sufletul în uliță, l-ar arăta la lume, l-ar face de râsu'-plânsu', vorba lui Nichita.

Autorul e ca un pictor nebun de biserici care, în loc să picteze sfinți canonici, îi așază pe pereți pe țăranii lui din Vlăsia, îi sanctifică din iubire, din înțelegere adâncă, îi și ironizează uneori, dar cald și fără răutate.

G.T. Popescu face pasul spre București, are revelații. Nu de țăran care descoperă un Eden, ci de om „dăștept" și filosof hârșit. Are norocul să cadă iar în poezia pură. Ca în „Eres", ca-n ziua când i se se înfățișează, în duhul ei vădit, Divina-Șerpoaica, când el devine Fiul Dropiei și simte cum „se prăbușește vântul auriu în soborul pietrei arse".

Partea a doua e altă carte, altă țară (fac o parafrază după titlul frumos de tot al unui autor contestat de unii, Gabriel Gafița, *Iarna e o altă țară*).

Capitolul se numește „Hilariopolis" (slove și prinosuri trase din cronici) și este o joacă a *Dropioiului* întru memoria pământurilor sudice unde s-a născut. Recompune zarea balcanică, fanariotă chiar, acea adiere cețoasă care coboară spre Dunăre, prin Levant, spre rădăcinile noastre dulci, prea rafinate uneori, spre cerul pe care strălucește steaua lui Anton Pann și se aude muzichia lentă, insinuantă.

Acolo, George Theodor Popescu se întâlnește cu lumea lui Eugen Barbu din *Săptămâna nebunilor*, muntean și el, fiu al unui mare poet uitat, Nicolae Crevedia, cel care trăia „pe-acolo, pe unde ne duce Pronia,/ pe unde femeile au părul/ ca tutunul de Macedonia".

Alte capitole închid poeme frumoase, dar atinse de boala singurătății.

În final, G.T.P. pune și câteva capitole „speciale", unul cu titlu de tot straniu, „Interogații Johannis", care mă duce pe mine, oltean predispus la interpretări, cu gândul la prezentul imund al politicii dâmbovițene.

În final, autorul își adună „metaforele", portrete de scriitori, prieteni, cunoscuți, artiști de tot felul. Sunt portrete conținute de multe ori într-o metaforă, tablete în care e sincer cu totul, chiar dacă uneori mai face reverențe grațioase la ierarhii literare, puțin rigid, ca orice țăran neobișnuit cu protocolul saloanelor.

Cartea lui George Theodor Popescu mi-a plăcut în întregime. Dar, repet, m-a întristat în final, pentru că are aerul de ediție definitivă. Ce naiba, *Dropioiule*, noi mai avem de umblat ani mulți prin umbra Vlăsiei și prin luncile Dunării celeste !

Nu-i pot dori cărții tale decât să circule cât mai mult prin lumea celor care mai pricep și mai citesc ! Cât despre „biografismul" altor confrați, în primul rând al meu, lucru care văd că te deranjează, primește și de la mine (că, de, sunt mai bătrân cu câțiva ani ca tine) un sfat și-o învățătură: **suntem atâta cât suntem și de unde suntem**. Păi, altfel, unde i-am așeza pe sfinții și pe dumnezeii noștri, de la Slavici și Rebreanu la rușii cei mari, la Faulkner și Márquez, columbianul de aur ? Dacă mai vrei un argument zdrobitor, frate *Dropioi*, cartea ta de vârf nu este alta decât *Profilpetrăchioaia*, această minune de proze scurte și sclipitoare, printre cele mai bune pe care le-am citit în ultima vreme ! Ești al lumii tale ori vrei să te dai altceva ?

Într-o zi, la *Catacomba*, pe unde ne întâlnim, o să beau un vin alb și o să strig fără fereală: „Care ești, mă, de la Petrăchioaia ?" Să văd dacă răspunde cineva...

BOLINTIN - Istorie în imagini

Imagini din colecțiile Mioara Ene, Ion Ghergan și Nina Vâlceanu-Ionescu

Elevii și învățătorii Școlii Primare Bolintin Vale la Monumentul Eroilor, 1936

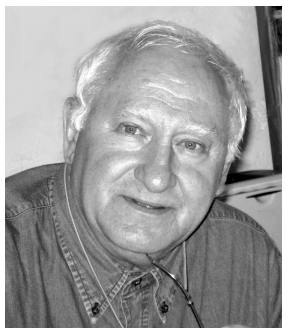
Bolintin Vale, 1968, pe fundal casele Bercu și Manolache

Bolintinence în costum național, 6 iulie 1930

De neamul moldovenilor... din Bărăganul ialomițean

6. La Fierăria lui... Iocan

Don Andreiță

Peste Moldoveni, se lasă o seară de toamnă ca o binecuvântare de destin. Trăim sub farmecul poeziei: „Se întorc de la pășune ale satului cirezi / Umbre cresc pe nesimțite prin grădini și prin livezi”... Cele opt-zece văcuțe care trec în fiecare dimineață și seară prin dreptul casei noastre, împinse din spate de către aceeași bătrânică pe bicicletă, și-au luat după sine, odată cu zgomotul copitelor pe asfalt – și ecoul. Liniște. E un moment când pacea cutreieră pământul.

Aflând că m-am întors de la București, câțiva consăteni, care vecini, care mai de departe, veniseră să mă salute, să mai punem de-o *taină*, luând lumea la refec – de pe la noi, de pe la alții – cum făceam totdeauna când ne întâlneam. Acum, adunați mai mulți, taina se întinse și se încinse, ajutată și de vinul nou căruia, deși nu-i căzuseră toate tuleicle, se împuternicea cu fiecare pahar dat peste cap.

Fiind mai mulți, ne strânsesem în fierărie – un oleab cu toate sculele aferente, primit dotă odată cu cumpărarea casei. Stăpânul de început al locului – cel ce zidise casa, magazia și pătulul, plantase vie și pomi: meri, peri, gutui, vișini, cireși – era de meserie fierar; *fierar român*, ține să-mi precizeze un vecin, cu ucenicie în regulă și patalama la mână. În latura de sud a ogrăzii, în prelungirea magaziei, își clădise fierăria, cu tot ce-i trebuie: foale, nicovală, ciocane de toate mărimile, clești de asemenea, alte scule necesare meseriei. Pe vremuri, când aveam mai toți fie boi, fie cai – zice Ion al lui Boislabi, aici ne petreceam timpul, la fierăria lui nea Toma: o potcoavă nouă, o caia săritâ dintr-alta veche, mai un spânz în urechea unui cal... Unul își făcea o secure, altul o toporișcă... un vătrai... Mai erau și femeile, care te trimiteau să le ascuți cuțitele, forarfecile... că nea Toma avea și tocilă... ei, și câte și mai câte ! – încheie al lui Boislabi, cu o undă de nostalgie în glas și o umbră jucându-i pe chip. Priveam cum înfloreau și pe chipul celorlalți lumini și umbre aducătoare de amintiri – deși erau obosiți; care de la navetă, care de la pământul lui, încăpățânat să nu-l dea la arendă, că s-ar răsuci ăl bătrân în groapă dacă ar ști că ne-am luat pogoanele îndărăt și le-am bagat la alt colectiv, că d-aia murise el, de dorul pământului; așa că mi-am făcut rost de plug și cal – cu care mă ajut; încolo, sapa, oase rupte, dar nu-mi pare rău, nici nu mă vait.

Toți sunt deznodați de muncă, dar nu se vaită nimeni; ba le mai arde și de glumit. Ca acum, lui Costel al lui Dovleac: Bă, al lui Boislabi, îți mai amintești de nea Gheorghe al lui Urâtu, când eram noi tineri, tineri de tot, și trăgeam cu urechea tot aici, la fierărie, că pe-atunci trăia nea Toma, când i-a zis lui tac-tu, care se văita că e rupt de șale de la colectiv – zice nea Gheorghe, bă, Boislabi, dac-ai obosit, domne, de atâta muncă, ia-ți domnule un conced, ce mama dracului, du-te domnule la o stațiune și odihnește-te, tratează-te, la Amara, de-o pildă, că tot nu e departe de noi – și s-au pus toți pe râs, de se zguduia fierăria. Așa și tu, că te văd tot cam ca pe tac-tu, costeliv, ia-ți frate un conced ! Costele, Costele, nu-ți mai intră minte-n dovleac; păi să știi, bă, că tata a fost, la Amara a fost, și nu doar o dată, de vreo două-trei ori, și chiar i-a priit, că era suferind c-o schijă din război, ce știi tu ! – i-o reteză, scurt, Ion. Dar azi, mai du-te azi la Amara – se bagă în discuție Manivelă al lui Bordeiverde – și este și aici o explicație de dat. Porecla de Bordeiverde venea de la bunicu-su, care își făcuse un bordei acoperit cu paie de grâu netreierat. Iarna, sub zăpadă, grâul încolțea, iar primăvara se ridica, verde, de-o palmă pe coșmelie, și-i ținea răcoare; iarna cald, vara răcoare, să tot trăiești, se lăuda bătrânul. Și porecla s-a prins. Manivelă i se zice ăstuia micu, nepotului, măcar că ajunse și el 70 de ani, că lucrase ca tractorist la ceapeu, iar acum, când n-a mai fost nevoie de tractoriști în capitalism, ronțăie și el o pensie; mică-mică, dar stă berea drepți în fața lui, la bufet. Du-te acum la Amara și tratează-te, continuă el, că n-ai loc de barosani; unii mai iuți de mână luară ce era mai bun, reparară, vopsiră și puseră prețuri de hotel. Alea care erau ale ceapeurilor se distruseră singure. Du-te...

...Și se mai petrecură câteva rânduri de pahare, se înmulțiră sticlele goale, le luară locul altele pline.

...Și deschide vorba Neluțu lui Carevasăzică. Lucra ca paznic la o instituție de elită din București. Era știutor de multe. Nimeni nu-i zicea Nelu; toată lumea, Neluțu: ia mai spune tu, Neluțule, îl agăța câte un bătrân, trăitor mai mult pe prispa casei, cum se mai învârtește politica pe la oraș, că tu ești acolo, la bătaia peștelui, ce guvizi ați mai prins, ce rechini ați mai băgat la pușcărie ? Băi, ăștia, vorbitori de oase rupte, se răsti Neluțu, mai lăsați, băi, amintirile, că nu trăim cu ele, și nici nu țin de foame; trăim care va să zică în prezent, iar prezentul ne dă și slujbă și bani, știți voi care va să zică ce înseamnă asta ? Politică înseamnă, băi, aceștia ! Iar politica trebuie să știi s-o faci, să nu cazi care va să zică ca musca-n lapte tocmai când ți-e lumea mai dragă, că atunci pierzi tot, și ce-ai câștigat, și ce-ai fi așteptat să mai câștigi. De exemplu: care va să zică, avură loc alegerile, și vin acu‘ și vă-ntreb: ce-ați votat ? pe cine-ați votat, voi ? Doi ziseră că n-au fost la votare; ceilalți tăceau chitic. Ei, vedeți, care va să zică ați greșit toți, și ăștia care n-ați fost, și ăilalți care n-ați știut cum să votați. Vă prinseră bine pensiile, lefurile, care va să zică, dar să vă văd acum, când ori scad, ori îngheață, e bine ? Veorica, așa râdeau unii de ea, din partidul ei, i-am auzit cu urechile mele, chiar de pe lângă conducere, Viorica, zic, care va să zică, vă dădu, vă dădu și ea cât și cum putu. Iar Iohanu ce vă dete ? Ce făcu, el, în cinci ani, de-l votarăți din nou ? Vă spun eu: care va să zică n-a făcut nimic. Ba, ceva-ceva, se zice că tot ar fi făcut: a cumpărat un papagal vorbitor, pe care în cinci ani l-a învățat să tacă. Știe tot Bucureștiul de realizarea asta. Și vuiește !...

Lasă-i, Neluțule, se arătă în față istețul de Vasilică al lui Papălapte, nu te pune cu ăștia, că ăștia nu pricep nimic, au dovleacul tare pe umeri – că nu degeaba e recunoscută valea asta a noastră ca bună cultivatoare de dovleci ! și râse singur de vorba ce-i ieșise din gură. Hai, mai bine, să vedem cum stăm cu politica mare, aia externă, că de când s-a terminat cu Europa Liberă nu mai ai după ce te orienta; riscai, așa e, dar bine mai era când suceai de buton și auzeai: Aici Radio Europa Liberă ! Acum, televizoarele se încaieră între ele, radioul pe oriunde ai suci butonul dai numai de muzică. Ce se mai zice de ăștia, cu NATO ? că de la Uniunea Europeană nu mai aștept nimic. NATO merge înainte, spuse doct Neluțu. Mai sunt câte unii, câte o țară care nu dau cât trebuie, de l-au supărat pe Tramp la Londra, unde s-au întâlnit zilele astea la un congres. Ce trampă e asta, că n-am auzit de ea ? se băgă al lui Dovleac. Băi, Costele, tu să taci, că nu pricepi – îl puse la punct Neluțu – nu vezi că n-ai cap. Nu e nici o trampă, mă, e președintele Americii, așa-l cheamă, Tramp. Păi, nu mai e Buș ? Nu. Nici Clinton ? Nici. Ete-ai dracului, se minună Costel al lui Dovleac, ăștia-și schimbă des președinții ! Nu ca la noi... Ei, vezi, c-ai mai venit de-acasă – îi replică concesiv, Neluțu – dacă știați să votați, îl puteați schimba și voi. Acu‘ să-ți spui una mai secretă – reluă al lui Dovleac, apropiindu-se de urechea lui Neluțu, dar auziră toți – eu îți spui ție, că te cred mai deștept, să știi că eu cu Viorica am votat, cu pesedeu‘, dar nu le-am spus ăstora ce-i vezi aci, că nici nu știi ce-ai dracu‘ sunt, ar fi râs de mine... Și acum râd de ei ! – conchise, savant, Neluțu,

Casa Andreiță din Moldoveni,; foto: Ion Antonescu

Mitu Moldovitu, poetul, nu scosese, toată vremea asta, nici un cuvânt. Se aciuise într-un colț, c-o sticlă de vin la el, și tot chițăia pixul pe un caiet, de parcă nici n-ar fi fost acolo. În sfârșit, se ridică în picioare, măreț, că de-ar fi avut și sutană, ai fi pariat că e popa în fața altarului, pregătit să-și dăscălească supușii. Măi oameni buni, măi prieteni, mai lăsați-o încolo de politică, și să ne mai gândim și la ale sufletului. Toți se făcură numai urechi; îl știau ei cam apucat de dodii, dar îl respectau; chiar le plăcea de el, că le spunea mai mereu, când îl întâlneau, câte-o snoavă, câte-o pildă, câte-o vorbă din istorie. Așa că ciuliră urechile, zvântară câte un pahar cu vin, și se așezară mai bine în scăunelele joase, cu trei picioare. Măi, oameni buni – începu Mitu-poetu‘ – știți voi unde ne aflăm noi acum ? Pace. Umbre pe chipuri. Noi ne aflăm acum la fierăria lui Iocan. Mirări. Ați auzit, voi, de fierăria lui Iocan ? Ce Iocan ? – nu se stăpâni al lui Dovleac – nu vezi că suntem la fierăria lui nea Toma ? Tu să taci, Dovlecele, că nu prea stai bine cu cartea. Dar de Moromeții, de Moromete, ați auzit ? – continuă Mitu. Unul, parcă Manivelă al lui Bordeiverde, se scărpină în creștet, și zise: Da, parcă e o carte, nu mai știu, dar țin minte de când eram pe tractor: venea inginerul-șef de la SMT să ne facă instructajul muncii, și-l prindea pe câte unul cu ochii rătăciți pe cer, și-i zicea: Bă, Moromete, lasă cerul și fii atent la ce vă spun eu. Dar mai mult nu știu. Mitu se arătă mulțumit de răspunsul lui Manivelă. Da, măi, așa este, e o carte, un roman scris de marele scriitor Marin Preda; despre viața țăranilor mai dinainte, dar se înțelege și acum. Iar în cartea aia se vorbește și de o fierărie, ca asta, a noastră, unde se adunau țăranii să mai stea la o tacla; fierar era unul Iocan, așa-l chema, dar tartorul de care ascultau toți se numește Moromete; de la numele lui a dat marele scriitor Marin Preda nume romanului. Dar mai bine să-l rugăm pe domnul ziarist, care este și poet, am aflat eu, nu vă spun, să ne vorbească mai mult despre marele scriitor Marin Preda și marele lui roman Moromeții.

Și, astfel, am fost obligat să iau și eu cuvântul, deși îmi plăcuse foarte mult să-i ascult vorbind ca într-un areopag al zeilor desculți. Le-am relatat în câteva minute despre carte, conținutul ei, personaje – în același decor de urechi ascuțite, ca atunci când îl ascultaseră pe Mitu Moldovitu. Ei, oameni buni, așa-i că acum ați înțeles mai bine ? Unii din voi, care mai știți să citiți, ați putea să și cumpărați cartea; se găsește în librării, la oraș. Dar altceva vreau să vă spun acum: de ce credeți voi că stătui eu, singur, în colțul ăla din fundul fierăriei ? Pentru că am scris o poezie, chiar despre fierăria lui nea Toma, măi Dovlecel. Ascultați:

La fierăria lui nea Toma

La fierăria lui nea Toma,
Pe vremea când cântam Paloma,
Zbura ciocanul până-n grindă
Și nimeni nu putea să-l prindă

La foale când trăgea vreunul
Vuia de larmă tot cătunul,
De-nfuria milițianul
Și ne-njura apoi tot anul

Dar mie, vă spun, nu-mi păsa
De toată-njurătura sa –
Pe viața mea și patru bani
Și o căruță de țigani !

Că de țigani, vă spun cinstit,
În sat nu prea s-a pomenit –
De leac, or fi scăpat vreun pic,
Aduși de vântul venetic.

Dar să mă-ntorc, fir-ar să fie,
La neica Toma-n fierărie –
Noi nu-i avem pe Țugurlan,
Nici Moromete, nici Iocan,

Precum am învățat la școală,
La noi e altă socoteală –
Noi îi avem pe Pogonici,
Pe-al lui Boislabi, pe Ghimburici,

Pe-al lui Dovleac și Vasilică
Ce se dăduse la mastică –
Nu-i mai plăcea de secărică,
De chimion, de zărzărică,

Se dedulcise, ce gândești ! ?
La lucruri fine, boierești !

...Și uite-așa, c-o secărică,
Un chimion, o zărzărică,
Și un taifas, la o adică,
Ieșeau scântei din politică,

Toată suflarea s-o aprindă
De zbura iar ciocanu-n grindă.

...Paharele care au urmat s-au evaporat într-o bună dispoziție generală. Ne-am despărțit cu strângeri de mână frățești; ba, chiar cu îmbrățișări.

...Acum, târziu, când scriu acest reportaj, recitind poezia lui Mitu Moldovitu, *poet local cu dimensiuni naționale*, mă gândesc că ar fi bine venită, alături de *Fierăria lui nea Toma* – și replica moromețiană, consemnată de mine într-un timp mai vechi:

Poiana lui Iocan
lui Marin Preda

E liniște-n Poiana lui Iocan,
Scheaună vântul prin salcâmii-n floare –
Fierarul mucalit și năzdrăvan
Bate-n trei colțuri stea de șezătoare.

Nici sape nu mai ies de sub ciocan,
Nici pluguri, nici cădelnițI, nici topoare –
E liniște-n Poiana lui Iocan
Și cade-un frig în oase care doare.

E liniște-n Poiana lui Iocan –
Doar Moromete scurmă îndărătnic
Cenușa risipită peste ani
Cârpind ograda cu uluci părelnic.

Ci iar se scurge vântul prin salcâmi
Și va lovi tăcerea an de an:
S-a stins cel mai țăran dintre români –
E liniște-n Poiana lui Iocan.

Titus Vîjeu

CĂRȚILE SUDULUI (XVIII)

„O poveste despre voi, prietenii mei”

În a doua jumătate a secolului trecut profesia de jurnalist figura în statisticile „riscurilor meseriei” alături de cele ale piloților de încercare și ale marilor practicieni ai chirurgiei. Nu știu cum se situează ea astăzi, în condițiile „satului planetar”, în care ochiul „ecranului global” ne face automat părtași la marile și micile întâmplări de pe Pământ, locul în care „bezmetic și irațional, totul se repetă”. Am desprins această observație dintr-o carte-antologie de texte pe tema jurnalismului scrisă de Nicolae Dan Fruntelată, știute în bună parte dintr-o ediție anterioară și cărora li se atașează un impresionant „Jurnal de cord” (parafrază, desigur a unui „jurnal de bord” având în centrul atenției o cumplită suferință cardiacă a autorului ce-și datorează practic viața din ultimii ani intervenției inspirate a unei echipe de medici din Târgu Mureș coordonată de profesorul Radu Deac).

Aflat în bătaia săgeții destinului, Nicolae Dan Fruntelată nu încearcă cu tot dinadinsul să afle sursele maladiei devastatoare dar cititorul le poate decela prin lectura atentă a „jurnalelor de gazetar” ce izbutesc să însufletească un fragment de istorie personală dar și unul de amplitudine colectivă în care se regăsesc jurnaliști și oameni politici de „dinainte și de după marea revoluție capitalistă din decembrie 1989, cea care democrație multă ne-a adus și a înlocuit dictatura proletariatului cu vesela dictatură a lumpenburgheziei”.

S-o luăm însă cu începutul... Absolvent strălucit al Literelor bucureștene, tânărul Nicolae Dan Fruntelată intră în redacția revistelor *Viața Studențească* și *Amfiteatru* pe care după câțiva ani avea să le conducă în calitate de redactor șef. A fost, se pare, cea mai fericită perioadă din viață, în care descoperă nu doar dificultatea gazetăriei sub supravegherea atentă a aparatului de partid, ci și frumusețea solidarității marcată de idealul unui autentic „falanster” al echipei de colaboratori. A urmat, în pofida dorinței sale de a-și continua munca la cele două publicații studențești, „promovarea” la *Scânteia tineretului*. Deși ostil „mausoleului” de la Casa Scânteii, va conlucra cu o nouă echipă de gazetari inspirați, de care se va simți legat din ce în ce mai mult. Astfel încât, în 1980 când îi este încredințată conducerea revistei *Luceafărul* (unde va deține cel mai longeviv directorat de până atunci) se va simți nu avansat ci ostracizat. Mai ales că în noua redacție va întâlni puternice personalități scriitoricești, aflate pe poziții total divergente. Cu toate acestea, va încerca să țină cumpăna într-o vreme de accentuată turbulență politică, soldată cu evenimentele capitale din decembrie ’89.

Au urmat ani în care perioadele de șomaj au alternat cu deținerea unor funcții publice (ministru secretar de stat pentru informații în Guvernul României) ori înalte posturi în redacția ziarului *Românul* și la televiziunea *România de Mâine* unde, în calitate de director general s-a străduit să-i imprime acesteia un puternic caracter cultural. Tot zbuciumul profesional avea să se soldeze cu intervențiile pe cord deschis despre care am pomenit.

Efect al unei meserii „pe muche de cuțit” cum o definește autorul cărții, maladia nu l-a demobilizat pe Fruntelată care în ultimii ani a scris mai multe volume de poezie și proză, memoriale de drum și – iată dovada ! – memorii legate de profesia pe care a practicat-o timp de aproape o jumătate de secol și care și acum este exercitată „ca *freelancer* pensionar, colaborând la câteva publicații culturale bucureștene” și, bineînțeles la revista care găzduiește aceste rânduri.

Volumul este format din „trei cărți”. Cea dintâi se cheamă „Gazetăria, viața și dragostea mea”, a doua „Jurnal de cord” și cea de-a treia „Noapte bună, România”. Un triptic din care se țese efigia unui scriitor-gazetar care, în pofida tuturor încercărilor simte că „nu se va putea despărți vreodată de țara asta” sperând cu disperare (există și această surprinzătoare situație lingvistică în generoasa limbă română !) că „măcar în vis s-ar putea naște o nouă șansă pentru *Grădina Maicii Domnului*...”

Așadar **Cursa de fluturi** continuă...

„Comunicare – cuminecare”

Când, la jumătatea anilor ’60 ai secolului trecut Marshall McLuhan lansa în forță noua teorie a comunicării, generată de perimetrul tehnologic tot mai activ, era greu de presupus că la un moment dat un autor român va căuta să filtreze liric suspomenita teorie, chiar dacă marele profet al epocii electronice care era profesorul canadian de la University of Toronto știa prea bine felul în care «cititorul „îmbracă” poemul ca pe o mască. Devine „conținutul” lui prin adaptarea poemului de așa manieră încât să-l utilizeze ca mijloc de percepere a lumii».

Găsesc, mai ales în volumul *Magia comunicării* (2007) al lui Ion Haineș, reprodus alături de alte opuri ale sale în *Nostalgia tăcerii* (TipoMoldova, Iași, 2018) o veritabilă celebrare a justeții căii deschise de McLuhan în urmă cu peste o jumătate de veac. Lucru subliniat de poetul român din capul locului: „Totul în fond este comunicare: / a vorbi, a scrie, a asculta, / a privi, a râde, a plânge, / a tăcea”. Premisa e oferită de constatarea că „omul este o ființă comunicațională. / Fără comunicare existența umană / ar fi de neconceput”, poetul având însă un plus față de înaintașul său de dincolo de Atlantic preocupat mai cu seamă de media electronică reprezentată de radio și televiziune și care, dispărând dintre noi în ultima zi a anului 1980 nu a apucat extensia copleșitoare a „noilor ecrane” ce oferă „„o fereastră albastră, / *the blue window*, / spre necunoscut”.

El însuși profesor de comunicare la fosta facultate de jurnalism a Academiei de Studii Politice și – după 1990 – la mai multe instituții academice de profil, preponderent private, Ion Haineș nu se poate desprinde cu ușurință de universul profesional în care s-a format, poemele sale vizând „structuri ale comunicării” în care-și asumă continuu rolul de Emițător al Mesajului spre Receptor. Mai mult, „satul global” definit ca atare de McLuhan revine în poemele sale: „Ne reîntoarcem, altfel, / la lumea oral-auditivă / la retribalizare”, marcând drumul invers pe care-l consemnase „detribalizarea prin instrucție și efectele ei traumatizante asupra omului primitiv” (McLuhan).

Dincolo însă de acest demers (curajos) de a trata în poeme teorii ale comunicării găsim un flux liric din care nu lipsesc celelalte elemente organice ale existenței, prezente în *Tăcerea și cuvântul*, *Stări și Semne* (toate din 2013).

Acestora li se alătură o suită de inedite, grupate în volume ce văd lumina tiparului în actuala antologie de autor. *Insomnii*, *Exerciții de respirație*, *Marea*, *Muntele și alte poezii* mărturisesc ascensiunea lui Ion Haineș către un univers palpabil, cuprinzând laolaltă apa, iarba, focul, pământul, vulnerabila păpădie, zborul vulturului, roua, marea și muntele, vectorii naturali de fapt ai Poeziei.

Un poem ce ne amintește prin emergență celebrul *Manifest pentru sănătatea pământului* al lui Adrian Păunescu se cade amintit aici, măcar și parțial: „Eu sunt bolnav, planeta e bolnavă, / Bolnavi sunt peștii care mor pe mal, / Chemați un doctor, starea este gravă, / Întreg pământul este un spital...”

Alerta vădește faptul că înainte de a fi stăpân pe generoasele mijloace de comunicare ce traversează planeta, omul trebuie să-și manifeste la fel de intens conștiința. Și, doar atunci comunicarea devine cuminecătură, găsind, dincolo de rădăcina lexicală comună (*communicatio*, *-onis* = comunicare, împărtășire) grația comunicării cu Dumnezeu. La urma urmei, Creatorul ne-a dăruit doar Cuvântul, lăsându-i scribului șansa scrierii, lui Gutenberg gloria tiparului, contelui Marconi pe cea a radioului și lui Zuckerberg păcatul numit Facebook.

Cineastul și cuvintele

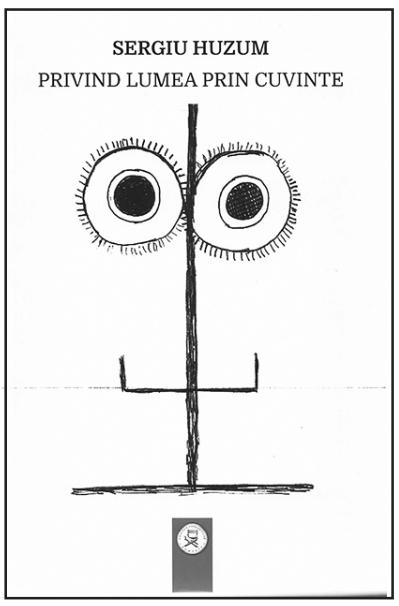
În 1999 apărea la editura Albatros volumul lui Sergiu Huzum *Obiective subiective*, o carte în care „ochiul cineastului privește lumea prin cuvinte” redactate în Franța (Paris, Le Tréport) sau în România (București) cu evidente preocupări față de cinema dar, mai ales, față de „involuția societății” către barbaria „perfectă”, devenită ireversibilă. Mai toată viața sa, petrecută în țară ori în exil, a fost marcată de acest fenomen în care „oamenii deveneau mutanți, alterați, omul alterat, barbar din naștere, sau educat ca barbar, neavând ca mijloc de comunicare decât o înșiruire de citate exprimate într-o limbă de lemn specifică” (pag. 207).

Dacă lucrurile din România au stat cum au stat, obligându-l să asiste – aproape copil – la instaurarea comunismului pentru ca mai apoi – adolescent și tânăr fiind – să-și facă cu greu drum în artă printre dogmele realismului socialist, la maturitate avea să constate în noua sa patrie (République Française !) că și aici viața publică se degradează neliniștitor: „țara mea de adopțiune se duce încet-încet pe apa sâmbetei. Dar nu singură, ci cu mine !” (pag. 196) Peste tot în lume s-au întâmplat procese istorice pline de dramatism (crimele „polpotiste” din Cambogia, dictatura dinastică Kim în Coreea de Nord) sau cel puțin menite să stârnească nedumeriri (cazul „lumii libere”) unde, experimentându-se în fel și chip „Dumnezeu și omul pare-se au rămas în urmă” (p. 119).

Comentariile „la zi” sunt concurate de cele în care Huzum folosește „transtravul” propriei sale memorii. Evocarea familiei de operatori Holban (Florica și Paul) sau rândurile consacrate filmului pe care Mircea Veroiu l-a gândit pornind de la romanul lui Mateiu Caragiale și în care „sfidând vulgaritatea, troica *Crailor de Curtea-Veche* trage în hamul prejudecăților balcanismul spre apusul soarelui” (pag. 91). O mărturie autobiografică mi se pare a fi extraordinară: „am recunoscut în filmul lui Veroiu amorul meu din tinerețe, adică din anii pubertății, când în loc să învăț pe de rost cursul scurt al istoriei PC(b)US, gândul meu fantasmatic de atunci era Rașelica Nachmasohn, căreia îi răsfoiam sânii din carte, amestecând în visul meu goliciunea ei cu istoria partidului” (pag. 92).

Un nou volum de publicistică semnat de Sergiu Huzum (*Privind lumea prin cuvinte*) avea să apară două decenii mai târziu la editura UCIN. Deoarece în caseta tehnică a elegantei cărți nu se precizează anul apariției o facem noi, pentru viitorii istorici ai filmului: 2018. Textele reputatului cineast sunt însoțite de o prefață a redactorului de carte, doamna Rodica Lăzărescu și de două evocări la subiect semnate de Romulus Rusan și Nicolae Cabel. Toate trei contribuțiile au menirea de a fixa originalitatea acestor „eseuri scânteietoare, atinse de aripa galică a lui Eugen Ionesco” (Romulus Rusan) ce propun o binevenită „revedere pe ecranul memoriei” (Nicolae Cabel). Pe lângă tabletele redactate între 1996 și 2003, volumul mai cuprinde două scenarii cinematografice vizând două proiecte cinematografice (*Triptic. La înmormântarea cu măști din Vrancea* și *În numele frumuseții. Biblioteca Batthiany din Alba Iulia*) și douăsprezece desene ale autorului, două din acestea (*Omul spirit* și *Structură*) fiind reproduse pe coperta I, respectiv IV a cărții.

„Textele lui Huzum – fie că le numim tablete, fie eseuri – pendulează cu aceeași grație între concret și abstract, cu alte cuvinte de la evenimentele la care e martor la considerații de ordin general despre dictatură, destin ș.a.m.d,” precizează doamna Rodica Lăzărescu în utila sa prefață. Să nu uităm însă gândurile cineastului despre lumea imaginii, disputată de film și de televiziune. Într-o consemnare datată 6 mai 2001 găsim o veritabilă istorie a celor doi vectori ai civilizației mai sus pomenite și aflați nu o dată în conflict de interese: „La început a intrat trenul în gară. Cu trenul acesta a intrat cinematograful în lume. Nimeni nu s-a așteptat să coboare atâția și nici atâtea bagaje. Printre primii care au pus piciorul pe peron au fost filmagiii vieții de toate zilele sau a familiilor lor, cu aparate din lemn și manivele identice celor care serveau la demararea automobilelor. Apoi au apărut pe treptele vagoanelor burlești și cinematograful lor burlesc. Pe urmă s-au înșiruit westernii. Pe alte uși de la alte vagoane au coborât comediile și dramele” (pag. 157).

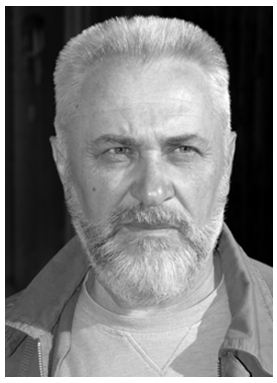

Urmează – în pitoreasca sinteză a lui Huzum – impresionismul francez și expresionismul german, adică cei „doi gemeni înstrăinați” ai modernității. Apoi realismul și documentarul dar și suprarealismul (într-un alt loc el îl citează pe Walter Benjamin, filosoful ce scria în februarie 1929 în *Literarische Welt* că „suprarealismul este ultimul instantaneu al inteligenței europene”), *policier*-ul, filmele în peplum ori de capă și spadă. După cel de-al doilea război mondial apare neo-realismul, în spatele căruia avea „să se îmbulzească” Noul Val. Momentul coincide cu eflorescența televizivă ce reprezintă pentru Huzum „gradul 0 al creației”, noul mijloc de comunicare în masă practicând „traficarea realității prezentată ca adevăr” și oferind privitorului o generoasă „transparență a nimicului”.

Citind paginile cărții de la 159 la 161 puteți găsi „in nuce” istoria filmului universal de Georges Sadoul și paginile pe care profetul mediei electronice Marshall McLuhan le-a dedicat filmului și televiziunii.

Capacitatea lui Sergiu Huzum de a strânge în fraze puține o lume întreagă îi dă dreptul la neuitare. Căci, cum declara acest cineast ce și-a trăit viața între 1933 și 2004 la Focșani, București, Le Tréport și Paris „pentru mine, Paradisul nu poate fi decât (...) eventuala memorie a celor care-și vor aminti de mine”...

Fii liniștit Sergiu Huzum, pentru tine paradisul există cu adevărat !

George Theodor Popescu

George Theodor Popescu (n. 8.08.1950, în comuna Creața-Leșile, raionul Snagov, azi sat Vânători, comuna Petrăchioaia, jud. Ilfov), este membru al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala Poezie. Scrie demult, este o prezență statornică și distinctă în paginile câtorva reviste literare, la care colaborează cu poezie, proză, aforisme etc. Dintre cărțile sale recente, menționăm: *La ruina luminii* (2000), *Cina pietrei* (2001), *Fiul dropiei* (2002), *Nord-Sud* (2004), *Schitul de iarbă* (2008), *Cina pietrei* (ediție bilingvă română-franceză, 2010), *Fiul dropiei* (antologie de poezie, 2012). George Theodor Popescu este un sudist pur sânge. Iubește Sudul, scrie despre Sud, cu căldură, cu luciditate, alchimizând mirajele și eresurile câmpiei eterne, de largă respirație și inspirație. Dar Fiul dropiei merge mai departe. Transgresează sudul natal chemat de sudul misterelor balcanice, spre a cunoaște rădăcinile miturilor comune, după cum apare în cartea sa, *Conturul umbrei* (2018), din care am extras poemele de mai jos. Este o carte complexă, a cărei scriere a fost inspirată de călătorii, de amintiri despre oameni și locuri încărcate de istorie, cultură și legende. (**Victoria Milescu**)

HIMERA SUDULUI

I. Egee

Ajuns
pietrar în Thassos, exersez
melancholia îngerului căzut.
Mângâi, în zori, marmura albă
armonizând-o cu țipătul nupțial
al păunilor. Puțin la trup
cum mă știu și beteag,
„în palme strivesc o sudică
moarte” –
al cărei tâlc abia
de-l pot înțelege.

După efort
dealurile din jur îmi refuză
nevoia cumplită de-a fi singur.
Avântul istoriei
se oprește într-un bloc
de marmură. Amintirile
vechii Elade
ne-a amputat viitorul.
Acesta pare a fi paradoxul.
La drept vorbind
„ne-a fixat tuturor
o cruce în inimă”.

În Potos

capătul cel mai sudic
al insulei –
am văzut femeia – pasăre
rugându-se zeităților mării.
Aici soarele
descrie o curbă
ireconciliabil pierdută –
îndurând același destin
ca și cum
ar fi necurmat etern.

Tot mai rarefiat
Aerul și o femeie egee
îl brăzda.
c-un fir de iarbă-n
dinți, înfiorat,
azi noapte
m-am întors la țărm.
Privirea mea
se prăbușea în trepte.
trupul rotunjindu-i.

La capătul

unui drum lung, regal putem spune
ne-am pus de acord cu Străinul,
în privința Dialogului desigur.
Întrucât ne știam
a început firesc,
- Vere ce faci tu ? m-a întrebat
clipind ușor alintat
dându-și chica pe spate.
- Tocmai mă sufocam în aer
și-am lăsat liberă vederea.
- Așa ? ! zice
cu abilitatea nedumeritului.
Deduc de aici o mai veche
și tristă însingurare, ca aceea
a vulturelui.
Așază-te pe umărul meu.

În iunie,

n-am prins măslinii înfloriți.
Îmi pot închipui însă
vântul năpustindu-se în rafale calde
și înmiresmate
dezvelind pulpele femeii tinere
macedonene –
colinele din jurul satului vechi
ca niște pupile larg deschise
și soarele rubiniu lăcrimând
în bucla roșcată.
Nu par a ști
cât am fost în cărțile mele.
De la „Ruina luminii” la
„Schitul de iarbă”.
Țesut din amintiri, în suferință
și bucurie stă înscris
mesajul celor viitoare.
În unghiul frângerii
Theologos – ca un dar.
Thassos - Grecia

II. Adriatice

În Perast

oglindindu-se o codană
își piaptănă părul.
lung și negru –
prefigurând delicii.
Dacă ea vrea
poate să orbească chiar marea,
ținând-o captivă.
Cu izmeneli
și nazuri își află
jocul. Dunga sveltă
pe care soarele
a lăsat-o-ntre coapse
capcană va fi pentru crabi.
Voi, tandre
flori de oleandru !
Grădini de irișI !

Prin geamul spart

o aud jubilând.
De când m-a părăsit
cântă la altă masă.
Imprudent dau proba
candorii. Insist
pe detalii precum rozmarinul.
Numai puțin
și mierla va îmblânzi
aerul.

Decisiv

va fi cuvântul.
Adriatic se prelungește
citindu-i gândurile.
Dacă-mi clipește
pătrund acolo unde
mai mult lipsesc.
Eu, pușlamaua. Poetul.

Vom fi

o singură uitare –
himera nudă
în dialog sub chiparoși
cu bietul Francisc.
Pe-o scară a eșecului
ce urcă
sfințenia îmi pare
o relicvă.

Tumultul

contestă logica;
îmi aparții prin absență.
Ecoul ferm
al brațelor tale
fluturând eșarfa e chei
anexează trecerea.
Cad tăceri. În firide
osteneşte lumina.
Învăț limba primejdiei,
a constrângerii. Strig –
să nu mă strivească toamna.

Îmi postez

surâsul abstract – adumbrit de maci,
pe aliniamentul inimii rănite.
Tot așa ce-ar putea fi
ofensă reprim.
Până la o curbură
pietruită sumar cu ardezie.
Anexez dinamicii cerești
puțină tristețe întregind
domeniul cast –
care într-o terminologie romană
ar putea fi numit L a p i d a r i u m.
Aici
îmi exercit strict puterea
ca un patrician – adorându-te.
Perast – Muntenegru

III. Pontice

Răsare

de după stânci calcinate
- soarele.
Fecundată de raze
mirozna brazilor
îndură țipătul pescărușilor.

Nu-mi amintesc
decât un sat
bulgăresc – cu nume
de fată,
și mâna străină
culegând cimbrișor.

Viziunea aparține
unor vremi înstelate –
în trident reînvie
paradoxul porților.

Așadar iulie
prea grăbit
să-și ascundă ancora.

Altminteri eșuat

aproximez efortul
după metoda epuizării.
„Departe
dar nu prea departe”
sudul pare rupt
din cartea bătrânului
Dyonisos.
Dorul de casă
strică simetria minaretelor.
„Am fost acolo
dar nu pot să spun unde”.

Înamorat

de sunetul cornului
abolisem timpul
printr-o formulă lapidară.
Cu intenția
de a-mi acoperi urmele.
Căpătasem oarecum
semeția renegatului.
La un semn
puteam ucide abisul
- întru slava cerului
și aroma pământului.

Să-ți vând un pont

Arhon. –
răzbise lehamitea...
Stârv Bucurescii
precum și alte pricini.
O, voluptate a declinului !
Am cules măghiranul
- condiție esențială
a surghiunului –
și-un dâmb de pământ
cu zare.

O conștiință

balcâză ajustată
după „teorema corzii
frânte” curmă
adierea macilor.
Ruina ca o lașitate
a inimii –
răspuns definitiv
la un barcaz trandafiriu.
Dyuni - Bulgaria

File de monografie:

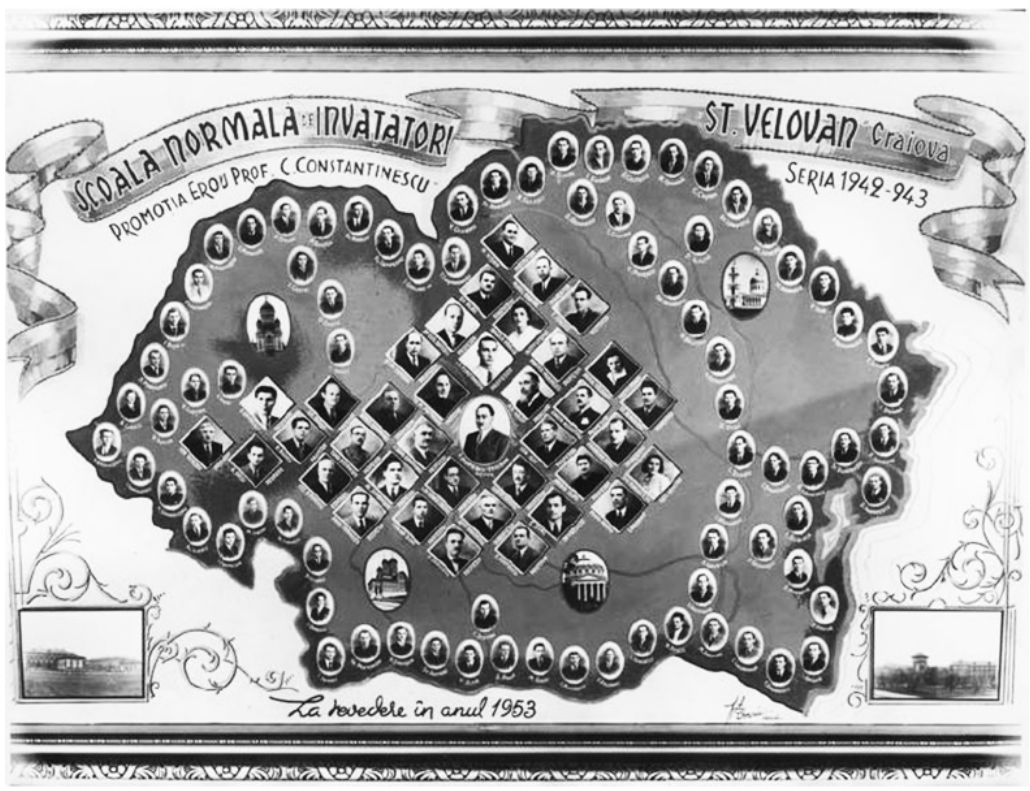
O VIAȚĂ SUB SABIE (I)

Luminița Cornea

Negru în fața ochilor produce chiar și simpla închipuire a unei vieți trăite permanent sub amenințare. Dar dacă nu este închipuire, ci este o amenințare reală ? A cui amenințare ? Vom afla în cele ce urmează.

Transilvania. În cimitirul bisericii cu hramul „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil" din Tărlungeni, localitate aflată la câțiva kilometri de Brașov, își doarme somnul de veci preotul Ioan Graure. În primăvara anului 1981, când se lupta cu boala cumplită a secolului, cu ultimele puteri, și-a rememorat viața. Încredințat că s-a străduit să ducă pe pământ „lupta cea bună", a rugat pe cei apropiați să-i graveze pe piatra crucii mormântului cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Lupta cea bună m-am luptat, călătoria am săvârșit, credința am păzit. De acum mi s-a gătit cununa dreptății, pe care Domnul îmi va da-o în ziua aceea" (II Tim. 4,7-8).

Muntenia. Care a fost destinul acestui preot ? Deși a păstorit în Transilvania, este originar din sudul țării. Pe malul Dunării, la 15 km de Giurgiu, fosta cetate a voievodului Mircea cel Bătrân, pe ruine dacice, se află o veche așezare cu numele Oinacu. Aici se naște, la 22 aprilie 1922, copilul Ion Graure. Pe toate actele, data nașterii este, însă, alta – 8 mai 1922. Explicația este simplă: data nașterii era considerată data la care se făcea înregistrarea la primărie. Înainte cu câteva luni de a trece la cele veșnice, preotul Ioan Graure se gândea, în spital, la venirea sa pe lume. Știa de la cei dragi felul neobișnuit/deosebit în care s-a petrecut aceasta. Atunci, a notat ceea ce aflase mai târziu despre nașterea sa. Probabil această însemnare i-a adus într-o oarecare măsură alinarea suferințelor. Probabil amintirea locurilor natale, pe care atât de mult le iubea, i-a bucurat sufletul. Cert este că a scris următoarele:

Tabloul absolvenților Școlii Normale Craiova, 1943

„Se apropie ziua mea de naștere. O voi petrece oare tot în spital, tot bolnav sau voi fi mort ?

Era în dimineața de 22 aprilie 1922, ziua de „mânicătoare", cum îi spunea mama. În această zi se puneau la porți crengi de salcie, simbol, desigur, al verdeții, al biruinței vieții, al primăverii asupra iernii. Încă din noapte, tata dăduse să mănânce boilor și cu vreo oră înainte de răsăritul soarelui înjuga boii. A venit la mama s-o ia și pe ea la plug, ca el să are și ea să pună porumb în urma lui. Mama lui, care era deja sculată, văzând pe mama că se pregătește să plece, merge după tata și-i spune: „Tu ești nebun ? Dobrița nu mai are zile, ci ore până va naște, și tu vrei s-o iei la plug să-ți pună porumb ?" El însă îi răspunde simplu: „Lasă c-o să se odihnească destul după ce naște !" „Ba, eu n-am s-o las", zice ea, și se duce la mama, căreia îi spune să rămână acasă, că Ilie merge singur la plug. Mama însă, care auzise convorbirea, îi spune: „Nu, mamă, dacă zice Ilie, mă duc" și continuă să se pregătească, luând și traista cu mâncare. „Atunci merg și eu, zice maicamarea (așa i-am zis totdeauna mamei tatălui meu), eu care sunt moașă de douăzeci de ani și ceva, știu cum te afli acum". Și se sui și ea în căruță odată cu tata și mama.

Ajuns la Comână, tata a pus boii la plug, i-a pus porumb în traistă mamei, a pornit plugul și a început să fluiere. Mama în urma lui punea porumb din traistă. Mama i-ar fi spus: „Mă Ilie, tu te-ai și apucat să fluieri, hai să vorbim și noi ceva". „Lasă-mă, i-a spus tata, vreau să fluier odată cu ciocârlia". Mama a mers mai mult decât până la jumătatea locului, când a căzut pe brazdă.

Tata a ajuns la capul locului, a întors pe partea cealaltă și și-a continuat fluieratul. Când a ajuns la căruță, maicamarea, nevăzând-o pe mama, l-a întrebat speriată: „Mă Ilie, unde ți-e nevasta ?" Tata se uită înapoi, se sperie și el, îngână câteva cuvinte, dar nu vede nimic. Fuge înapoi, maicamarea după el, dar cum poate fugi ea de 70 de ani, față de tata care avea 25 de ani ! Au găsit-o pe mama, căzută și născută, aproape de capătul celălalt al locului.

Întâmplător, trecea, cu căruța cu cai, prin dreptul locului nostru, Petre Bădana, vărul după mamă al tatălui meu. Îl oprește, vorbește cu el s-o ia pe mama și pe mine, nou-născutul, în căruță și să ne ducă acasă. În timpul acesta ajunge și maicamarea, urcă pe mama și pe mine în căruță, se urcă și ea, apoi îl roagă pe tata să meargă acasă. Tata însă răspunde că „nu-i destul că toată ziua o să pună singur porumb și-o să și are, să mai meargă și acasă ? Mâine, știi bine că e sărbătoare !" Degeaba l-a rugat maicamarea și mama din ochi, el n-a vrut. „Măi, ție nu-ți pare bine că ți-a făcut Dobrița un băiat ? Hai să-ți dai nevasta jos din căruță, să-ți duci tu copilul în casă, nu altcineva !" Petre Bădana, vărul său, s-a îmbiiat că ară el în locul lui și tata să meargă acasă, că el trebuie să se întoarcă, să meargă la plug. Tata însă a motivat că nu cunoaște năravul cailor și nici vărul, pe-al boilor săi".

Astfel a evocat preotul Graure, pe patul de suferință, ivirea sa pe lume. Niciodată nu l-a condamnat pe tatăl lui pentru ceva, a căutat totdeauna să-l înțeleagă. Știa că toată viața a muncit cu încăpățânare și n-a suportat ca cineva să-și bată joc de munca lui. L-a înțeles mai ales atunci când a trebuit să dea tot pământul la colectiv, îmbolnăvindu-se din această cauză. Mama nu a ieșit nicicând din cuvântul soțului. S-a bucurat și a suferit alături de el. Totuși, avea personalitatea ei, pe care copilul și maturul de mai târziu i-a simțit-o și de aceea a venerat-o.

Copilăria i-a fost asemenea tuturor celor care, fiind prea mici, n-aveau grija zilei de mâine – „copilăria copilului universal", cum se spune despre copilul Nică al lui Ștefan al Petrii din Humulești Neamțului, înfățișat nouă de Ion Creangă.

Atmosfera satului Oinacu de pe gârla Dunării, un mic braț al fluviului, este asemănătoare cu aceea descrisă de Marin Preda în romanul „Moromeții". Ca și în cazul lui Niculae Moromete, asemeni altor sute de copii de la țară, părinții viitorului preot sunt îndemnați de învățătorul satului, Theodor Bucă, să-și dea primul născut la școli mai înalte. Copilul Ion terminase școala primară din sat cu rezultate foarte bune. Bineînțeles, hotărâtor este cuvântul tatălui, care însă punea, mai presus de orice, pământul. Acesta însemna bunăstare, dar mai ales poziția socială, prestigiul în sat. Ilie Graure avea destul pământ, ca să fie considerat în localitate un țăran fruntaș, provenind dintr-o familie de țărani înstăriți. Fără a fi „om politic" în sensul cunoscut astăzi, Ilie Graure era înscris în Partidul Național-Țărănesc, dar se mândrea și cu faptul că era primul din sat care și-a cumpărat aparat de radio, la care o asculta cu sfințenie pe Maria Tănase.

Prin urmare, cu tot respectul arătat învățătorului, tatăl a încuviințat cu greu demersul acestuia. Cu ajutorul dascălului său, copilul a plecat la „școli mai înalte", dus de bunicul din partea mamei, Petre Vișan, bâtulicul, cum i-au spus, mai târziu, strănepoții. Acest bunic, îl ducea și-l aducea, cu căruța, de la gara satului apropiat, Frătești, la fiecare început sau sfârșit de an școlar, la fiecare început sau sfârșit de trimestru.

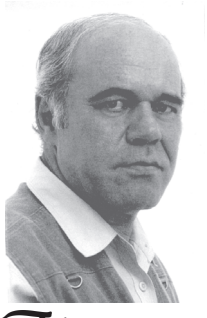
În toate vacanțele, lucra la câmp împreună cu familia. Ba mai mult, nu era lăsat nicio zi „să se recreeze", cum spunem astăzi. Nu putea fi vorba de petrecerea vacanțelor în sensul cunoscut în zilele noastre. Familia pleca la câmp în zorii zilei, iar atunci când știa că trebuie să vină Ion în vacanță, îi lua sapa în căruță, ca acesta să vină, adus de bunicul lui, direct la tarlaua unde munceau părinții și frații.

Ceilalți frați ? Anghel, fratele mai mic, a rămas în sat să

muncească pământul, lângă părinții lui, suferind cumplit, alături de aceștia, atunci când comuniștii le-au luat totul. Aceeași situație și cu sora mai mare, Gherghina-Dida. Cu certitudine, putem afirma că părinții, Ilie și Dobrița, ca mulți țărani români, s-au îmbolnăvit rămânând fără pământul pe care l-au muncit cu atâta dragoste și cu atâta jertfă. Sora mai mică, Ana, a avut marea dorință de a învăța „mai departe". Fiind născută în 1934, a ajuns la vârsta continuării studiilor exact în perioada cea mai tulbure și mai neprielnică învățământului. În cazul ei, tatăl s-a împotrivit cu înverșunare, considerând că o fată nu are nevoie de alte școli. Însă Ana-Anișoara, cu putere de convingere și cu multe lacrimi, și-a determinat fratele, pe Ion, s-o ajute să meargă oriunde, dar să plece din sat. Cu toate că s-a dovedit o femeie harnică, ce a răzbit în viață cu voință și răbdare, nu a fost atrasă de muncile câmpului. Însă în anii aceia vitregi a fost considerată fiică de

(continuare în pag. 9)

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (XX)

Între topos și atopos

Nicolae Scurtu, cercetătorul „care ilustrează o direcție de activitate aproape stinsă”

Florentin Popescu

În lumea literară actuală omul face figura participantului tăcut și închis în sine, lăsând impresia că este preocupat mai degrabă să-și lămurească niscaiva chestiuni interioare, purtate de mai multă vreme în minte și-n suflet decât de o discuție cu cineva într-o chestiune, fie ea și literară. Dacă n-ai ști cine este și ce hram poartă ai zice, poate, chiar că s-a rătăcit printre literați, locul lui fiind pe undeva prin vreun birou cu funcționari purtând mânecuțe cu cotiere, sastisiți de munca lor banală de zi cu zi.

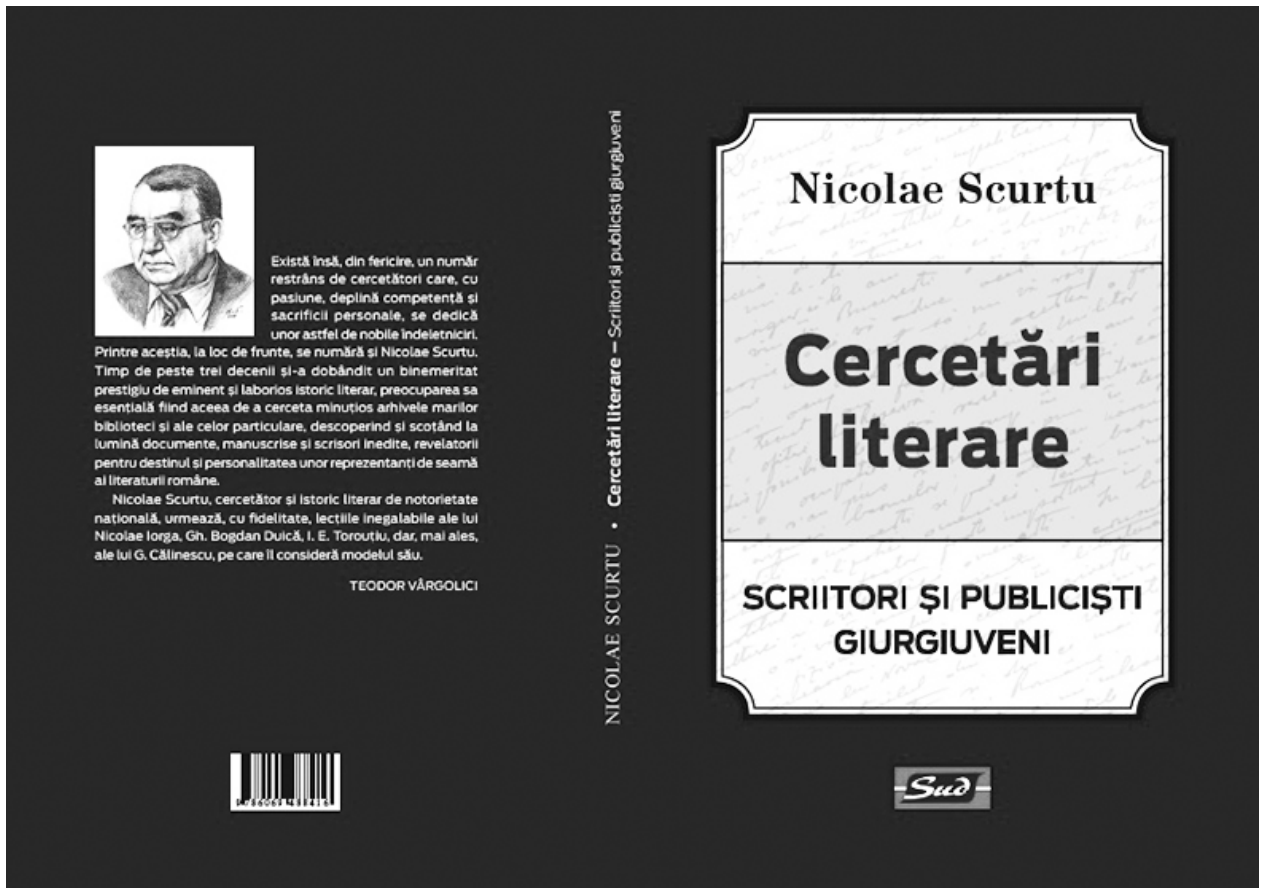
Dacă, însă, șansa ori întâmplarea te duc în fața lui în postura unui insdornic să afle o informație cât de mică despre un literat (pe care n-a aflat-o de nicăieri) lucrurile se schimbă. Omul devine comunicativ, deși cam economicos la vorbă, fiind în stare să-ți ofere cele mai neașteptate și plăcute surprize. Îl simți că trăiește *din* și *cu dragoste pentru literatură* și asta e cea mai bună și temeinică punte care te poate lega de el. Treptat-treptat insul ți se relevă și ca un tip plin de umor, fiind doldora de anecdote și povești cu tâlc, trăite de el sau de alții, eventual persoane pe care le-ai cunoscut și tu, nu numai el.

În linii mari cam așa l-am descoperit și eu pe dl. Nicolae Scurtu, moldovean de la Văratec, absolvent al Filologiei bucureștene și apoi, până la pensionare profesor la mai multe licee în orașul de pe malurile Dâmboviței. Mai apoi, fiindcă s-a dovedit a fi un excelent slujitor al catedrei, a ajuns și inspector în cadrul Inspectoratului Școlar al Municipiului București, funcție în care a lucrat mai bine de un deceniu, mai marii peste el socotindu-l, așijderea, prea bun pentru a-l păstra acolo.

Când și *ce* l-a determinat pe omul mucalit să se îndrepte către o anume cercetare literară numai el știe. Investigatori ai istoriei noastre culturale au fost mulți, spița asta de cărturari încă nu s-a stins și sperăm să nu se stingă niciodată.

Orientarea către „o direcție de activitate aproape stinsă”, cum citim în „Dicționarul general al literaturii române”, editat de Academie, ar putea părea ciudată și, oricum, destul de rară multora. Este vorba de cercetarea unor documente și texte inedite, care nu numai că aduc elemente noi despre biografia și opera unor scriitori, ci, în plus, pot arunca lumini noi asupra acestora. Este aproape de la sine înțeles că astfel de demersuri înseamnă servicii de neprețuit într-o cultură.

În dicționarul pe care l-am amintit mai sus mai citim, sub semnătura lui I. Oprișan: „Nicolae Scurtu editează concomitent trei masive volume de documente și manuscrise, fundamentale pentru înțelegerea personalității lui G. Călinescu (*Scrisori și documente*, 1979), E. Lovinescu (*Scrisori și documente*, 1981) și Ion Barbu (*Ion Barbu în corespondență*, 1982). Textele, adunate cu aplicație din fonduri publice și particulare, relevă legăturile celor trei cu lumea în care au trăit, fiind însoțite de note, comentarii și prezentări de ansamblu. O însemnătate cu totul aparte are publicarea jurnalului inedit al lui G. Călinescu, precum și amplele incursiuni documentare în epoca de tinerețe a fiecărui autor avut în atenție.” (În treacăt fie spus, dl. I. Oprișan, el însuși cercetător al biobibliografiei lui G. Călinescu (ne-a dat, între altele, un volum intitulat *G. Călinescu, Spectacolul personalității*) ar fi putut diminua meritele d-lui N. Scurtu (din invidie colegială ? Poate), dar nu s-a întâmplat așa, nu-i putem face nicicum proces de intenție și, spre meritul său, recunoaște, în spirit de fair play calitățile colegului).

Printre literați dl. Nicolae Scurtu are, între altele, și faima unui împătimit arhivist, gata la orice oră din zi sau din noapte, oriunde s-ar afla, să lase totul baltă pentru a mai intra în posesia unui document, a unei însemnări, a unei scrisori, a unui volum cu autograful autorului, a unei reviste sau cărți rare, în fine a tot ce poate veni *de la* sau *dinspre* un scriitor, fie el cât de mic, fiindcă, în general astfel de piese de arhivă provenind de la marii scriitori, fie se află în posesia unor urmași ai acestora, fie au ajuns în mari biblioteci, fie au fost, într-un fel sau altul, valorificate deja de alții de-a lungul anilor.

Într-una din „Cronicile optimistului” pe care le ținea G. Călinescu pe vremuri în revista „Contemporanul” am citit o mică disertație despre rolul și importanța „pieselor” scrise provenite de la literați. Autorul „Enigmei Otiliei” și al „Bietului Ioanide” susținea acolo că nu toate înscrisurile de acest tip pot interesa cercetătorul și istoria literară și că ele, înscrisurile cu pricina devin relevante numai în măsura în care dau la iveală momente, firide, elemente particulare, specifice acelui literat și, firește, comunicând ceva legat de biografia lui.

Acest adevăr elementar l-a cunoscut și dl. Nicolae Scurtu, ca filolog cu doctorat, încă de la începuturile muncii sale de investigator pe tărâmul literaturii. Și chiar așa, fiind d-sa un împătimit colecționar și arhivist, nu s-a hazardat și nu și-a pierdut vremea căutând, să zicem, o chitanță banală sau un bilet de călătorie de la un scriitor. Intuiția și talentul (fiindcă, fără îndoială, și aici este vorba de un talent !) l-au condus spre lucruri serioase. A început să strângă (doar el știe cum –, din donații, contra cost, prin alte mijloace) îndeosebi corespondență, fiindcă de acolo, din scrisori se poate deslușI drumul către mai buna înțelegere a vieții și operei unui scriitor.

A devenit de mulți ani un adevăr cunoscut de către cititorii presei literare că numele lui Nicolae Scurtu e prezent acolo cu lungi episoade epistolare, care de care mai interesant și necunoscut, încât te poți întreba cu nedumerire: „De unde le are, domnule ? Cum le și de la cine le-a procurat ?”.

Toate aceste gânduri m-au încercat și recent, când teascurile tipografice au scos la lumină o nouă carte a acestui neobosit cercetător și scormonitor prin arhive, *Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni* (Editura Sud, Bolintin Vale, 2019).

În noul său volum dl. Nicolae Scurtu ne propune un fragment de geografie literară, un fel de decupaj din marea geografie literară a țării. Este vorba de un spațiu foarte interesant, în cadrul căruia s-au ivit și s-au afirmat personalități literare de calibre diferite – unele de unanim prestigiu național, altele de statură ceva mai mică, așa-zișI „scriitori de raftul doi”, dar care își au și ei locul și rolul lor în definirea unei ambianțe, a unui fundal literar.

Mănunchiul de scrisori pe care le publică acum dl. Nicolae Scurtu deschide ferestre noi pentru înțelegerea scriitorilor giurgiuveni, nu numai a unor autori, ci și a unor perioade din viața literară locală și națională, așa cum s-a desfășurat ea în existența biologică a semnatarilor de epistole.

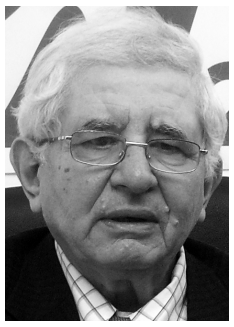
Cu acribia și meticulozitatea care-l caracterizează, autorul-editor de acum procedează de fiecare dată *ab initio* la o necesară punere în ramă, la o lămurire a cititorului și, eventual, a cercetătorului care se va apleca în viitor asupra documentelor respective.

Iată și unele titluri relevante, desprinse din sumarul volumului: *Întregiri la bibliografia lui Nicolae Cartojan, Emanoil Bucuța în ipostaze necunoscute, Câteva contribuții privind colecția de artă a lui Virgil Cioflec, Întregiri la biografia lui Dinu Adamșteanu, O epistolă necunoscută a lui I.A. Bassarabescu, Vasile Militaru și unii dintre confrații săi, O epistolă necunoscută a lui Mihail Dragomirescu, Noi completări la biografia lui Nichifor Crainic, O epistolă necunoscută a lui Vasile Goldiș, Câteva însemnări despre Emil Gulian.*

Munca de arheolog literar a d-lui Nicolae Scurtu ni-l descoperă pe acesta drept o personalitate pregnantă printre cercetătorii domeniului cultural de azi, volumul de față fiind nu numai un nou titlu în biografia autorului, ci și o veritabilă contribuție, un portret de literat atipic, durat temeinic și cu pasiune, dăruire și vocație, dar mai ales cu o mare dragoste față de literatură și de cei care i-au dat/îi dau viață prin creațiile lor.

Pentru toate acestea se cuvine să fim recunoscători atât autorului cât și Editurii Sud (director Vasile Grigore), care prin acest volum marchează un moment de bun augur. Fie ca viitorul să confirme și să ne reconfirme impresiile.

„UNIVERSITĂȚILE MELE”
Școala din Cartojani

Neagu Udroiu

De câte ori merg în sat ajung la școală. O fac de atâția ani și mă mobilizez de fiecare dată cu voință de neatins. Este locul unde am deprins a desluși slovele și socotitul. Și atâtea altele. Chiar de nu pot intra în clădire, intru măcar în curte, împodobită la vremea mea de o livadă copleșitoare, mărginită în spate, lângă gard, de tranșee creionate la vreme de război și luată în primire în zilele de Paști de scrânciobul arhaic, după care tânjeam și noi, chit că nu aveam anii.

Am fost de această dată la o întâlnire cu cartea. Nu este prima dată. Acum îl duc de mână pentru a se afla față în față cu elevii din ultimele clase pe Justin Moraru, scriitor robust, poet și prozator, coborând de la Bistrița-Năsăud, dinspre Hordoul lui Coșbuc și obârșiile lui Rebreanu – Târlișua, Prislop, Maieru.

Școala s-a gătit într-un fel anume. Ca de obicei, prichindei în costum popular ne așteaptă pe treptele de la intrare, îmbiindu-ne cu pâine și sare. Ieri a fost aici un târg de toamnă și ni s-au rezervat bunătăți specifice. Surpriza avea să vină în interioarele proaspăt zugrăvite și strălucind de curățenie,unde mobilierul în întregul său a fost înnoit. Când eu intram prima oară în școală, băncile, de dinainte de război, erau pentru patru inși. Dar noi ședeam de regulă opt. Acum, în multele săli de clasă existente pupitrele sunt individuale: fiecare în banca sa.

A fost ideea dascălilor coparticipanți la organizarea acestei întâlniri circumstanțializată în săptămâna „Școala altfel” să imagineze un cadru inedit. Ne adresam, noi cei veniți de departe, nu elevilor stând în bănci, ci unor școlari așezați pe pernuțe în lungul culoarului, fiecare cu o carte în mână, având de-a dreapta și de-a stânga felurite cărți. Straturi de frunze ruginii aduse de sub copacii de afară, ilustrând nu doar ce afirma Poetul („Niciodată toamna nu fu mai frumoasă…”), ci și un adagio probat acum: Niciodată cartea nu fu mai frumoasă ! Pe frunze de „stejar”, evident de carton, elevii erau îndemnați să adnoteze gânduri de sezon. Frumos cât încape. Romantic, așijderea.

Ne-au pus în temă, pe noi, veneticii, gazdele de la catedră. Adică Romica Marin, directoarea școlii, Luminița Antone, profesoara de Română, Mariela Trâncuță, dascăl de Istorie. Dar au venit la rând personaje din bibliotecă, dornici să ne salute, dar să ni se și plângă. Autori și cărți, puși să vorbească, de elevi cu real talent, pentru a ne pune la curent cu suferințele lor de uitați în rafturi de bibliotecă, nu arareori pline de praf predestinați, nu știu de cine, la neinteres public, ca niște școlari pedepsiți pentru vina de a fi existat.

Admirabilă inițiativă ! Cele două profesoare – Luminița și Mariela – ca de obicei inimoase, inspirate și generoase, sub autoritatea recunoscută și aplaudată a directoarei lor, Romica, au căutat să miște din loc apropierea de carte și pofta de lectură a elevilor, tânjind poate mai mult după o porție de muzică rap ori jaz decât a cotrobăi prin rafturile pline de praf a bibliotecilor ce se năgrăbesc în jurul lor.

Felicitări și s-o țineți așa !

Școala nu mai este și nici nu mai poate fi cea de pe timpul meu. Exista atunci, în 1946, clădirea școlii proiectată de un cărturar perseverent pentru toate satele românești. Spiru Haret, ministru al învățământului în mai multe rânduri, a gândit o soluție posibilă oriunde dragul de carte își lua avânt. O știți cu toții. Cu fața la drum, două săli de clasă, cu trei geamuri. Scărița de la intrare ducea spre un holișor din care se putea merge spre cele trei uși: în față cancelaria, în stânga și dreapta intrările în sălile de clasă. În cea din dreapta învățam dimineața noi, clasa I, și după masa clasa a IV-a. Dincoace, în partea stângă a intrării, ceilalți: clasa II-a dimineață, a treia după masă. Când eu mi-am început școala exista și o clasă a V-a, reminiscență de pe timpuri, pe când părinți mai ambițioși își mai țineau un an copiii în bănci înainte de a-i obișnui cu mersul la câmp. Bănci mult spus, deoarece erau așa de puțini că încăpeau într-o bancă înghesuită în cancelarie. „Școala lui Haret” o recunoșteai de departe: ferestrele de pe fațadă erau așezate sub acolada de cărămizi roșii binecunoscute.

De prin 1949, clădirea școlii s-a tot lungit și s-a lățit. Avea unde. Sunt acum numeroase încăperi cu destinații gândite la timpul prezent.

Personal, regret că școala din satul meu nu are și un nume, dincolo de „numărul 2" care mai degrabă depersonalizează, nicicum să acorde o identitate. Nu sunt autoritate școlară și cu atât mai puțin una administrativă. Deci nu sunt decident. Dar reprezentant de societate civilă mă pot considera cât timp nu cer să fiu remunerat pentru ce gândesc. Am propus, în consecință, o variantă. Cred cu tărie că școala gimnazială din Cartojani ar putea purta numele de „Mihai Bulăceanu”. Învățător vreme de câteva decenii, acoperind inclusiv anii Primului Război Mondial, a îndeplinit funcția de director al acestui lăcaș educațional între anii 1901-1931. El a continuat serviciul la catedră până la pensie. A încetat din viață în anul 1947. L-am întâlnit nu odată, copil fiind. Una din fetele sale a fost învățătoare o vreme la școala noastră și avea să se căsătorească la un moment dat cu preotul Ștefan Georgescu (devenit celebru sub porecla locală Popa Vijelie). Este, din câte știu, înmormântat în cimitirul satului.

Eternizarea numelor celor legați prin activitatea lor de școală și pregătirea temeinică a elevilor ajunși cineva la casa lor poate cunoaște diverse forme. Am sugerat, fără succes, ca sălile de clasă să poarte nume cu faimă la vremea lor în rândul corpului didactic local, cum ar fi: Nicolae Constantinescu, Marin Predescu, Ilie Petrescu, Ilie și Tatiana Ciobănescu, Marin și Maria Teodorescu, Vasile Olteanu, Maria Ciobanu. Cred că un perete al proaspăt văruitei școli ar putea afișa, sub formă de picturi realizate după fotografiile celor în cauză, chipurile lor, directorii ei de-a lungul timpului. Mai mult, îndrăznesc să cred posibil ca în perimetrul din fața școlii ar putea fi așezate busturi în bronz sau piatră a cel puțin doi dascăli renumiți. Sunt recomandați, în opinia mea, pentru această ipostază foștii directori Mihail Bulăceanu și Ilie Petrescu, erou pe frontul din Răsărit.

Pentru că tot vorbim de mentalul colectiv, aș mai întârzia câteva fraze pentru a-mi repeta un gând mai vechi. În anul 2036 se va împlini jumătate de mileniu de când pe un hrisov domnesc semnat la Târgoviște, Cetatea de Scaun, de Voievodul Radu Paisie, este amintit documentar întâia dată denumirea satului nostru. Cinci veacuri de nesiguranță, cum ar suna, parafrazat, un titlu de roman celebru. Unii din noi, fatalitate, nu vom mai fi locuitori ai planetei. Dar nimeni nu ne oprește să gândim în viitor. Cum vrem să arate la acel moment satul nostru ? Nu ne oprește nimeni să visăm. Eu, de pildă, mi l-aș dori din nou devenit comună în fruntariile de altădată, dar cu potențial și perspective amplificate. Mă gândesc chiar, la mai mult: de ce nu, alături de localitățile din jur, alcătuind o așezare de tip urban ? Nu vă grăbiți să zâmbiți: gluma de azi poate deveni, într-o bună zi, realitate.

Așadar, nu stați pe gânduri și veniți cu propuneri care să-i întregească personalitatea, să-i prefigureze un alt viitor. Mai pe măsură...

Până atunci mă gândesc să adresez Primăriei, de azi și de peste ani, ceva sugestii. Voi milita ca miniparcul situat în fața fostului sediu al primăriei comunale să se numească 7 IULIE 1536. Pentru a ne aduce aminte de data de calendar când s-a crezut de cuviință să purtăm un nume. În interiorul acestui triunghi isoscel de verdeață susțin amplasarea a două lucrări de artă: un bust reprezentându-l pe domnitorul Radu Paisie (1535-1545) și un monument dedicat memoriei sătenilor din Cartojani care au căzut pe front în Războiul de Independență și în cursul celor două războaie mondiale. În incinta bisericii din Cartojani, monument istoric, a fost sfințită acum trei ani o troiță lucrată artistic. Stau scrise alături numele sutelor de ostași căzuți în războaie. Aici, în centrul satului, un vultur de bronz ar urma să ne amintească de jertfa lor.

Sigur, multe se mai pot face sau măcar spune. De pildă: prin anii “50 aveam un teren de fotbal. Unul pe măsura cerințelor de azi cât îl mai așteptăm ? Clădirea morii de altădată zace în ruină. Cine se încumetă să întrebe aceste vechi zidiri ce-și doresc pentru a le conferi o altă existență ? Este un loc ideal pentru un viitor muzeu al tradițiilor populare. Sunt entuziaști care speră să fie recuperată această incintă și clădire venerabilă pentru a le întoarce la viață. Aud că urmașii foștilor proprietari, familia Chiricuță, sunt în căutare de cumpărători pentru locuința lor, părăsită astăzi. Comunitatea locală, cu sprijinul eficient al Primăriei, poate deveni beneficiara, pe căi legale, a acestui loc cu faimă al comunei. Am putea imagina aici un centru cultural de toată frumusețea.
Am inițiat o Societate culturală CARTOJANI 500, non-profit, care să radieze tot felul de gânduri bune de pus în practică. Semințe de așezat în brazdă, spre germinare și creștere. Sperăm într-un anotimp mănos. Adică aducător de ploaie la vreme și recoltă pe măsură.

O VIAȚĂ SUB SABIE (I)

(urmare din pagina 7)

chiabur și, drept urmare, nu a fost admisă la liceul din Giurgiu. Nu avea de ales. Trecând prin școala profesională, a reușit să termine, în 1953, Școala Tehnică Medie Agricolă, lucrând apoi o viață întreagă în domeniul agricol, dar nu muncă directă pe câmp.

Ce școli a urmat adolescentul Ion Graure, după ce a plecat din sat ? Mai întâi a studiat trei ani în cursul inferior, la *Școala Normală* din localitatea Grădiște. Apoi, cinci ani, a urmat cursul superior la *Școala Normală de Învățători „Ștefan Velovan”* din Craiova, pe care a absolvit-o în 1943. A terminat clasa a VIII-a, ultima clasă de liceu, cu media 8,33, fiind clasificat al treilea din cei 39 de elevi. Atunci se învăța carte cu adevărat ! A fost o școală cu profesori exigenți și apreciați, între care se remarcă directorul Ilie Popescu-Teiușan (1895-1980), cunoscut pedagog al vremii, cu lucrări tipărite de pedagogie socială și de istoria pedagogiei românești. Absolvenții acelei promoții au avut ideea unui interesant tablou la terminarea școlii: harta României Mari, pe granițe și râurile principale aflându-se fotografiile elevilor, iar central, fotografiile profesorilor, patronate de cea a directorului (vezi fotografia alăturată). Era în perioada celui de-Al Doilea Război Mondial; după un an, în 1944, „harta” va fi ciuntită. Acești absolvenți ai seriei 1942-1943 au format „Promoția erou profesor C. Constantinescu”.

Imediat după absolvire, din vara anului 1943, tânărul Ion Graure devine elev al Școlii de ofițeri din Ineu, Arad, luptând și pe front, până la terminarea războiului, în 1944. Familia deține o carte poștală ilustrată din acea perioadă, un adevărat document de epocă, semnată Ion Graure și trimisă părinților: Dlui Ilie N. Graure, com. Oinacu, jud. Vlașca, of. p. Giurgiu. Ilustrația reprezintă, în imagine alb-negru, parcul din centrul orașului Arad, așa cum arăta la mijlocul secolului XX. Pe imagine este scris „Arad 14. Parcul Xenopol”. Pe verso (vezi foto), se află informația transmisă într-o scriere frumoasă, ordonată. Marca poștală reprezintă bustul regelui Mihai, din seria „Uzuale Mihai”, 1940/1942, format mic (18 1/2. 22 ½ mm), dantelat. Tirajul mărcii a fost nelimitat, iar seria a cuprins 15 valori de diferite culori. Marca în discuție are valoarea de 16 lei, de culoare albastră (*Catalogul mărcilor poștale românești, 1858-1947*, elaborat de Corneliu Spineanu, coordonatorul lucrării: Angela Harnaj, vol. I, p. 109-110). Pe cartea poștală ilustrată există trei ștampile: ștampila poștei din Giurgiu, clară, din care aflăm data 17 martie 1944, alta rotundă (neclară) și ștampila dreptunghiulară „CENZURAT VÂLCEA 4". Scrisoarea este interesantă nu numai pentru biografia preotului Ioan Graure:

„Dragii mei,

Nu v-am putut scrie până acum fiind prea ocupat. Sunt sănătos și o duc bine. Dumneavoastră ce mai faceți ? Uite ce, a venit ordin să ne înscriem care vrem, la școala de ofițeri activi în Germania. Dumneavoastră ce ziceți ? Să mă înscriu și eu ? Nu mă pot decide. Cereți și părerea domnului Th. Bucă, cu toate că o să-i scriu eu. Vă rog răspundeți imediat ceea ce credeți. Fiul dumneavoastră, Ion Graure.”

Observăm că învățătorul Theodor Bucă a constituit o prezență activă în viața preotului Ioan Graure. Acest lucru l-a recunoscut și public, mult mai târziu, prin anii ’70, în biserica din Tărlungeni, când învățătorul, aflat la o vârstă înaintată, l-a vizitat și a participat la o Sfântă Liturghie. După cum își amintește doamna Vasilica Vasas, fiica învățătorului, preotul Graure a spus, după predică, enoriașilor săi: „Datorită omului cu păr alb, pe care îl vedeți lângă mine, vă predic eu astăzi în biserică, pentru că el l-a sfătuit pe tata să mă dea mai departe la școală.”

(Va urma)

Nicolae Scurtu

O EPISTOLĂ NECUNOSCUTĂ A LUI EMIL GULIAN

Biografia fizică și creatoare a poetului, eseistului și traducătorului Emil Gulian (15 mai 1907, Giurgiu – 20 noiembrie 1942) nu e suficient cunoscută cercetătorilor literari din mai multe motive: de ordin arhivistic și documentar, și, firește, până acum trei decenii, de ordin ideologic.

De la poetul și publicistul Emil Gulian a rămas un număr mic de epistole trimise câtorva confrați pe care îi prețuia în chip special.

Una dintre aceste epistole, necunoscute până acum, a trimis-o, de pe front, profesorului și filosofului Nicolae Bagdasar (1896–1971)[1], înalt funcționar la Casa Școalelor și unul dintre cei mai apropiați intelectuali din preajma lui Ion Petrovici, care deținea, în acel moment, portofoliul de la Ministerul Educației Naționale.

Emil Gulian, locotenent combatant al armatei române, își exprimă gratitudinea față de Nicolae Bagdasar care a izbutit să-i detașeze soția în interesul învățământului.

Insistă să i se publice, într-un tom, toate piesele de teatru ale lui Jean Racine, pe care le-a tradus integral și din care au apărut câteva în *Revista Fundațiilor Regale.*

Trimiterea se face spre Casa Școalelor, unde Nicolae Bagdasar era Administrator general, întrucât Emanoil Bucuța[2] care îi promisese, nu izbutise să-i tipărească piesele de teatru ale marelui clasic francez.

Epistola aceasta este scrisă și trimisă, în țară, exact cu o lună înainte ca Emil Gulian *să dispară definitiv* în urma unei confruntări militare.

*

20 octombrie 1942
Iubite domnule Bagdasar,

La scurtă vreme după ce ne văzusem am pornit, cam pe neașteptate, spre meleagurile îndepărtate unde sunt acum. O experiență nouă de viață nu strică. Printre picături îmi notez unele lucruri.

Cele patru râuri mari pe care le-am trecut, cele câteva orașe industriale, viața curioasă a populației și mai ales viața astălaltă, a frontului, nu se poate să nu lase urme bune și rele.

Cum nu știu când ne vom revedea... țin să-ți mulțumesc din toată inima pentru sprijinul dat la detașarea soției mele.

Dacă sunt atât de departe am cel puțin satisfacția că această chestiune spinoasă s-a rezolvat.

Nu s-ar putea face totuși nimic și pentru biata mea traducere din Racine la care am muncit ca un hamal, care nu s-a reprezentat fiindcă tocmai atunci a căzut Camil de la direcție și alt director n-a avut curajul s-o facă, și cu care n-am mai umblat pe la alte edituri pentru că m-am încrezut în promisiunea d[omnu]lui Bucuța că mi-o va publica.

Rămân cu întrebarea suspendată în aer și, mai ales, rămân al dumitale vechi admirator și devotat,

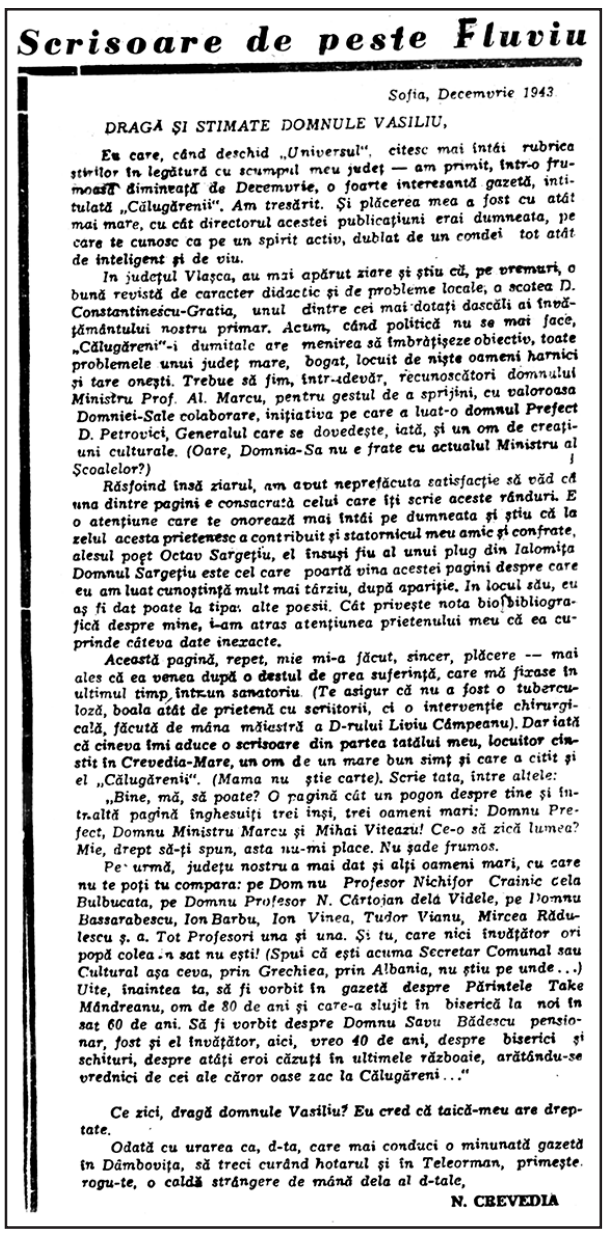
Emil Gulian

[Domnului profesor Nicolae Bagdasar, Administratorul Casei Școalelor. La Casa Școalelor, Strada General Berthelot, București – Locotenent Emil Gulian, Comandamentul M.U. ~ Oficiul poștal militar 156. *Poșta militară. Cenzurat*].

Originalul acestei epistole necunoscute se află la Arhivele Naționale ale României, Fond *Nicolae Bagdasar*, Dosar nr. 232, f. 1r-2r.

NICOLAE CREVEDIA ȘI REVISTA „CĂLUGĂRENII”

Printre colaboratorii prețioasei reviste „Călugărenii” (1 decembrie 1943 – 1-15 august 1944)[3] se impune să-l amintim și pe poetul, prozatorul și publicistul Nicolae Crevedia (7 decembrie 1902 – 5 noiembrie 1978), una dintre cele mai însemnate prezențe literare și culturale

Scrisoare de peste Fluviu

Sofia, Decemvrie 1943

DRAGĂ ȘI STIMATE DOMNULE VASILIU,

Eu care, când deschid „Universul", citesc mai întâi rubrica știrilor în legătură cu scumpul meu județ — am primit, într-o frumoasă dimineață de Decemvrie, o foarte interesantă gazetă, intitulată „Călugărenii". Am tresărit. Și plăcerea mea a fost cu atât mai mare, cu cât directorul acestei publicațiuni erai dumneata, pe care te cunosc ca pe un spirit activ, dublat de un condei tot atât de inteligent și de viu.

In județul Vlașca, au mai apărut ziare și știu că, pe vremuri, o bună revistă de caracter didactic și de probleme locale, o scotea D. Constantinescu-Gratia, unul dintre cei mai dotați dascăli ai învățământului nostru primar. Acum, când politică nu se mai face, „Călugărenii"-i dumitale are menirea să îmbrățișeze obiectiv, toate problemele unui județ mare, bogat, locuit de niște oameni harnici și tare onești. Trebue să fim, într-adevăr, recunoscători domnului Ministru Prof. Al. Marcu, pentru gestul de a sprijini, cu valoroasa Domniei-Sale colaborare, inițiativa pe care a luat-o domnul Prefect D. Petrovici, Generalul care se dovedește, iată, și un om de creațiuni culturale. (Oare, Domnia-Sa nu e frate cu actualul Ministru al Școalelor?)

Răsfoind însă ziarul, am avut neprefăcuta satisfacție să văd că una dintre pagini e consacrată celui care îți scrie aceste rânduri. E o atențiune care te onorează mai întâi pe dumneata și știu că la zelul acesta prietenesc a contribuit și statornicul meu amic și confrate, alesul poet Octav Sargețiu, el însuși fiu al unui plug din Ialomița. Domnul Sargețiu este cel care poartă vina acestei pagini despre care eu am luat cunoștință mult mai târziu, după apariție. In locul său, eu aș fi dat poate la tipar alte poesii. Cât privește nota biobibliografică despre mine, i-am atras atențiunea prietenului meu că ea cuprinde câteva date inexacte.

Această pagină, repet, mie mi-a făcut, sincer, plăcere — mai ales că ea venea după o destul de grea suferință, care mă fixase în ultimul timp într-un sanatoriu. (Te asigur că nu a fost o tuberculoză, boală atât de prietenă cu scriitorii, ci o intervenție chirurgicală, făcută de mâna măiastră a D-rului Liviu Câmpeanu). Dar iată că cineva îmi aduce o scrisoare din partea tatălui meu, locuitor cinstit în Crevedia-Mare, un om de un mare bun simț și care a citit și el „Călugărenii". (Mama nu știe carte). Scrie tata, între altele:

„Bine, mă, să poate? O pagină cât un pogon despre tine și într-altă pagină înghesuiți trei inși, trei oameni mari: Domnu Prefect, Domnu Ministru Marcu și Mihai Viteazu! Ce-o să zică lumea? Mie, drept să-ți spun, asta nu-mi place. Nu șade frumos.

Pe urmă, județu nostru a mai dat și alți oameni mari, cu care nu te poți tu compara: pe Dom nu Profesor Nichifor Crainic cela Bulbucata, pe Domnu Profesor N. Cârtojan dela Videle, pe Domnu Bassarabescu, Ion Barbu, Ion Vinea, Tudor Vianu, Mircea Rădulescu ș. a. Tot Profesori una și una. Și tu, care nici învățător ori popă colea-n sat nu ești! (Spui că ești acuma Secretar Comunal sau Cultural așa ceva, prin Grechiea, prin Albania, nu știu pe unde...) Uite, înaintea ta, să fi vorbit în gazetă despre Părintele Take Mândreanu, om de 80 de ani și care-a slujit în biserică la noi în sat 60 de ani. Să fi vorbit despre Domnu Savu Bădescu pensionar, fost și el învățător, aici, vreo 40 de ani, despre biserici și schituri, despre atâți eroi căzuți în ultimele războaie, arătându-se vrednici de cei ale căror oase zac la Călugăreni..."

Ce zici, dragă domnule Vasiliu? Eu cred că taică-meu are dreptate.

Odată cu urarea ca, d-ta, care mai conduci o minunată gazetă în Dâmbovița, să treci curând hotarul și în Teleorman, primește, rogu-te, o caldă strângere de mână dela al d-tale,

N. CREVEDIA

din ținutul Giurgiului.

Încă din primul număr al revistei „Călugărenii” i se dedică o pagină întreagă ce cuprinde poezii, manuscrise[4], iconografie[5], fișier bibliografic și o evocare[6], din cele mai emoționante, a poetului din Crevedia Mare, datorată confratelui și prietenului său, Octav Sargețiu.

Nicolae Crevedia, poet autentic și narator extrem de inventiv, a publicat în paginile revistei „Călugărenii” următoarele texte poetice: *Cântec de leagăn* (1, nr. 1, 1 decembrie 1943), *Dormind priveliștile...* (1, nr. 1, 1 decembrie 1943), *Panna Maiorova* (1, nr. 1, 1 decembrie 1943), *Luna mai, acum doi ani...* (1, nr. 1, 1 decembrie 1943), *E, el, nemăsuratul* (1, nr. 2, 25 decembrie 1943), *A treia pasională* (1, nr. 2, 25 decembrie 1943), *Înviere* (2, nr. 8–9, 1–15 aprilie 1944), *Țară* (2, nr. 14, 1–15 august 1944), *Rugăciunea soldatului* (2, nr. 14, 1–15 august 1944) și *Ostășească* (2, nr. 14, 1–15 august 1944).

Unele dintre aceste poezii nu au fost incluse în nici una dintre cărțile sale de versuri și, ca atare, sunt necunoscute bibliografiei personale.

Elocventă și deosebit de interesantă este epistola trimisă, de la Sofia, unde era atașat de presă, lui Ion Vasiliu (1910–1985), directorul revistei „Călugărenii”, în care își exprimă gratitudinea față de un gest așa de nobil și, firește, de special, de a-i consacra o pagină în publicația giurgiuveană.

Impresionează, ca și cealaltă epistolă[7], prin dezinvoltură, francheță și, mai ales, prin iubirea față de perimetrul mirific al *Sudului*, înzestrat cu oameni și scriitori așa de diverși și așa de interesanți.

Epistola a fost titrată *Scrisoare de peste Fluviu* de Ion Vasiliu care a fost un excelent gazetar și publicist literar și căruia i se datorează publicațiile *Pământul* și *Tribuna* din Călărași, precum și *Ancheta* din Târgoviște.

*

Sofia, decembrie 1943
Dragă și stimate domnule Vasiliu,

Eu care, când deschid „Universul”, citesc mai întâi rubrica știrilor în legătură cu scumpul meu județ, am primit, într-o frumoasă dimineață de decembrie, o foarte interesantă gazetă, intitulată „Călugărenii”. Am tresărit. Și plăcerea mea a fost cu atât mai mare, cu cât directorul acestei publicațiuni erai dumneata, pe care te cunosc ca pe un spirit activ, dublat de un condei tot atât de inteligent și de viu.

În județul Vlașca au mai apărut ziare și știu că, pe vremuri, o bună revistă de caracter didactic și de probleme locale, o scotea D. Constantinescu-Gratia, unul dintre cei mai dotați dascăli ai învățământului nostru primar. Acum, când politică nu se mai face, „Călugărenii” dumitale are menirea să îmbrățișeze, obiectiv, toate problemele unui județ mare, bogat, locuit de niște oameni harnici și tare onești. Trebuie să fim, într-adevăr, recunoscători domnului ministru prof[esor] Al. Marcu, pentru gestul de a sprijini, cu valoroasa domniei-sale colaborare, inițiativa pe care a luat-o domnul prefect D. Petrovici, generalul care se dovedește, iată, și un om de creațiuni culturale. (Oare, domnia-sa nu e frate cu actualul ministru al Școalelor ?)

Răsfoind însă ziarul, am avut neprefăcuta satisfacție să văd că una dintre pagini e consacrată celui care îți scrie aceste rânduri. E o atențiune care te onorează mai întâi pe dumneata și știu că la zelul acesta prietenesc a contribuit și statornicul meu amic și confrate, alesul poet Octav Sargețiu, el însuși fiu al unui plugar din Ialomița. Domnul Sargețiu este cel care poartă vina acestei pagini despre care eu am luat cunoștință mult mai târziu, după apariție. În locul său, eu aș fi dat poate la tipar alte poezii. Cât privește nota biobibliografică despre mine, i-am atras atențiunea prietenului meu că ea cuprinde câteva date inexacte.

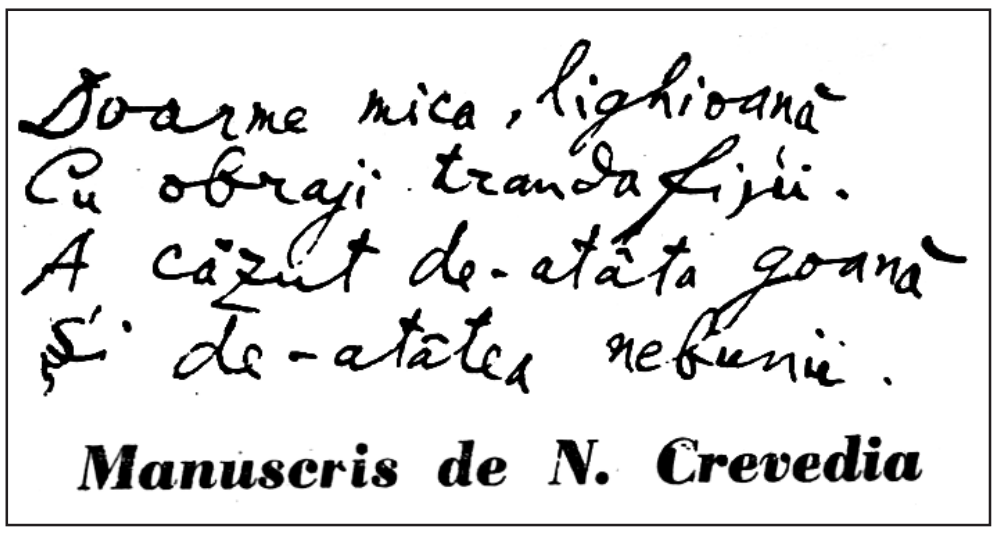
Această pagină, repet, mie mi-a făcut, sincer, plăcere, mai ales că ea venea după o destul de grea suferință, care mă fixase în ultimul timp într-un sanatoriu. (Te asigur că nu a fost o tuberculoză, boală atât de prietenă cu scriitorii, ci o intervenție chirurgicală, făcută de mâna măiastră a d[octo]rului Liviu Câmpeanu). Dar iată că cineva îmi aduce o scrisoare din partea tatălui meu, locuitor cinstit în Crevedia Mare, un om de un mare bun simț și care a citit și el „Călugărenii”. (Mama nu știe carte). Scrie tata, între altele:

„Bine, mă, să poate ? O pagină cât un pogon despre tine și într-altă pagină înghesuiți trei inși, trei oameni mari: domnu prefect, domnu ministru Marcu și Mihai Viteazul ! Ce-o să zică lumea ? Mie, drept să-ți spun, asta nu-mi place. Nu șade frumos.

Pe urmă, județul nostru a mai dat și alți oameni mari, cu care nu te poți tu compara: pe domnu profesor Nichifor Crainic de la Bulbucata, pe domnu profesor N. Cartojan de la Videle, pe domnii Bassarabescu, Ion Barbu, Ion Vinea, Tudor Vianu, Mircea Rădulescu ș[i] a[lții]. Tot profesori una și una. Și tu, care nici învățător ori popă colea-n sat nu ești ! (Spui că ești acuma secretar comunal sau cultural așa ceva, prin Grechiea, prin Albania, nu știu pe unde...) Uite, înaintea ta, să fi vorbit în gazetă despre părintele Take Mândreanu, om de 80 de ani și care-a slujit în biserică la noi în sat 60 de ani. Să fi vorbit

(continuare în pag. 11)

(urmare din pagina 10)

Doarme mica, lighioana
Cu obraji trandafirii.
A căzut de-atâta goană
Și de-atâta neființă.

Manuscris de N. Crevedia

despre domnu Savu Bădescu, pensionar, fost și el învățător, aici, vreo 40 de ani, despre biserici și schituri, despre ațâți eroi căzuți în ultimele războaie, arătându-se vrednici de cei ale căror oase zac la Călugăreni..."

Ce zici, dragă domnule Vasiliu ? Eu cred că taică-meu are dreptate.

Odată cu urarea ca, d[umnea]-ta, care mai conduci o minunată gazetă în Dâmbovița, să treci curând hotarul și în Teleorman, primește, rogu-te, o caldă strângere de mână de la al d[umi]tale,

N. Crevedia

Epistola se transcrie din revista „Călugărenii", 2, nr. 3, 15 ianuarie 1944, p. 1, col. 2-3, jos.

Poeții N. Crevedia și O. Sargețiu

NOTE ȘI INFORMAȚII DESPRE DIMITRIE BOLINTINEANU

Unul dintre biografii și exegeții operei lui Dimitrie Bolintineanu este, desigur, și istoricul și criticul literar Teodor Vârgolici (1930-2019), care, în decurs de câteva decenii, a cercetat, a analizat și a restituit întreaga moștenire literară și culturală a poetului din Bolintin Vale.

A investigat biblioteci și arhive, publice și particulare, din România și din străinătate, a identificat articole, epistole și unele opere de dimensiuni mai mici și, în final, a elaborat, susținut și publicat o strălucită lucrare de doctorat, *Dimitrie Bolintineanu și epoca sa* (1971).

Una dintre revistele la care a colaborat este și publicația „Argeș" (1966–1989) și, încă din anul 1969, când era redactor-șef al prestigioasei Edituri Minerva, îi trimite o epistolă poetului Gheorghe Tomozei (1936-1997), însoțită de un articol, *Cum lucra G. Călinescu,* precum și câteva propuneri de colaborare cu materiale privind unele aspecte ale activității lui Dimitrie Bolintineanu.

Cercetând, recent, revista „Argeș" și indicele bibliografic[8] al acestei publicații, nu am identificat decât o singură colaborare, cea privitoare la modul cum citea și scria[9] G. Călinescu.

Epistola pe care o transcriu aici este necunoscută și cât se poate de elocventă.

Întrebarea care se pune acum, în chip justificat, e, de ce oare Gheorghe Tomozei, poet sensibil și cultivat, nu a acceptat articolele și materialele privitoare la posteritatea lui Dimitrie Bolintineanu ?

E o chestiune de receptare literară ce se cuvine *a fi cândva* cercetată.

*

București, 29 septembrie 1964

Iubite prietene Tomozei,

Îți trimit alăturat articolul *Cum lucra G. Călinescu.* Te rog mult să-mi confirmi primirea lui, ca să știu că a ajuns în mâinile tale și apoi în paginile „Argeșului".

Pentru numărul următor aș vrea să-ți dau un articol despre *Dimitrie Bolintineanu și Societatea Studenților Români din Paris*, cu date de istorie literară necercetate până acum.

Să-mi spui dacă te interesează un astfel de articol. Sau altă temă: *Lucrările propagandistice tipărite de Bolintineanu la Paris.*

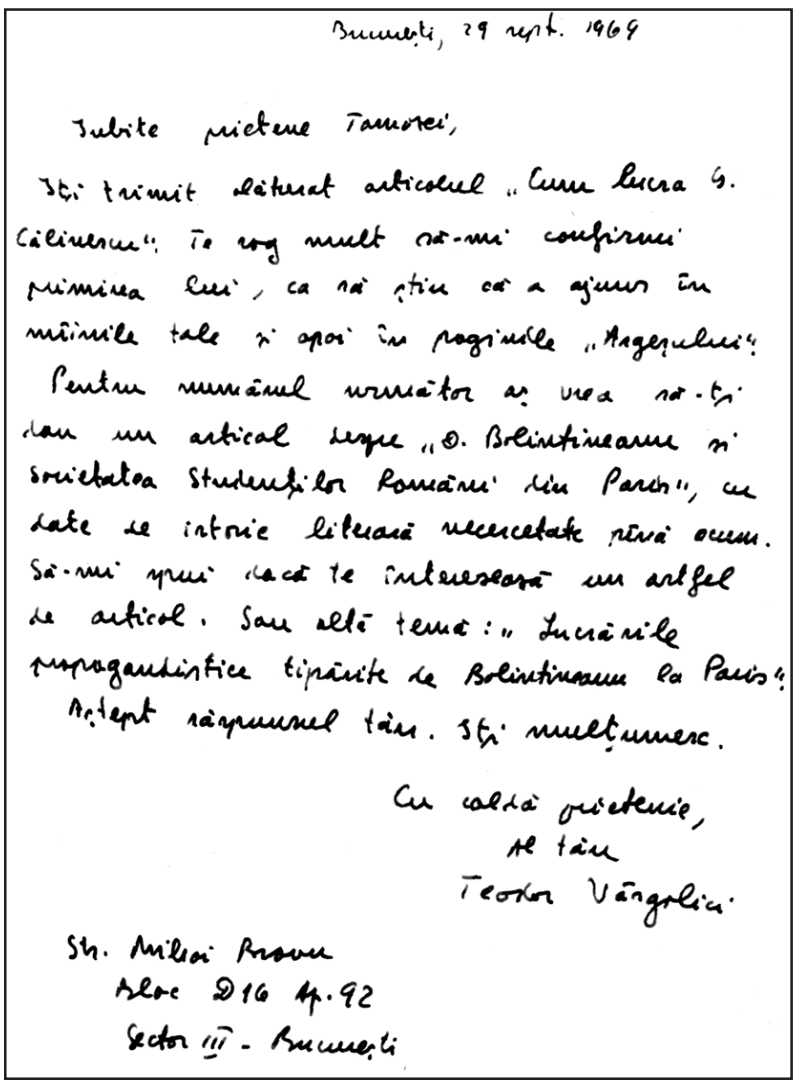
Aștept răspunsul tău. Îți mulțumesc.

Cu caldă prietenie, al tău

Teodor Vârgolici

[Strada Mihai Bravu, Bloc D16, Apartament 92, Sector III, București].

Originalul acestei epistole inedite se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

București, 29 sept. 1964

Iubite prietene Tomozei,

Îți trimit alăturat articolul „Cum lucra G. Călinescu". Te rog mult să-mi confirmi primirea lui, ca să știu că a ajuns în mâinile tale și apoi în paginile „Argeșului".

Pentru numărul următor aș vrea să-ți dau un articol despre „D. Bolintineanu și Societatea Studenților Români din Paris", cu date de istorie literară necercetate până acum. Să-mi spui dacă te interesează un astfel de articol. Sau altă temă: „Lucrările propagandistice tipărite de Bolintineanu la Paris".

Aștept răspunsul tău. Îți mulțumesc.

Cu caldă prietenie,
al tău
Teodor Vârgolici.

Str. Mihai Bravu
Bloc D16 ap. 92
Sector III - București

---

[1] Nicolae Bagdasar, filosof, profesor universitar la Iași și București, membru al Academiei Române. Autorul arhicunoscutei cărți *Filosofia românească de la origini până astăzi*, I – 1941 și II – 1942.

[2] Emanoil Bucuța (1887–1946), poet, prozator și bibliolog. Membru al Academiei Române. Autorul unei cărți celebre, în patru tomuri, *Pietre de vad* [1937-1944].

[3] Revista „Călugărenii" a apărut în răstimpul 1943–1944, la Giurgiu, director-proprietar fiind Ion Vasiliu.

[4] Se publică un catren în „Călugărenii", 1, nr. 1, 1 decembrie 1943, p. 6, col. 3, jos.

[5] Poeții N. Crevedia și O. Sargețiu în „Călugărenii", 1, nr. 1, 1 decembrie 1943, p. 6, col. 3, jos.

[6] Octav Sargețiu, *N. Crevedia* în „Călugărenii", 1, nr. 1, 1 decembrie 1943, p. 6, col. 1-3, sus.

[7] *Epistolă N. Crevedia* în *Scrisori către I.G. Vasiliu. Ediție îngrijită, prefață, note și indici de Victor Petrescu și Serghie Paraschiva. Târgoviște, Editura Bibliotheca*, 2000, p. 59-60. [*București, 24 mai 1937*]. (*Documente literare*).

[8] Nicolae Rizescu, *Argeș – XV. 1966-1981. Indice bibliografic selectiv*. Pitești, [Tipografia Bibliotecii Centrale de Stat], 1982, 245 pagini. Multigrafiat (*Biblioteca județeană Argeș*).

[9] Teodor Vârgolici, *Cum lucra G. Călinescu*, în „Argeș", 4, nr. 12 (43), decembrie 1969, p. 19, col. 1-3, jos.

ETNO-LOG

De post, pre oltenește

Ioana-Ruxandra Fruntelată

După Moșii de toamnă, petrecuți în acest an sâmbătă, pe 2 noiembrie, ne pregătim de postul Crăciunului. Informațiile despre post consemnate în documente etnologice și corpusuri etnografice sunt foarte interesante pentru studierea componentelor rituală și identitară ale alimentației tradiționale.

Să răsfoim un volum reprezentativ din domeniu, apărut în 2018 la Editura Etnologică din București sub egida Institutului de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu" al Academiei Române: *Alimentația: răspunsuri la chestionarele Atlasului Etnografic Român*, Vol. I, *Oltenia*, coordonator general: Ion Ghinoiu; elaborare, îngrijire științifică și redacțională: Cătălin Alexa, Cornelia Belcin-Pleșca și Laura Ioana Toader.

Sub coordonarea extraordinarului etnograf Ion Ghinoiu, au apărut, până în prezent, toate cele cinci volume ale Atlasului Etnografic Român, însoțite de zece volume din seria corpusurilor de documente etnografice românești, dedicate sărbătorilor și obiceiurilor (primele cinci volume) și habitatului (următoarele cinci volume). Cel despre alimentația din Oltenia este al unsprezecelea volum și deschide un capitol cultural fascinant pentru că subiectul este un „fapt social total" (folosind sintagma lui Marcel Mauss), cu ramificații în toate aspectele vieții comunităților tradiționale: locuire, ocupații, meșteșuguri, practici culturale cotidiene și festive, relații de familie, schimburi comerciale, dar și mentalități, reprezentări simbolice, expresii folclorice etc.

Dacă ne-am întreba de ce întâiul volum al seriei despre alimentație sistematizează date tocmai din Oltenia și nu din altă regiune, ni s-ar răspunde că se respectă cronologia cercetărilor: Oltenia este prima provincie unde s-au aplicat *Chestionarele* pentru *Atlasul Etnografic Român*, în cadrul unor investigații de teren derulate în perioada 1972-1975. Pe vremea aceea, alimentația nu era un domeniu etnologic consacrat, așa cum este astăzi, când *food culture* apare la loc de cinste, recunoscându-se că limba și alimentația sunt componentele cele mai rezistente ale oricărei identități comunitare. Autorii volumului despre alimentația oltenească tradițională și-au selectat datele necesare în special din chestionarul despre ocupații, realizat de Gh. Focșa, Nicolae Dunăre, Ion Vlăduțiu, Romulus Vulcănescu, Georgeta Moraru și Ofelia Văduva și utilizat începând cu anul 1976. În perioada 1972-1975, s-a lucrat cu zece chestionare tematice privitoare la ocupații, dintre care nouă conțin informații despre alimentație (*Agricultura*, autori: Georgeta Moraru, Romulus Vulcănescu, Paul Simionescu; *Alimentația*, autor: Mircea Sadoveanu; *Creșterea albinelor*, autori: Paul Simionescu, Ioana Ionescu-Milcu; *Creșterea animalelor*, autori: Romulus Vulcănescu, Ion Vlăduțiu, Paul Simionescu; *Cultivarea și prelucrarea plantelor textile*, *Mijloace de transport*, *Pescuitul* și *Vânătoarea*, 4 chestionare compuse de Ion Vlăduțiu; *Viticultura*, autor: Radu Maier).

A rezultat un material etnografic bogat a cărui structurare ne oferă, dincolo de informația brută, o perspectivă diacronică asupra culturii hranei în formele sale variate de manifestare zonală. Există date despre „mămăliga de mei", despre utilizarea semințelor de in și cânepă în alimentația țărănească sau despre schimbările dramatice provocate de filoxeră asupra soiurilor românești nobile de viță-de-vie.

Pe lângă clasificările cunoscute specialiștilor din domeniu, realizate după criterii funcționale (hrană cotidiană – hrană rituală și ceremonială), după contextul cultural sau ocupațional (hrană „de dulce" – hrană de post; hrană agrară – hrană pastorală), ori după consistență și substanță (alimente și băuturi; alimente vegetale, lactate, carne, miere), se prezintă și „resurse alimentare" precum apa sau sarea, rețete și procedee de preparare a

Port țărănesc în satul Mârșa-Vlașca, 1939

felurilor de mâncare, topografia bucătăriei tradiționale, meșteșugul întocmirii țesturilor sau instrumentarul de păstrare, conservare și procesare a alimentelor. Rezultatul este o deschidere singulară către partea imaterială a obiectului etnografic, editorii încercând să sistematizeze „multidimensional" o realitate culturală vastă și eterogenă și continuând, în acest sens, viziunea Ofelici Văduva, o cercetătoare consacrată a simbolismului alimentației în cultura populară tradițională românească. Tot de componenta imaterială ține și lexicul specific, a cărui savoare arhaică și regională străbate paginile cărții: „azmă", „bulumaci", „ciuști", „colarezi", „lapte de bou", „mirodie", „urzici vântoase" sau „zamă înaltă" sunt doar câteva exemple a căror explorare etnologică ar putea spori înțelegerea noastră despre mentalitatea locuitorului generic al satului oltenesc din secolul trecut, aflat (încă) în simbioză cu natura și cu semenii săi. Pentru cei interesați de particularitățile vorbirii oltenești, semnalez un dicționar rar și foarte bun, ce le oferă delicii garantate nu numai oltenilor, ci și tuturor celor ce știu să se bucure de savoarea cuvintelor „de țară": Dorina Bărbuț, *Dicționar de grai oltenesc*, Asociația Independentă Literară, Artistică, Culturală și Editorială „Mileniul III", Craiova, 1990 (229 de pagini).

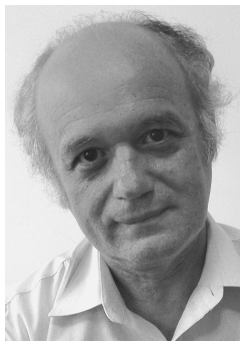
Îndreptându-ne privirea asupra capitolului despre „post", descoperim imediat că: „La post, casa fără făsui este ca fără carne de porc la sărbători" (Câineni, Vâlcea). Din Bălăcița Mehedințiului, de unde a cules date în 1978, cercetătorul Nicolae Nițu a aflat că în postul Crăciunului se mânca mai mult ciorbă: de praz, de orez cu ceapă, de sfeclă, de cartofi și de fasole. În afară de ultima ciorbă, cea de fasole, toate celelalte se gătеau cu zeamă de varză, „moarea" oltenească nelipsită de la orice casă, care te scoală din toate bolile și din toate bețiile. Existau însă și delicatese de post: printre altele, sarmale cu sâmburi de nucă sau dovleac și mâncare de „raci".

În legătură cu irezistibilii „raci", (care nu sunt altceva decât ardei roșii uscați în șofru, numai buni pentru a fi luați de pe sfoară, atunci când le vine timpul, și umpluți cu o compoziție de orez cu adaosuri secrete, apoi bine scăzuți în cuptor), îmi amintesc de un atelier de gastronomie tradițională, organizat prin anul 2005 de cercetătoarea Corina Mihăescu de la Centrul Național pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale (pe scurt, CNCPCT, aflat, în prezent, în componența Institutului Național al Patrimoniului). Corina i-a invitat, pur și simplu, pe etnologii participanți la conferința anuală a CNCPCT din acel an să se prezinte la deschidere cu un preparat culinar specific pentru zona lor. Așa că toți am venit cu sarsanalele și cu tingirile la purtător și în cadrul unei seri neobișnuite, organizate ca o degustare de bucate tradiționale, fiecare ne-am declamat rețetele cu aplombul retoric al unor heralzi de odinioară, în timp ce ascultătorii se delectau, la propriu, cu lumile noastre de acasă. „Racii" mei au avut mare succes, fiind pregătiți după rețeta originală a mătușii ce se trage din vestitul neam băileștean al Colăneștilor de pe „linia" lui Amza Pellea. Am adaptat însă rețeta și am folosit ardei proaspeți, pentru că la București n-aveam „raci" uscați pe sfoară în șofru.

Oare ce mâncăruri de post se mai pregăteau în satele oltenești în așteptarea Crăciunului ? Ce se mai putea amesteca bine cu lingura de lemn în tuciurile, sahanele și străchinile temeinic frecate cu leșie, după ce au fost date jos din pod ca să înlocuiască vasele „de dulce" ? De exemplu, „chisăliță" de prune sau niște fasole sleită „fâcâită", numai bună de servit pe „taier" împreună cu „murători" asortate. Ori chiar păsat din „huroaie" (boabe de porumb zdrobite într-o râșniță veche din piatră, de preferință) cernute și fierte bine, din care, la ocazii, se pot face și sarmale, delicatesele menționate mai sus, umplute cu puțină ceapă tocată și sâmburi de nucă de la teasc.

Sâmbăta, în zori, se arde „țăstul" și se coace pâinea. Dacă nu e timp sau se cere economie de foc, facem repede o mămăligă sau niște „purecei" în tigaie. Cu niscaiva magiun sau poame, ce se găsesc la orice casă, postul oltenesc ne îndulcește sufletul, fie și numai în amintire. Pe unii dintre noi, această călătorie gastronomică imaginară, realizată într-o căruță de cuvinte care cântă din toate încheieturile, chiar ne întoarce acasă, la neuitații bunici de la țară.

ANIVERSĂRILE

Emil Păunescu

În viața personală, aniversările sunt bune ocazii de a sărbători propria existență, dar și pe cea a rudelor și a prietenilor, precum și momente importante din istoria familiei. La împlinirea unor numere „rotunde” se presupune că sărbătorirea va căpăta un plus de fast. În ceea ce privește comemorările celor apropiați, ele oscilează între respectarea tradițiilor și obligațiilor creștinești și inevitabila uitare, amploarea lor fiind evident una mai redusă și mai intimă.

În viața obștească lucrurile stau nițel diferit. Aniversările personalităților contemporane trec de multe ori nebăgate în seamă, alteori sunt evidențiate, dar nu întotdeauna din respectul și recunoașterea cuvenite, ci ca urmare a unor interese meschine. După trecerea la cele veșnice, uneori comemorările sunt confundate cu uitatele aniversări, dând ocazia unor sărbătoriri indecente.

Evenimentele importante din istoria neamului și a instituțiilor noastre devin deseori motive de aniversări, de obicei justificate, însă nu mereu bine cumpănite. Se întâmplă ca date oarecare să fie pretexte pentru sărbători „umflate”, în vreme ce jubilee așteptate de public să fie ratate.

Atunci când organizatorii unor aniversări le utilizează în chip corect, pentru educarea cetățenilor și pentru propagarea unor modele, mesajul transmis poate avea efecte benefice, cu mențiunea că receptarea lui depinde de gradul de cultură generală și de stabilitatea societății respective.

În România merită consemnată și existența unui decalaj mult prea mare între aniversările „naționale” și cele consacrate evenimentelor și personalităților universale.

Nu voi insista acum asupra acestor fugare considerații cu iz teoretic, spre a trece și la unele observații izvorâte din experiența personală în materie de aniversări istorice și culturale. Astfel, în regimul totalitar, dincolo de sărbătorile introduse în calendarul oficial, era extrem de greu să obții aprobarea altora. Chiar la cele permise existau atât constrângeri politico-ideologice, cât și strict birocratice, care limitau opțiunile și determinau nu o dată renunțări. Nici în perioada actuală imixtiunile politice în cântărirea oportunității unei aniversări nu au dispărut cu totul, ba au apărut și interpretări ciudate, imitații servile ale unor curente la modă pe alte meridiane.

În tinerețe, constatând că aniversările însușite pe plan central prilejuiau din partea factorilor decidenți finanțări mai bogate și o anume larghețe în aprobarea unor manifestări, am căutat să profit și eu, spre a face cercetări, a achiziționa probe și a valorifica rezultatele. După 1990 mentalitatea forurilor conducătoare nu s-a modificat substanțial, dar s-a produs totuși o oarecare descentralizare, ceea ce a permis influențarea mai lesnicioasă a autorităților locale.

În activitatea mea postdecembristă am reușit să atrag atenția asupra câtorva momente cruciale din istorie și chiar să mut unele accente mai aproape de adevăr, dar am avut și eșecuri (izvorâte din teama de a mi se alătura a unor colegi de breaslă, ca și din insuficienta pregătire a opiniei publice pentru primirea unor noi puncte de vedere). Totuși, am reușit mai multe în sfera istoriei memoriale, întru consolidarea imaginii unor personalități, atât dintre cele cu notorietate națională, cât și dintre cele de importanță locală. Am contribuit și la restaurarea și salvarea unor monumente, mult prea puține însă față de totalul celor periclitate de indiferența și ticăloșia unor semeni.

Despre toate acestea și despre multe altele intenționez să povestesc într-un viitor volum, consacrat „tranziției”. Acum voi exemplifica modul cum se organizează aniversările importante pe la noi, prin două situații recente, care au marcat în chip diferit viața culturală a municipiului Giurgiu.

Un veac și jumătate de la drumul de fier

În 1969, la sărbătorirea centenarului primei căi ferate din România vremii, sosirea în stația Giurgiu-Oraș a trenului de epocă a fost întâmpinată cu un entuziasm neverosimil astăzi. Mii de cetățeni s-au bucurat de eveniment, în atmosfera specifică acelei perioade „liberale” de la începutul epocii Ceaușescu. Documentarul filmat atunci îl număra printre realizatori pe Alexandru Stark, ziarist rămas ulterior peste hotare. De aceea, două decenii mai târziu, când Cornel Marinescu (arhitectul Regionalei CFR București, giurgiuvean de origine) a propus să marcăm cei 120 de ani, proiectarea filmului în semiclandestinitate a reprezentat un veritabil act de dizidență față de prevederile aberante ale documentelor emise de puterea comunistă. După alți cinci ani, în noul regim politic, am proiectat o mare expoziție, care a urmărit să evidențieze prioritățile naționale ale Giurgiului în domeniul transporturilor și pe care am reușit să i-o prezint ministrului de resort și altor personalități politice, atrăgând atenția asupra importanței strategice a municipiului dunărean. Din nefericire, tăvălugul „tranziției” și falimentul Șantierului Naval au împiedicat materializarea unei dorite secții tehnice a Muzeului județean „Teohari Antonescu” și am asistat astfel neputincioși la distrugerea unui patrimoniu inestimabil. Colac peste pupăză, în 2005 – după prăbușirea criminală a podului de la Grădiștea – relația feroviară a Giurgiului cu Capitala a deviat prin Videle, batjocura continuând până în zilele noastre. În 2018, penultimul ambasador al Marii Britanii în țara noastră a conferențiat chiar la

Muzeu despre rolul industriașilor englezi la realizarea liniei, urându-le românilor să iasă din letargia care i-a cuprins după întreruperea circulației feroviare firești. Dincolo de proiectele reparatorii, anunțate cu surle și trâmbițe de politicieni, mai avem de așteptat un număr de ani până la normalizarea situației.

În aceste condiții, Muzeul județean a dorit să povestească

noilor generații măcar despre ceea ce a fost calea ferată Giurgiu-București și a depus un proiect eligibil, întocmit în parteneriat cu instituții centrale prestigioase, însă banii drastic diminuați ai Administrației Fondului Cultural Național nu au mai putut fi accesați. Pentru a nu renunța total la aniversare, Muzeul giurgiuvean a convenit un proiect mai modest exclusiv cu Muzeul CFR, având totuși două ținte: o expoziție și o publicație aniversară. Acestea au fost atinse, datorită cooperării dintre admirabila echipă bucureșteană condusă de inginer Mircea Dorobanțu și personalul muzeului-gazdă, manageriat de Ionel Muscalu. Din partea giurgiuvenilor aportul de specialitate pentru ambele lucrări a aparținut muzeografului Florentin Breazu. Expoziția a fost vernisată la 13 noiembrie și va rămâne deschisă până la Ziua Națională, dar principala ei atracție – o „dioramă” feroviară, cu trenuri miniaturale telecomandate și machete de stații, instalații și tuneluri – nu a putut fi admirată decât trei zile. Aproximativ 700 de copii, dar și mulți adulți s-au putut bucura de ea în chip gratuit. Din tirajul cărții s-au făurit artizanal patru exemplare, sperându-se obținerea ulterioară a sumei necesare tipăririi. Vernisajul și vizitele organizate au beneficiat și de proiecția unui film documentar, iar filiala AGIR a înmânat diplome unor ceferiști pensionari.

În ceea ce ne privește nu vom renunța la a milita pentru transformarea celei mai vechi stații CFR funcționale din țara noastră într-un viitor parc de distracții, cu conservarea monumentelor tehnice și cu aducerea la Giurgiu a unor garnituri istorice.

150 de ani de „Excelență în educație”

Aniversarea primei școli gimnaziale din istoria Giurgiului, devenită astăzi Colegiul Național „Ion Maiorescu”, s-a încheiat cu un bilanț pozitiv, la împlinirea căruia au concurat mai mulți factori favorizanți. Existența Asociației „Pro Maiorescu”, aureolată de reușita contribuției la încheierea consolidării și reabilitării clădirii istorice a fost factorul dinamizator. Implicarea personală a primarului Nicolae Barbu, care și-a onorat cuvântul dat, cum că va sprijini organizarea tuturor manifestărilor jubiliare, precum și asentimentul consilierilor locali în această privință au fost condiții de bun augur. Nu a fost neglijabilă nici prezența în funcția de inspector general școlar a unei foste directoare a Colegiului. Am avut și eu un mic aport la netezirea climatului constructiv al discuțiilor preliminare.

Contribuția mea personală a constat apoi în realizarea – pe parcursul a opt luni – a unui amplu proiect expozițional, alcătuit din secvențe vernisate și itinerante în mai multe instituții de învățământ și cultură. În final toate acestea au fost montate într-o expoziție permanentă la sediul școlii, reunind imagini din istoria Gimnaziului și a Liceului interbelic, precum și medalioane ale marilor directori Nicolae Droc-Barcian, Nicolae Cartojan și Savin Popescu. M-au ajutat angajați ai Muzeului, ai Colegiului Național și ai firmei de publicitate RBC. În cadrul colecției „Biblioteca giurgiuveană” am îngrijit apariția a trei ediții, referitoare toate la foști maiorescieni: Teohari Antonescu, *Alte scrieri uitate*; Ionel Băjescu-Oardă, *Amintiri dintr-un oraș plin de viață*; antologia *Directorul. Amintiri despre Savin P. Popescu.* La pregătirea acestora pentru tipar am fost ajutat de muzeograful Gelu Brîncoveanu și de tehnoredactorul Stelian Bigan. Un alt maiorescian, inginerul brașovean Vasile Aldea, a fost determinat de muzeograful Florentin Breazu și de mine să consacre evenimentului o expoziție din colecția sa de ilustrate, intitulată „Un Giurgiu de poveste”.

Proiectul educațional al Asociației „Pro Maiorescu” a cuprins o suită de manifestări desfășurate în săptămâna 28 octombrie-2 noiembrie, în cadrul programului „Școala altfel”. Dintre acestea nu au lipsit concursuri, spectacole, expoziții, sesiunea științifică „Ion Mateescu”, Balul bobocilor, Ziua absolvenților etc. Au suscitat un deosebit interes: lansarea cărților *Și eu am fost elev la Maiorescu* (culegere de eseuri coordonată de profesorii Dumitru Manda și Petre Mihai Cornea) și *Colegiul Național „Ion Maiorescu” din Giurgiu la 150 de ani. Monografie. 1969-2019* (semnată de venerabilul fost director Ion M. Dincă); dezvelirea efigiilor turnate în bronz ale iluștrilor directori Nicolae Droc-Barcian și Savin Popescu; confecționarea și ridicarea solemnă a unui nou drapel al școlii; proiecția video pe clădirea liceului. Invitaților li s-au înmânat ecusoane, mape festive cu programe și alte imprimate, medalii, diplome și plachete aniversare, ultimul număr al revistei „Litere” etc. Participanților la evenimentul jubiliar din 4 noiembrie le-au fost prezentate distincțiile acordate prestigioasei instituții giurgiuvene de învățământ preuniversitar de Ministerul Educației, Academia Română, Casa Regală a României, Alianța Colegiilor Centenare.

La festivități au participat numeroase personalități reprezentând principalele instituții din municipiu (cu excepțiile regretabile ale liderilor Prefecturii și Consiliului județean !), foști profesori și elevi din promoțiile postbelice (între care i-am remarcat pe profesorii universitari Ștefan Popescu-Vifor și Stan Fotă, pe ziariștii Ovidiu Ioanițoaia și Eugen Șerbănescu și pe mulți alții).

Nu este locul aici de a trece în revistă nici minusurile organizatorice, nici de a evidenția păcatele actuale ale învățământului românesc (care s-au întrevăzut pentru cunoscători dincolo de momentele emoționante și de reușitele de imagine). Întregul eveniment s-a desfășurat sub deviza „Tradiția merge mai departe !” și – în ansamblu – a dat speranțe că se mai pot face lucruri bune pentru și cu noile generații.

Avangarda de la „A la Z”

BOLETIN. Editorial Titikaka (I)

Florin COLONAȘ

America de Sud, continent cu numeroase formațiuni vulcanice în plină activitate sau într-un somn geologic de durată, a reprezentat și un teren fertil, eruptiv, în arealul avangardei mondiale.

Dintre numeroasele puncte ale febrei eruptive avangardiste din primele decenii ale trecutului secol, descoperim secvențe ale avangardei sudamericane. Printre numeroasele și prestigioasele titluri întâlnim și valoroasa publicație peruană aparținând grupului „Orkopata”, intitulată „Editorial Titikaka”.

În august 1926, acest buletin editorial purtând numele celebrului lac Titikaka, deopotrivă cercetat științific, dar și turistic, va apărea lunar până în august 1928, totalizând 96 de pagini. După o scurtă întrerupere, va fi continuată de „Boletin Titikaka”, editat la Puno, capitala districtului omonim, așezare urbană situată la 3800 de metri altitudine, pe malul întinsei suprafețe a lacului peruano-bolivian, cu suprafața unei mări, Titikaka. Continuarea seriei va avea specificat, într-o casetă: „circulație continentală” și va dăinui până în septembrie 1929, la cel de-al treizeci și patrulea număr, care în locul datei va avea specificat: Puno-Peru.

De remarcat caseta din stânga titlului, „Indoamerica”; în timp, ca simetrie, este plasată o alta: „Tiawanaque”, după numele unei culturi străvechi descoperite de către un spaniol în anul 1549.

Există și o diferență de dimensiune ale celor două serii, fapt obișnuit în cazul unor fracturi temporale, mai mici sau mai îndelungate, intervenite în apariția publicațiilor avangardiste (vezi „Zenit”-ul lui Liubomir Micici, „Contimporanul” lui Iancu și multe altele).

Primele douăzeci și patru dintre numere au 30x21,2 cm, în timp ce următoarele zece au formatul 43x30,5 cm, dimensiuni, trebuie să o recunoaștem, cu totul impresionante.

„Editorial Titikaka”, proprietatea Gamaliel Churata, vede lumina tiparului în aprilie 1926. Va debuta cu un titlu de glorie, publicând excepționalul poem cu specific indigenist „Ande”, semnat de Alejandro Peralta. Debutul editorial va marca totodată un moment cultural important, care va încuraja mișcarea indigenistă în literatura peruană.

Titikaka, numele care completează titlul *Boletin*, provenit din dialectul quechua, se traduce în limba spaniolă prin „roca de plomo” și mai departe, rostogolindu-l în română înseamnă „stânca de plumb”. Acest titlu simbolic va contribui la renovarea ideologică prin care silueta Anzilor își dovedește măreția.

Revista este importantă și prin faptul că a incitat cultural în epocă și totodată a susținut informația la zi a tinerei intelectualități prin prezentarea noutăților artistice și științifice apărute în alte latitudini și a condus astfel la o integrare a grupului Orkopata.

Promotor al „noii arte”, a curentelor inovatoare, socializante, indigeniste ale epocii, creațiile unui nucleu alcătuit din tineri intelectuali, partizani ai ideii avangardiste și a indigenismului literar, „Boletin” va întreține existența unei „red de intercambios” la nivel continental, care funcționa pe baza unei serii de publicații regionale, independente, care apăreau în diferite localități, ilustrativă în acest sens fiind tocmai cea apărută la Puno.

„Buletinul Titikaka” ilustrează munca studioșilor avangardiști pusă în slujba culturii andine în scopul reînnoirii artistice și sociale a continentului ca urmare a „noii ordini internaționale”.

„Buletinul Titikaka” nu reprezenta o copie a diferitelor „isme” europene. El reprezinta un răspuns propriu, concretizat într-o manieră independentă, la curentele „en vogue”: cubism, suprarealism, expresionism. Putem remarca cu ușurință din paginile publicației faptul că respectivii avangardiști posedă o vitalitate expresivă și un timpbru emoțional propriu, detașate evident de obiectivitatea impersonală a „ismelor” europene. Am putea nota, spre exemplu, opera poetică a lui César Vallejo, Carlos Oquendo, Martin Adan sau a unui suprarealist foarte rafinat ca în cazul lui Wesphalen y César Moro.

Începând de la primul și până la al douăsprezecelea număr are loc un schimb valoros de opinii privind excepționalul volum „Ande”. Urmărim un adevărat duel de opinii critice ale importantelor condeie latino-americane, exegeze și păreri ale marilor valori, evidențiind triumful „Editorialului”.

Aflăm în paginile revistei opiniile poetului chilian Moraga Bustamante: „Piramide de culori, mare de imagini galopante”. Tot despre „Ande”, noua evanghelie artistică a Peruului, amintește maestrul andinismului Luis E. Varcarcel.

Scriitorul José Santos Chocano nota: „nu mă interesează școala din care face parte. Individualismul nu admite artele colective. Constat că Alejandro Peralta, autorul volumului intitulat *Ande*, este un POET, un poet al impresiilor atras de melancolia senzuală, întreaga carte transmitând o emoție evidentă.”

Poetul César Vallejo notează și el: „O îmbrățișare caldă pentru magnifica lucrare *Ande*.”

Magda Portal, poetă avangardistă, scria despre „Ande”: „admirabil pentru viziunea naturalistă, un imens conectism emoțional și o anticipare a unor miraje înca neexplorate.”

Pe de altă parte, „Buletinul Titikaka” publică selecții și proză aparținând autorilor nationali, rezervând o secțiune „inteligheției” de la Orkopata și indigeniștilor contemporani.

Trebuie subliniat ca grupul Orkopata a avut un mentor educațional în persoana lui José Antonio Encinas, care urmărea două direcții fundamentale: indigenizarea și pozitivismul. Educația sa avea la bază lucrările lui Pestalozzi, J.J. Rousseau și Froebel și urmărea drept scop final integrarea indianului în societate pentru a-și hotărâ singur viitorul.

În paginile publicației vom descoperi numele argentinianului Jorge Luis Borges, al ecuadorienilor Oscar Cerrato, Hugo Mayo, a chilienilor Gerardo Seguel, J. Moraga Bustamante sau a uruguayenilor Edgardo Cadena Zzi, Blanca Luz Brum, Juana de Ibarborou.

Lista continua cu nume prestigioase din Cuba (Mariblanca Sabas Alona), Mexic (Manuel Maples Arce), Guatemala (Luis Cardoza y Aragon), Bolivia (Carlos Medinaceli), Venezuela (Antonio Arraiz).

Alături de vecinii de pe continentul sud-american, localnicii José Carlos Mariategui, Luis E. Valcarcel, César Vallejo, José Maria Egurea, Serafin del Mar, Esteban Pavletich, Gamaliel Churata, de fapt proprietarul publicației, Inocencio Mamani, Alberto Guillien, Roberto da Torre, Antero Peralta Vasquez și incă mulți alții.

În briliantele rubrici: „Glosar de Artă Nouă”, „Baricadele Americii Noastre”, „Panorama periodicelor”, se întâlnesc, se comentează și se prezintă conținutul cărților și al revistelor importante din Peru și de peste graniță.

Dându-și seama ca marile reviste avangardiste s-au impus prin condiția grafică (vezi la noi „Contimporanul”, „Punct”, „Integral”, „UNU”, „Alge”, „75 HP”), începând cu numărul din aprilie 1927 revista publică o primă ilustrație semnată de Camilo Blas (Peisaj andin), gravură în lemn, tehnică agreată de mai toate revistele avangardiste, în special cele cu tentă socială.

În numărul următor, pe luna mai, chiar pe prima pagină va fi reprodusă în aceeași tehnică o mască din cultura incașă, continuată pe coperta ultimă cu o imagine, de asemenea pe toata pagina, a unui personaj din teracotă din perioada preincașă.

În august, din nou, coperta este în totalitate acoperită de o xilogravură semnată de Diego Kunurana, intitulată „Maternitate”, autor figurând și in numărul următor cu un peisaj incaș.

Din păcate, în numărul din octombrie întâlnim autoportretul gravorului într-un panegiric care-i deplânge dispariția. Coperta din februarie 1928 prezintă chipul unui sandinist, simbol al noii conștiințe, semnat de același Kunurana.

În iunie 1928, o reproducere după o teracotă străveche, ilustrând neliniști metafizice, iar în interior un alt nume, René Magariños Usher, care într-o gravură, pe linoleum de astă dată, ne înfățișează o incașă croșetând. În ultimul număr al seriei regăsim aceeași semnătură pe un linoleum înfățișând un călăreț pe o lama.

Încheind această succintă prezentare a primei serii a „Buletinului Editorial Titikaka”, ne putem da seama de strădania acelor oameni entuziaști, care au luptat pentru promovarea artei și concepției moderne, pentru indigenizarea populației peruane, proces îndelungat care se continuă până în zilele noastre. Cinste lor !

Poeți ai sudului (IX)

George Alboiu și obsedanta câmpie eternă

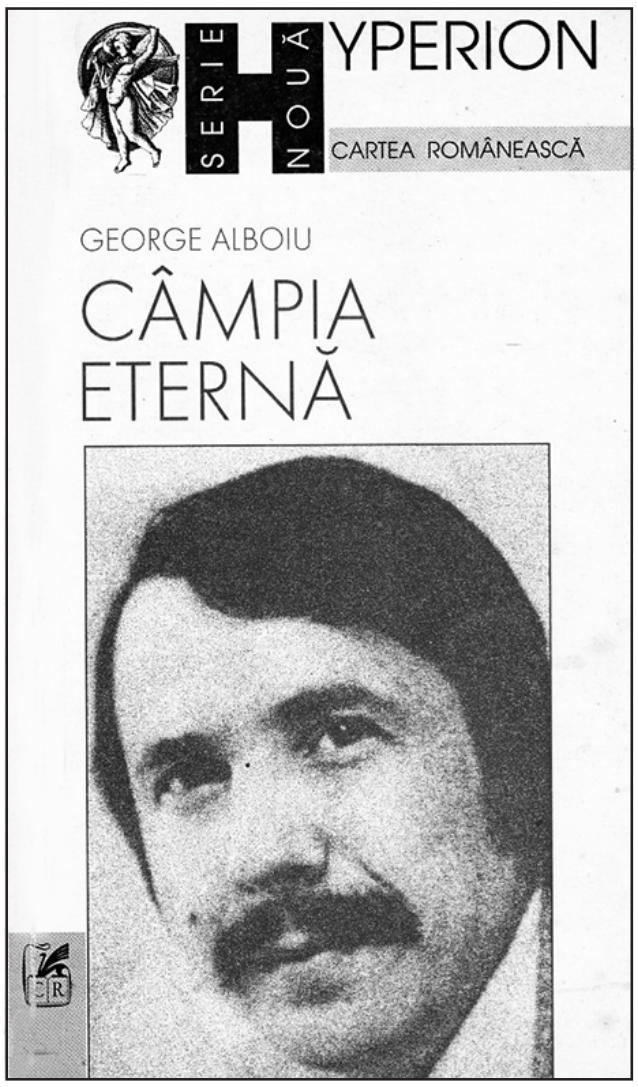
Șerban Codrin

Cu toate că poetul duce o viață extrem de retrasă, zic unii mai cunoscători și isteți, de bucureștean cu nostalgii de grădinar în comuna natală, Roseți, județul Călărași, numele lui George Alboiu este printre cele mai respectate, ca să nu folosesc alt calificativ mai măgulitor, din poezia românească din a doua jumătate a secolului XX, ocupată agresiv de prea multă maculatură fals patriotardă, fals religioasă, fals profetizantă. Cartea sa „Câmpia eternă" a avut destinul, încă de la publicare, Editura pentru literatură, 1968, să capete un fel de aureolă legendară, de nepierdut, în ciuda eforturilor de a evada din acaparatorul stereotip literar o dată însușit. Cu trecerea anilor, oricâte munci ale lui Heracles a îndrăznit poetul, oricâte schimbări spectaculoase la față a încercat, clișeul o dată lansat nu s-a mai modificat. George Alboiu a rămas, în mentalul critic și al mulților/ puținilor iubitori de poezie, același, un bard al câmpiei halucinante, născocitorul unei lumi cu întâmplări întrevăzute numai de imaginația sa. Am folosit un anumit cuvânt tocmai pentru a accentua un fapt: ne-ar trebui o nouă categorie estetică, halucinantul, pentru a surprinde ceea ce poetul reușise cândva, irepetabil: esența inexprimabilă a universului său când calcinat, uscat, secetos, buimac, sălbăticit de soare, când stropit din abundență, până la înec, de rouă, bătucit de copitele cailor, loc terestru și cosmic în același timp, al babelor, cârtiților, câinilor, copiilor, crapilor, cailor, vânătorilor, călătorilor, al păianjenilor, guguștiucilor, firelor de iarbă, al Dunării, salcâmilor, nămolului. Pentru aceleași efecte imaginative, marii poeți americani ai generației bit, cu care George Alboiu este într-o întârziere de aproape o generație, se înfruptau copios din substanțe psihedelice, drogurile fiindu-le, pe lângă familiare, mai ales vitale. Bardului nostru îi ajunge o imaginație accentuată, cu efecte suprareale, emanație a unui talent puternic, robust, sănătos, fără alte proptele din zona etnobotanică, pentru a mă exprima eufemistic.

Dintr-o perspectivă, primul capitol „Câmpia eternă" din antologia cu același nume, Editura Cartea românească, colecția Hyperion, 1984, pare cel mai complet, unde 96 de poeme încărcate de coșmare/ vise alcătuiesc, de fapt, 96 de cânturi/ rapsodii ale unei epopei lirice, orfice și onirice, de apreciabile dimensiuni, unde câmpia atotputernică, maternă, născătoare și mortuoară își emană întunericul și lumina ca niște miraje morgane. Lecturate în ordinea propusă de poet, sau în oricare alta, poemele trădează împresia de incomplet, în schimb, lanțul-de-poeme citit în continuitate, legat, fără titluri, însă numerotat 1-96, text după text, își deconspiră pluridimensionalitatea ideatică, spirituală învelită într-un gros, vâscos amestec material. Iată un fragment dintr-un emblematic „Trec babele": „Babele cu privirile tărăgănate pe pământ/ cu pașii târșiți pe cărări nevăzute/ negre, sprijinite de câte-o pință mărinimoasă,/ în colțurile buzelor câte un zâmbet de molie/ croindu-și culcușul în răbdătoare tăcere./ Mușuroaie de pământ pornite pe câmpuri/ de la un sat la altul spre mănăstirea/ sub deal suită în spatele cârtiței." Versurile finalului cad aproape abrupt: „Când e tăcere undeva în seară/ și-ți pare că auzi mărșăluirea surdă/ venind de prin pământ și peste câmpuri/ trec babele atunci încet, pleșuve/ și duhul pământului deretică-n adâncuri."

În „Un poet printre critici", Editura Cartea Românească, 1979, București, după câteva studii mai ample și un capitol de aforisme, este esențializată, într-un capitol central, viziunea lui George Alboiu asupra a 59, prea puțini, de idoli ai generației sale, poeți, toți mari, și poetași mai puțin mari, incluzând toate dimensiunile și înălțimile, de la Nicolae Labiș (născut în 1935, mort în 1956) până la Marian Dopcea și Ion Mircea sau Dan Damaschin, prezentați în cronici liliputane, unele prea lapidare, când împricinatul nu se afla în grațiile cui trebuia, altele inutil lungite, în cazurile inverse. Câți poeți ar fi meritat ? Probabil câți ar fi încăput într-o numărătoare pe degete, deci prea mulți.

Pe atunci avea în lucru „Antologia poeților tineri", Editura Cartea Românească, 1982, București, unde au încăput 101 poeți, așadar prea puțini, însoțiți de referințe critice, de unde, după aproape 40 de ani se mai pot selecta câteva nume, deci prea multe. Încă ne aflăm prea aproape de fenomen, sălbaticul filtru va continua până la esențial. În orice caz, am încercat marea cu degetul, deci am

verificat fenomenul în discuții cu niște cunoscători de primă mână: creația lui George Alboiu are sorți de izbândă chiar într-o selecție de numai trei, patru nume, unde suta amintită ridică pretenții. Așadar, un triumf. *Dura lex, sed carmen secularae*.

Fără alt titlu, un ultim florilegiu din creația lui George Alboiu propune „O sută și una de poezii", antologie, prefața și selecția reperelor critice de Valentin F. Mihăilescu, Editura Academiei Române, București, 2018. Au mai apărut 33 de selecții, mari poeți și mari necunoscuți. Nu lipsește Mihai Eminescu, selectat de Theodor Codreanu, dar nici Mihai Beniuc, Vasile Dâncu, Negoiță Irimie, ceea ce m-a decepționat. Cum să împaci pe George Bacovia cu nu mai știu cine, fost funcționar vigilent al cenzurii ?

În ceea ce-l privește pe George Alboiu, toate bune și frumoase, însă în noua propunere are de suferit tocmai „Câmpia eternă", unde epopeea lirică nu admite tăieturi, nu acceptă fragmentări, nu permite jumătăți și sferturi de măsură. Cu toate că unele texte mai migrează dintr-un volum în altul, elegantul volum sub auspicii academice întrunește numai 29 de frânturi din poemul esențial, apoi, până la 101, excerpte din „Drumul sufletelor" (1970), „Poemele câmpiei" (1984), „Turnir" (1987). Cum s-ar fi putut altcumva ? Întâi și întâi, creația poetică a lui George Alboiu, doveditoare de rezistență, vie și profundă, ar trebui editată integral. La nevoie, autorul ar putea propune o selecție finală, reprezentativă, sau nu ar mai fi nevoie de o asemenea operație. Abia apoi s-ar trece la oricâte antologări, însă numai în cunoștința de cauză a textului integral. Atunci s-ar vedea adevăratele dimensiuni ale acestei norocoase, scăpate din naufragiu, creații puternice.

Ceea ce mă nemulțumește ar fi versificația: același repetat vers liber, alb și, destul de rar, versul clasic, alexandrin, endecasilab iambic, ritmat, rimat; poemul în proză (Întreabă scribul, Metoda cârtiței I, II). Versul foarte scurt, aproape mioritic, de ritual agrar, de bocet, își face apariția aproape ca o excepție (*Roata*, *Ritual de câmpie*, *Colind*, *Pactul și urmările lui*, *Cel pierdut*, *Zburătorul*) „Zvârliți neamuri/ cai în hamuri/ și cărați-l/ pe la hramuri,/ în perete/ scris ca sfinții/ c-o aripă/ de erete/ să își laude părinții./ Îl cătară/ nu-l găsiră/ lăcrămară/ și-l lăsară. (...)" (*Colindul brândușii*, *Poemele câmpiei*, 1984)

Poet în primul rând al eternului agrar, al câmpiei mărginite de Dunăre, acaparate de prădătoarea iarbă, de ciulini, al ogorului arat, fără dușmănie arghezian, prășit, recoltat: „În ziua de 23 iulie două mii și ceva/ între două gări de câmpie/ toți călătorii trenului 0987654321/ au tras alarma./ S-au dat jos și/ femei, bătrâni, copii, adolescenți/ sau zbenguit prin porumburi./ Nu se știe/ de ce." (*Anunț din ziarul Timpul*)

În aceeași măsură, George Alboiu încearcă să fie livresc, parabolic, reinterpretând mituri, ale lui Iov, Noe, Iona, Orfeu, Homer, Laokoon, Daniel în groapa cu lei („Și simt în orice asfințit cum gura/ mea e gura gropii în care am căzut/ dar în atâta pustietate târându-se/ rănită pe Câmpia Eternă/ vocea mi se pierde în zi și în noapte"), Alexandru Macedon, Ovidiu în exil („Nicio veste din Roma, ai mei/ or mai fi trăind ? Gonind undeva/ pe Câmpia Eternă ascult/ valurile și umbletul barbarilor (...)", Iisus Cristos, Hamlet, dialoghează cam în răspăr cu Horațiu, Machiavelli, Arghezi, Baudelaire, Bacovia: „Aceste stele au nevoie de un clovn./ Îmbătrânită prematur planeta cere dezmierdare/ fiindcă/ mașini și diavoli fără reverie/ prin lunca vieții tropăie de zor/ pe când cei candizi încă mor/ într-o ciudată lenevie." (*Nedumerirea lui Socrate*). De multe ori este evocat templul bibliotecii, bineînțeles, biblioteca eternă: „Trece în fiecare zi către seară/ prin librăriile și bibliotecile orașului/ o femeie frumoasă./ Azi am văzut-o cum dansează printre cărți/ discret – / „cu conștiința celei ce citește"/. Cu șoldul ea nu șterge niciun titlu/ cu tâța nu lovește vreo idee/ dar/ tresar toți autorii – morți și vii/ și-ar vrea să-și scrie cărțile din nou." (*Reportaj în bibliotecă*). Oriîncotro s-ar îndrepta, metafora „câmpiei eterne" se repetă din când în când, obsedant ca un metronom: „În zori de zi mi-au răsărit în fața casei strângătorii de suflete. Câmpia Eternă navigând dreaptă și neclintită se aplecase într-o parte și alunecară în tangaj până în fața casei mele strângătorii de suflete. (...)" (*Întreabă scribul*)

O editare completă a operei, impunătoare ca întindere, a lui George Alboiu ar scoate la iveală ceva ascuns, extrem de discret: poezia de dragoste. Aparent o temă literară la îndemâna tuturor poeților, poezia de dragoste este o încercare, precum piatra de boltă a unei catedrale. Cele mai la îndemână ar fi: „La alte mese am văzut/ cum părul te strângea de gât/ privirea mea îl pieptăna/ se ofilea iarba în rai/ treceam și tu te pieptănai.// Ploua în stil bacovian/ orașul era loc viran/ se ofilea iarba în rai/ ploua și tu te pieptănai (...)" (La alte mese am văzut, Poemele câmpiei, 1984) sau „Câmpiile eterne dormeau în greieri mari/ când nămolit în patimi și chinuit de vină/ treceam pândind întinderea virgină/ la margine de codri seculari./ / Frenetic izbucnite din cuiburile nopții/ roiau femei pierdute în tulburele mit./ Cu pulpele nervoase rupeau din trunchiuri plângeri/ și-am stat privind la elencremenit. (...)" (*Primul Eden*, *Drumul sufletelor*, 1970).

În ceea ce privește câteva micropoeme, George Alboiu nu este inițiat, ar fi putut să încerce, însă probabil că nu l-a interesat, de aceea le lipsește structura specifică, de adâncime, și tematica specială.

Trecând peste astfel de mici asperități, opera poetului din câmpia eternă deja a trecut peste primele probe dure ale perenității, rămâne mereu proaspătă și atractivă la lecturi repetate și se clasicizează o dată cu trecerea timpului. Autorul a părăsit de ceva vreme circuitul literar, actualitatea îi este străină, nu-l atrage prin nimic, cu atât mai mult nu-l propune nicio autoritate la premii literare, pe care le merită cu prisosință, din simplul motiv că vreo asemenea competență nu există. În schimb, poetul câmpiei tutelare se prezentă prin spirit între iubitorii de poezie, care îi percep puritatea, marea bunătate a celui care a lăsat în scris, testamentar „acolo unde obosește gândirea începe cântarea".

CINE CONDUCE LUMEA ?
„STATUL PARALEL” – MIT ȘI REALITATE

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte ***Centrul de Etică și Strategii (CES)***

Motto: *Nu ne putem face o idee corectă despre cine conduce lumea dacă îi ignorăm pe cei pe care Adam Smith îi numea „stăpânii omenirii”: în zilele sale, manufacturierii și negustorii Angliei, în zilele noastre, conglomeratele multinaționale, instituțiile financiare uriașe, imperiile comerciale și altele asemenea. Tot urmându-l pe Smith, este înțelept să fim atenți la „maxima odioasă” căreia îi sunt dedicați „stăpânii omenirii”: „Totul pentru noi, nimic pentru ceilalți” – o doctrină cunoscută, de altfel, și sub numele de luptă de clasă înverșunată și neîncetată, adeseori disproporționată, în mare parte în detrimentul populației țării de origine și a lumii.* (Noam Chomsky, *Cine conduce lumea ?*, Editura Litera, 2019)

Nu întâmplător am ales acest subiect pentru a-l supune analizei cetățenilor care în acest an sunt chemați la urne pentru a alege Președintele României pentru următorul „cincinal”, deoarece s-ar putea pune sub semnul îndoielii rezultatul acestor alegeri, făcându-se referire la implicarea „statului paralel” în manipularea intenției de vot a cetățenilor și chiar în numărarea voturilor. Așadar, ne-am putea confrunta cu o situație similară celei petrecute în timpul campaniei prezidențiale din 2016 din SUA, sau cu suspiciunile apărute la alegerile europarlamentare din luna mai 2019, când în mai multe țări europene, inclusiv România, prin discursuri populiste, xenofobe, extremiste ale unor politicieni aparținând unor partide și mișcări politice fără ideologie și infrastructură organizatorică, au obținut procente îngrijorătoare, generând noi alianțe în interiorul Parlamentului European. Succesul acestora s-a datorat mobilizării active pe rețelele de socializare, prin manipularea emoțiilor colective și „chemarea la luptă stradală”.

Dar, pentru a înțelege mecanismul de funcționare a „statului paralel”, vă propun să ne aplecăm asupra istoricului și definirii conceptului, cât și a trece în revistă modul în care democrații și republicanii americani s-au folosit, în interes politic și manipulator, de acest concept pentru a justifica neîndeplinirea promisiunilor electorale. Asistentul parlamentar republican, Mike Lofgren, a lansat expresia de „stat paralel” într-un articol publicat pe situl billmoyers.com (2014), creionându-i profilul: „un alt tip de putere, mai nebuloasă, mai dificil de a fi identificată, care urmează scopul propriu, independent de guvernul aflat în funcție”. În această definiție au fost incluse: serviciile și agențiile de informații americane, NSA (Agenția Națională de Securitate) – responsabilă de supravegherea propriilor cetățeni, dar extinsă și la alte țări – elita financiară, Departamentul Trezoreriei (cu competențe în domeniul fluxului financiar și a rolului său în materie de aplicare de sancțiuni internaționale și de relațiile sale simbiotice cu Wall Street), Departamentul Apărării, Departamentul de Stat, Departamentul Justiției, Departamentul Securității Interne.

„Stâlpii statului paralel” se regăsesc în poziții influente la nivelul acestor organisme, dar și la nivelul unor fundații și asociații ale societății civile, folosite drept paravan de către corporații și multinaționale pentru a reacționa la semnalul acestora prin manifestații de stradă pașnice sau violente, în funcție de interesele de moment. Acest concept poate fi considerat de unii ca o marotă a adepților teoriei conspirației, însă realitatea „bate” imaginația și este susținută de efectele grave care perturbă funcționarea normală a instituțiilor într-un stat de drept care are respect pentru separarea puterilor în stat și colaborarea loială interinstituțională.

Atunci când pătrunzi în culisele puterii, atât în țările care se laudă cu o tradiție democratică, dar mai ales în țările care mimează democrația și statul de drept, se observă fața hidoasă a jocurilor de putere, manipularea și tranzacționarea voturilor cetățenilor la presiunea grupurilor de lobby ce reprezintă interesele corporațiilor care forțează luarea unor decizii politice cu efecte economico-financiare și geostrategice, sau blochează inițiative legislative „neprietenoase”.

Fenomenul :statului paralel” sau a „statului subteran” are propria istorie fiind un derivat modern și sofisticat al conceptului lansat de președintele Dwight Eisenhoower de „complex militaro-industrial”, dar cu o influență și acțiune mult amplificată și deversificată.

„Statul paralel” o amenințare reală la adresa democrației occidentale ?

Aceasta invenție diabolică a „statului paralel” este rodul gândirii bolnave și planurilor malefice urzite departe de ochii profanilor și presei de către organizații tentaculare ale ocultei internaționale aflate în spatele puternicelor grupuri de interese geopolitice, geoeconomice și geostrategice ale Iluminati, Bilderberg, Trilaterala, Bohemian Grove s.a., care influențează și conduc din umbra guvernele la nivel planetar, urmăresc și direcționează mișcările politice, economice, financiare, militare,spirituale, generând conflicte și crize ale căror magnitudine și extindere sunt bine dimensionate. Voi exemplifica aici cât de toxică și manipulatoare s-a dovedit doctrina MARII ARII, promovată de administrația Clinton, prin care „se autoriza intervențiile militare americane pentru a obține acces liber la piețe-cheie, provizii de energie și resurse strategice și să păstreze trupe numeroase dislocate în Europa și Asia pentru a modela opiniile oamenilor despre noi și pentru a determina evenimente care ne vor asigura prosperitatea și securitatea.” (Gerard van Blizen, *The Development of Aid*, Cambridge Scholars Publishing, 2015).

Aceleași principii au guvernat și invadarea Afganistanului și Irakului în timpul administrației Bush Jr., care s-a folosit de această dată de necesitatea declanșării „unui război total terorismului internațional”. Motivații similare sunt și în spatele „dorinței arzătoare” a Washingtonului de a-i sprijini pe democrații din nordul Africii până în Orientul Mijlociu de a împărtăși valorile democrației americane, deși în realitate opinia publică arabă vede în SUA și aliații săi un pericol major, preferând să aștepte prilejul optim pentru a-i îndepărta din regiune. De altfel, eminentul filosof social american John Dewey, citat de Robert Westbrook în „John Dewey and American Democracy” (1991, Cornell University Press), spunea că: „politica este umbra aruncată asupra societății americane de către marile afaceri”, avertizând că „diminuarea umbrei nu va schimba esența lucrurilor”.

Dar astăzi, America este amenințată ca „umbra să se transforme într-un nor negru care acoperă atât societatea, cât și sistemul politic. „Puterea corporatistă, alcătuită acum în special din capital financiar, a ajuns într-un punct în care ambele organizații politice existente – care mai seamănă doar vag cu două partide – se află departe de opinia cetățeanului privind problemele fundamentale în dezbatere. Pentru publicul larg, grija principală este în acest moment legată de șomaj, iar pentru administrația americană grija primară este deficitul bugetar.” (Noam Chomsky, *Cine conduce lumea ?*)

Mitul „statului paralel” în politica americană a devenit o idee seducătoare atât pentru stânga când s-a aflat la conducerea administrației, dar în egală măsură și pentru dreapta, fiind folosit pentru a justifica în fața electoratului neîndeplinirea promisiunilor, de altfel generoase, formulate în timpul campaniilor electorale pentru legislative și președinție.

Astfel, în 2010, cu ocazia mini-mandatului președintelui Obama, acesta a invocat intervenția „statului paralel” pentru sabotarea adoptării reformei sistemului de sănătate cunoscută sub denumirea de OBAMACARE și pentru a scuza expansiunea militară descurajantă și anumite măsuri proaste luate de administrația Bush Jr. în „războiul împotriva terorismului internațional”. La momentul respectiv, Mike Lofgren avansa ideea că: „Președintele Obama este ostaticul statului paralel, iar acest scandal este firul roșu care leagă războiul împotriva terorismului, subfinanțarea și dezindustrializarea economiei americane, cauzate de plutocrația și disfuncțiile politice cu sediul la Washington.”

În pregătirea alegerilor prezidențiale din 2016 s-a făcut din nou simțită fantoma „statului paralel”, care și-a mărit dimensiunea și a inundat presa de dreapta cu informații despre un „guvern fantomă” în deplină formă operațională, compus din funcționari nealeși care s-au transformat în „adevărați conducători ai țării”. La acel moment erau semne evidente că Hilary Clinton avea șanse reale de a câștiga alegerile, deci trebuia apăsată pedala manipulării voturilor de către democrați cu sprijinul „statului paralel”. Drept urmare, era necesară intrarea în joc a redactorului șef al unui cotidian de dreapta, Michael Bredan Dougherty, care a lansat bomba: „Adevăratul pericol nu este înfrângerea lui Donald Trump, care ar aduce atingere integrității alegerilor democratice americane, ci aceea că, în cazul victoriei lui Donald Trump elita americană va săpa la integritatea democrației noastre nesusținând președintele”. Ca să fie convingător în mesajul său, Dougherty a strecurat cu abilitate și o întrebare „îngrijorătoare” privind viitorul administrației Trump dacă „cele peste două milioane de angajați care lucrează pentru executiv vor asculta fidel de ordinele lui Trump ? Deci, când Trump va intra la Casa Albă, cu siguranță își va fixa drept obiectiv prioritar lansarea unei *cruciade* împotriva *statului paralel*, reprezentat de funcționarii guvernamentali loiali președintelui Obama care trebuie înlăturați din pozițiile ocupate pentru a evita o eventuală sabotare a administrației Trump”.

Această idee a complotului vechii administrații, susținută deschis și de miliardarul american George Soros (care la întâlnirea de la Davos, 2017, s-a angajat să acționeze prin toate mijloacele pentru a bloca investirea președintelui Trump) a deschis calea războiului între noul președinte și sistemul „corupt și birocratic” creat de vechiul președinte. De la începutul mandatului, președintele Trump s-a confruntat cu o anchetă a FBI privind o eventuală ingerință a serviciilor de informații rusești în campania electorală, personalități apropiate președintelui fiind acuzate de contacte suspecte cu emisari ruși (oameni de afaceri, diplomați). Reacția președintelui Trump la aceste acuzații a fost dură, acuzând funcționarii guvernului precedent de „vânătoare de vrăjitoare”. În paralel, fostul strateg de campanie al președintelui Trump, Steve Banon, a promis public „dezmembrarea administrației paralele”, iar Sean Spicer a lansat ideea că: „persoane disimulate în sânul guvernului încearcă să saboteze președinția lui Donald Trump”.

Din acel moment și până în prezent asistăm la o adevărată „luptă de guerilă” între președintele Trump și adversarii politici, inclusiv cu „presa aservită unor interese oculte”, situație care a condus la fragmentarea societății americane și reînvierea unor sentimente extremiste aparținând unor grupări care susțin supremația rasei albe în raport cu cea neagră, afro-arabă și la măsuri extreme antimigrație.

Confruntarea Donald Trump – „statul paralel” a ajuns într-un punct crucial prin demersurile inițiate de congresmenii democrați de a declanșa procedurile de destituire a președintelui, invocându-se o serie de încălcări ale Constituției prin nerespectarea separării puterilor în stat și o politică externă „incoerentă, tranzacționistă, fără viziune” care a afectat serios relațiile cu aliații tradiționali din Europa, Asia-Pacific, America Latină. Pentru a fi mai convigător demersul democrațiilor se reamintește și de numeroasele demisii și demiteri ale unor înalți demnitari civili și militari care s-au opus unor inițiative prezidențiale considerate ca afectând interesele de securitate americane. La aceste argumente s-au făcut referiri și la scrisoarea celor 300 militari care au deținut funcții importante în cadrul serviciilor de informații și în Pentagon, adresată Congresului, în care se enumeră o serie de măsuri strategice eronate în problema războiului din Siria și relația tensionată cu aliații europeni din cadrul NATO.

Indiferent de rezultatul acestei confruntări, atât în SUA, dar și la nivel global, efectele negative se vor propaga rapid și vor influența evoluțiile actualelor alianțe politico-militare, economice, piețele financiare și bursele, vor crea premisele redefinirii viitorului model de guvernanță mondială.

„Statul paralel la români”

Fideli modelului politic american, odată cu ocuparea poziției de președinte al României de către Traian Băsescu s-a declanșat o amplă operațiune de construire a unui mecanism de control și supraveghere a întregii societăți românești folosindu-se de pârghiile oferite serviciilor de informații, parchetelor și instanțelor judecătorești, de a se implica activ și ocult în jocurile de putere, devenind treptat un sistem de guvernare paralelă,

(continuare în pag.17)

(urmare din pagina 16)

menit să blocheze inițiativele legislative și executive ale organismelor alese prin votul democratic al cetățenilor. Dar, pentru a pune în mișcare acest mecanism de putere ocultă a fost nevoie de o „afiliere" totală și necondiționată la expertiza actorilor văzuți și nevăzuți ai „statului paralel" american, care s-au instalat cu „arme și bagaje" la conducerea structurilor de informații, inclusiv în sediul DNA, de unde se elaborau strategii menite să asigure președintelui Băsescu eliminarea opozanților politici, dar și pentru a transforma justiția într-un instrument de „pedepsire" a capitaliștilor autohtoni care deranjau interesele marilor corporații americane și europene.

În aceste condiții, „statul paralel" a asigurat protecția și accesul acestor corporații la marile proiecte de dezvoltare și infrastructură finanțate de guvernul român, încasând miliarde de euro pentru servicii contractate, dar neexecutate, iar alte companii occidentale au fost ajutate să aibă acces la resursele energetice ale țării în detrimentul companiilor autohtone, aducându-se astfel serioase prejudicii economiei naționale și dezvoltării durabile. Pe plan militar, deși guvernele românești care s-au perindat la cârma țării în ultimele trei decenii, indiferent de coloratura politică, au preferat să distrugă propria industrie de apărare care înainte de 1989 poziționa România pe locul cinci în lume la exportul de armament și echipament militar și să achiziționeze armament, muniție, echipamente militare, aeronave de luptă, de la companii americane (deși erau oferte mai bune, atât ca preț, cât și din punct de vedere tehnologic ale unor firme de prestigiu europene) la mâna a doua, la prețuri exagerate și cu parametri tehnici îndoielnici. Ca efecte imediate, DNA, parte integrantă a „statului paralel", în loc să declanșeze ample investigații pentru a demantela acestă rețea de interese antiromânești, a trecut la o amplă campanie de intimidare, compromitere și trimitere în judecată pentru corupție și trafic de influență, în baza unor probe discutabile obținute cu sprijinul serviciilor secrete românești, personaje politice și oameni de afaceri români, fără să se atingă de corporațiile străine implicate în aceste scandaluri. Din păcate, justiția română s-a dovedit părtinitoare, majoritatea celor trimiși în instanță aparținând PSD, cărora li s-au aplicat pedepse aspre pentru infracțiuni dovedite ulterior la instanțele superioare ca fiind inexistente sau cu un probatoriu bazat pe denunțuri anonime ori inventate de procurori, ținuți în arest sau plimbați cu cătușele la mâini în fața presei pentru a fi supuși oprobiului public, iar acoliților președintelui Băsescu și „statului subteran" li s-au aplicat pedepse modice, în ciuda prejudiciilor aduse economiei naționale, de sute de milioane de euro, fără ca DNA și organele fiscale să recupereze prin sechestrarea bunurilor și valorificarea lor daunele produse. În ciuda răului făcut prin abuzurile unor magistrați obedienți și captivi sistemului, nimeni nu a fost tras la răspundere,"statul paralel" asigurându-le protecția, iar șefilor parchetelor și instanțelor implicați în aceste scandaluri li s-au acordat recompense și medalii de către stăpânii din occident în „semn de prețuire pentru apărarea valorilor democrației și statului de drept".

„Statul subteran" în frunte cu președintele a declanșat o amplă campanie internă și externă pentru susținerea candidaturii fostului șef DNA demis pentru abuzuri și ilegalități în instrumentarea actului de justiție, corupție, spălare de bani, pentru a obține postul de procuror șef al Parchetului european care să investigheze fraudele cu fonduri europene, deși guvernul român s-a opus acestei numiri.

După căderea guvernului Dăncila în urma moțiunii de cenzură, câinii războiului româno-român au rupt lanțurile activați din nou de „statul subteran" trecând la o amplă campanie de deschidere de noi dosare penale unor miniștri și lideri PSD fiind încurajați de poziția președintelui Iohanis și de atitudinea Comisiei Europene care a înscris în MCV legitimitatea semnării unor protocoale de colaborare între serviciile de informații și organele judiciare pentru instrumentarea cazurilor suspecte de terorism. În acest mod, se pot lua măsuri de control și supraveghere tehnică și informativă asupra oricărei persoane „suspectă" că are legături cu asemenea elemente, ori finanțează prin activități economice și caritabile rețele teroriste. De acum vom asista ca și în SUA la abuzuri de putere acoperite de „lupta împotriva terorismului". Dar dacă aceste măsuri anticonstituționale declanșate de „statul paralel" nu s-au considerat a fi suficiente, iată că prin vocea premierului desemnat de președinte să formeze „guvernul său", Ludovic Orban, președintele PNL, în paranoia și megalomania sa s-a exprimat public că „PSD ar trebui scos în afara legii", amintindu-ne de faptul că extrema dreaptă și PPE (Partidul Popular European), la care PNL este afiliat, a declanșat o amplă campanie de denigrare și diabolizare a partidelor social-democrate și socialiste din Europa în urma căreia la alegerile europarlamentare au obținut cele mai slabe rezultate din ultimul deceniu. De fapt, se observă eficiența acțiunilor fostului strateg al președintelui Trump care a înființat în Europa o rețea de ONG-uri și partidulețe de extremă dreaptă cu rolul de a anihila influența stângii, inclusiv prin activarea unor organizații paramilitare înființate de CIA pe continentul european din perioada războiului rece.

Am publicat în paginile revistei „Sud" o serie de materiale privind acțiuni provocatoare, organizarea de atentate, pregătirea de grupuri de asalt pentru a fi infiltrate în rândul manifestațiilor de stadă pașnice și transformarea acestora în acte de vandalism și violență împotriva sediilor unor bănci, instituții publice, dovedind o bună pregătire în purtarea unui război de guerilă.

Iată cum funcționează la noi „statul paralel", caracterizat de creatorul său, Traian Băsescu, ca fiind un „stat mafiot", instrument folosit și perfecționat de președintele Iohanis, devenit un personaj toxic pentru viața politică și democrația română, care se folosește de toate mijloacele inclusiv de influența ocultei internaționale pentru a obține un nou mandat, ceea ce va genera un grad mai accentuat de vasalitate față de SUA și partenerii europeni, care va costa scump bugetul de stat și va adânci sărăcia unei mari părți a populației pe fondul crizei economico-financiare a zonei euro și scăderii exporturilor românești pe piața europeană.

De altfel, în cei cinci ani de mandat, președintele Iohanis care a preluat de la Băsescu un stat structurat pe principii mafiote, s-a dovedit a fi un adevărat „Kaiser", rece și nemilos, transformând acest sistem într-un mecanism sofisticat ce i-a permis să blocheze inițiativele legislative și executive necesare bunei guvernări prin contestarea lor la CCR, ori refuzând cu dispreț punerea în aplicare a deciziilor acestui for. În acest fel, în ciuda hotărârilor CCR, a refuzat numirea la conducerea unor ministere a unor candidați propuși de premierul Dăncila și a șefilor parchetelor, în speranța că odată instalat la cârma guvernului a lui Ludovic Orban, va ocupa aceste poziții cu persoane șantajabile și obediente sistemului, care vor anula măsurile legislative adoptate deja pentru reforma justiției și a sistemului de pensii și salarizare în detrimentul persoanelor cu venituri la limita sărăciei. Pentru a avea sprijinul „statului paralel" american reprezentat în acest moment de președintele Trump, în scopul de a obține un nou mandat, președintele Iohanis s-a angajat cu ocazia ultimei sale vizite în SUA să crească cheltuielile militare prin alocarea de la buget a 2,5 miliarde dolari co-plată pentru o nouă bază militară americană în România, să suportăm cheltuielile de staționare a trupelor americane în proporție de 50%, să se creeze un buget separat de cel al Ministerului Apărării pentru achiziții militare care va crește treptat de la 0,8% din PIB, la 2%, să favorizeze firmele americane și britanice în defavoarea celor românești și din UE (companiile americane vor beneficia de facilitate speciale și se vor supune legislației americane), va crește prezența militară românească în teatrele de operațiuni alături de americani, se va înființa un corp de armată compus din mercenari, să întrerupem relațiile comerciale cu Turcia prin introducerea treptată de taxe vamale abuzive și înăsprirea condițiilor de acordare a vizelor pentru cetățenii turci, a se continua pe un ton mai „apăsat" a atacurilor mediatice și politice la adresa Rusiei care rămâne „inamicul numărul unu al României", apropierea de Ucraina și crearea unei zone libere a Gurilor Dunării cu statut autonom (sursa Wikileaks.ro.Diaconu). Într-adevăr aceste informații se dovedesc a fi veridice prin acțiunile ce sunt deja demarate de administrația americană.

CONCLUZII:

„Statul paralel sau subteran" este rodul gândirii malefice a ocultei internaționale care folosește acest instrument de presiune asupra statelor și popoarelor inducând iar teama și fricile de tot felul, de la pierderea locului de muncă, șomaj, sărăcie, la teamă de izbucnire a unor crize și războaie hibride. Ținta etapei actuale este de a destrăma statele naționale și încurajării tendințelor separatiste în anumite zone ale planetei prin stimularea conflictelor etnice, religioase, economice etc. Nu întâmplător, marile corporații multinaționale au declanșat o adevărată vânătoare de creiere atrăgând în sistemul lor de organizare geniile planetei pe care le pregătesc în institute, universități, fundații proprii, pentru a deveni elitele societății viitorului, care să asigure în țările de proveniență o guvernanță obedientă intereselor, principiilor și valorilor globalizării.

„Statul paralel sau guvernul mondial din umbra" va include aceste elite în sistemul său de organizare, grație Inteligenței Artificiale, atât în zona politică, economică, societate civilă, media, servicii de informații, spațiul virtual, pentru a se asigura controlul total asupra popoarelor ,manipulând și modelând modul lor de gândire și opțiunile în funcție de interesele de etapă.

În România, PSD prin liderii săi,Victor Ponta și Liviu Dragnea, a căzut în capcana întinsă de „statul paralel" care i-a „acceptat în cercul intim" ademenindu-i cu un pact de „coabitare", pentru a le cunoaște „slăbiciunile" și a-i menține sub control, iar când au încercat să se elibereze de păcatul „preacurviei" au fost scoși din joc și trecuți pe linie moartă, instrumentându-le dosare penale și discreditându-i în ochii opiniei publice ca fiind cei mai „corupți" politicieni români. Consecința atitudinii duplicitare a liderilor PSD față de propriul electorat și membri a declanșat o adevărată furtună în interiorul partidului și o fragmentare îngrijorătoare și o imagine negativă, de respingere la nivelul societății românești, concretizată în votul istoric negativ de la alegerile europarlamentare din mai 2019.

Așa cum am anticipat, anul 2019 și îndeosebi ultimele luni, întreaga planetă a fost zguduită de ample manifestații și revolte urbane, soldate cu mii de morți și răniți din rândul manifestanților și forțelor de ordine, amintindu-ne de anul 1917 când s-a declanșat în Rusia țaristă Marea Revoluție Socialistă din Octombrie ce-și propunea „bolșevizarea" lumii sub sloganul „Proletari din toate țările uniți-vă". De această dată, febra revoltelor populare a pornit din țări occidentale cu o democrație „consolidată" și s-au extins rapid în țări din Africa, America Latină, Orientul Mijlociu, până în Extremul Orient, având motivații diverse, de la scumpirea vieții și adâncirea sărăciei și inegalităților sociale, la corupția elitelor conducătoare, sau împotriva marilor interese ale corporațiilor multinaționalelor din sectorul hidrocarburilor și agriculturii. În alte zone, resortul declanșării manifestațiilor stradale a vizat abuzurile de putere, îngrădirea drepturilor și libertăților cetățenilor, migrația, dorința de autonomie a unor provincii și destrămarea unității statale.

Peste toate aceste evoluții îngrijorătoare s-au suprapus numeroase atentate și atacuri teroriste, soldate cu mii de morți și mutilați, cu distrugeri de bunuri materiale și cu un val de migrații de persoane afectate de conflictele și războaiele locale. Se pare că civilizația umană a intrat într-o spirală a urii și terorii, a manipulării și dezinformării, ceea ce ne determină să credem că acestea sunt semne care anunța schimbările ce vor să vină, grăbite de implicarea Inteligenței Artificiale în manipularea emoțională a popoarelor pentru a accepta deciziile luate de guvernații stabiliți de cercurile oculte ale „statului paralel" și nu prin votul cetățenilor, pentru că aceștia „se gândesc la binele comun și apără cetățenii de fricile și temerile care le otrăvesc traiul zilnic".

Dar, spre surpriza „stăpânilor lumii", Inteligenta Artificială oferă și efectul de bumerang, facilitând mobilizarea rapidă prin intermediul rețelelor de socializare a oamenilor nemulțumiți, având un rol hotărâtor în cristalizarea revendicărilor care nu au coerență ideologică, dar cer justiție, onestitate, etică și transparență guvernamentală, etatizarea unor domenii strategice economice (infrastructura critică, exploatarea resurselor naturale etc) și intervenția statului în reformarea sistemului de educație și sănătate.

Putem să concluzionăm în încheierea acestui material că foamea și setea de dreptate și libertate picurate în ADN-ul omului la creația sa și reactivate de Domnul Nostru Iisus Hristos pe Muntele Fericirii sub forma unui adevăr relevat „Fericiți cei ce flămânzesc și însetează de dreptate, că aceștia se vor sătura". (Matei 5.4.), rămâne o foame și o sete care vor declanșa numeroase revolte în anii ce vor urma împotriva guvernanței abuzive a ocultei mondiale, prin instrumentul său docil: „statul paralel".

Deci, dragi români, fericiți vom fi dacă vom încerca să ne potolim, măcar și parțial, foamea și setea de dreptate și libertate, ridicându-ne vocea în fata abuzurilor de tot felul ale „statului subteran" autohton, sprijinit „generos și dezinteresat" de guvernul mondial.

Să știm însă că va fi o luptă dură, atât pentru sprijinirea actualului ocupant al fotoliului de la Cotroceni, reprezentant obedient al „statului paralel" pentru a obține un nou mandat, dar și pentru că alegerile locale și parlamentare din 2020 să fie câștigate de susținătorii săi, pentru a avea atât guvernul cât și parlamentul sub controlul său.

Sperăm că, energiile pozitive și creatoare ale nației române se vor uni pentru a rezista în fața provocărilor și amenințărilor care pândesc atât în interiorul Cetății, dar și la porțile sale în anii ce vor urma.

Dumnezeu să ne lumineze și să ne întărească în credința străbună, care ne-a fost călăuză în momentele de cumpănă prin care a trecut eroicul nostru popor !

Activitatea publicistică a lui Ion Vinea

Corneliu Vasile

Cunoscut poet, prozator, publicist, jurnalist, teoretician literar și om politic, Ion Vinea (Ioan Eugen Iovanaki, 1895, Giurgiu – 1964, București) a fost fondator al mișcării simboliste, împreună cu Tristan Tzara și Marcel Iancu, a înființat revista „Simbolul" și a colaborat sau a condus publicațiile: *Noua revistă română*, *Rampa*, *Facla*, *Contimporanul*, *Chemarea*, *Deșteptarea economică și socială*, *Omul liber*, *Adevărul*, *Gândirea*, *Evenimentul zilei*, *Adevărul literar și artistic* etc. Absolvent de Drept, polemist temut și bărbat cu multe neveste, a încurajat revolta iconoclastă a tinerilor și a oferit pagini scriitorilor moderniști și avangardiști, a colaborat cu Pamfil Șeicaru, a scris la *Gândirea*, a atacat cu curaj problemele din timpul și de după încheierea celui de al doilea război mondial, suportând, din partea regimului comunist nou instalat, scoaterea din Uniunea Scriitorilor (1950), eliminarea din presă (1954), închisoarea (1956) și obligarea la munci de jos.

Lucrări despre publicistica sa, un segment cuprinzător și important pentru ideile, convingerile și preocupările sale, au mai apărut, fără a avea amploarea cărții pe care o comentăm: Elena Zaharia Filipaș, monografia *Ion Vinea* (1972), Sanda Cordoș, *Ion Vinea, un scriitor între lumi și istorii* (2017), culegerile *Publicistică literară* (1977) și *Săgeata și arabescul. Articole și pamflete* (1984), de asemenea articole în presa scrisă și online.

În *Notă asupra volumului*, autoarele, Elena Zaharia-Filipaș, experimentat prof. univ. dr. cu numeroase și documentate studii literare, în special despre literatura interbelică, Vasile Voiculescu, Ion Vinea, literatura feminină, și tânăra Magdalena Răduță, tot cadru didactic dr. la Universitatea din București, colaboratoare și la volume anterioare dedicate publicisticii acestui autor, menționează că acesta este cel de al optulea dedicat publicisticii. Perioada vizată cuprinde activitatea jurnalistică a lui Ion Vinea la publicația *Evenimentul zilei*, mai puțin la *Curentul*, ambele aparținând trustului celebrului Pamfil Șeicaru. Primul ziar menționat apărea în două ediții zilnic, uneori chiar în trei, cu știri despre situația frontului pe prima pagină, unde, de obicei, apăreau articolele lui Vinea. Autoarele menționează, ca și la volumele precedente, intervențiile sau menținerea în textele reproduse a erorilor de tipar, a formelor morfologice și fonetice ale vremii, a grafiei (de exemplu, se scriau cu inițială majusculă numele limbilor și popoarelor, punctelor cardinale, lunilor anului etc.) S-a păstrat grafia unor neologisme care nu erau încă adaptate: anahronism, biurou, coheziune, dok, eloquent, fakir, hereditar, Jugoslavia, kolhoz, linguistic, massă, nikel, rassă, skizofrenie, șofeur, tank, ticket. Articolele din anii 1941 și 1942 erau semnate Ion Vinea, mai rar cu inițiale.

Tomul voluminos are 885 pagini, la care se adaugă Cuprinsul de 14 pagini, fiind o oglindă fidelă, complexă și cuprinzătoare a publicisticii lui Ion Vinea. Lămuritoare sunt *Note și comentarii*, începând de la pagina 837, de unde aflăm lucruri importante legate de evoluția societății, presei și culturii românești.

Pentru anul 1941, după instaurarea dictaturii legionare în toamna anului 1940, *Facla* lui Ion Vinea, ca și alte publicații, este suspendată, iar jurnalistul rămâne fără mijloace de subzistență. Mobilizat în redacția *Evenimentul zilei* din trustul lui Șeicaru, lucrează aici până în august 1944. El se adaptează politicii acestui oficios al regimului, contrar convingerilor sale și condus de ideea redobândirii ținuturilor răsăritene răpite. Drama de conștiință a gazetarului și scriitorului era cum „să împace spiritul adevărului cu imperativele sociale ale momentului, libertatea de gândire cu constrângerile traiului zilnic"(p. 837). Unele precizări istorice care explică atitudinea ziaristului Ion Vinea: instaurat la 14 septembrie 1940, „statul național-legionar" a durat până la începutul anului 1941 (27 ianuarie), când armata, condusă de mareșalul Ion Antonescu a înăbușit rebeliunea legionară, regimul acestuia fiind sprijinit de *Evenimentul zilei* până la căderea din 23 august 1944.

Angajat la *Evenimentul zilei*, Ion Vinea scrie, în mod surprinzător față de opiniile sale ferme anterioare, de stânga, pe linia pro-germană a ziarului, despre virtuțile regeneratoare ale războiului care va duce la o ideală „Europă nouă", sub conducerea Germaniei. Călătoria directorului ziarului la Madrid și Lisabona trezește curiozitatea cititorilor, pentru că se păstrează o mare discreție, Ion Vinea recunoscând într-un articol că îl leagă o mare prietenie de acesta. Ocazia îi provoacă lui Mircea Eliade „o cumplită tristețe și secetă sufletească", întrucât Șeicaru „a terorizat toți regii și toate guvernele, dar a căzut întotdeauna în picioare", aflăm citind documentatele note de la sfârșitul cărții.

Apariția monumentalei „Istorii a literaturii române de la origini până în prezent" scrisă de G. Călinescu, în anul 1941, în care Ion Vinea este inclus la secțiunea „Dadaiști, suprarealiști, hermetici", pe când încă nu-și adunase versurile într-un volum, nu îl entuziasmează, dimpotrivă, îl ironizează pe autor, persiflează și contestă: Călinescu, „nu tocmai lipsit de talent și de inteligență", s-ar fi înfățișat pe sine însuși, într-o lucrare impresionistă. Cu un scris „alergăreț", „mai mult interesant decât documentat și mai mult zbenguit decât analitic", o greșeală literară care a dat o operă fantezistă. Finalul articolului, intitulat „Furtuna din pahar": „Nu vreau să spun că a scris o carte rea... Ne-ar fi putut oferi însă una mai bună". Este evidentă nemulțumirea, neîndreptățită, a lui Ion Vinea față de locul care i s-a rezervat în lucrarea călinesciană.

Foarte interesant, pentru dezvăluirea unei întinse românități răsăritene, dar și pentru că a atras replica altui scriitor român, este articolul „Făcuți de fete mari", cu subtitlul „Pe urmele administrației staliniste", unde este reprodusă scrisoarea profesorului sociolog indicat numai prin inițiala S., călător în Transnistria. Sunt înfățișate condițiile mizere în care erau ținuți locuitorii de la marginea imperiului țarist, apoi sovietic, analfabetismul, lipsa de îmbrăcăminte, izolarea și amintirea deportărilor frecvente în Siberia. Articolului semnat de Vinea în „Evenimentul zilei" îi răspunde Miron Radu Paraschivescu, în articolul „Scrisoare deschisă dlui Ion Vinea", din publicația „Tinerețea", în care Vinea este acuzat de exces de zel, de servilism, elanul lui „belicos și justițiar" fiind pus în antiteză cu înfățișarea „fragilă și etern juvenilă", iar sintagma din titlul articolului lui Vinea, referitoare la bolșevici, fiind întoarsă, reinterpretată în sens biblic. Schimbarea atitudinii lui Vinea, de la considerarea vecinului de la răsărit ca prieten, la observarea atrocităților și minciunii, se produce după ce provinciile românești din est și nord-est au fost răpite.

Un articol de evocare a ziaristului elvețian Emile Bonjour, în care este evidențiată menținerea libertății de conștiință și de exprimare, intitulat „La moartea unui ziarist elvețian", publicat în „Evenimentul zilei" și reluat în „Curentul", atrage convocarea la șeful cenzurii, care îi citește protestul german unde se afirmă că s-au scris despre presa elvețiană păreri „deplasate" și „contrare adevărului".

În alt articol, „Profesori și elevi", este ironizat Timoleon Pisani, purist în problema împrumuturilor neologice, jurnalist și memorialist preocupat de lingvistică, polemica durând mulți ani.

Aspecte de care se ocupă Ion Vinea în scrierile sale sunt și evoluția războiului, politica din Balcani, măsurile de pedepsire a furtului, tâlhăriei, denunțurilor nefondate, a lansării de zvonuri false,cerșetoriei, indecenței, luate de regimul autoritarist, deontologia profesională și raportarea la public a gazetarului, evoluția școlii românești în perspectiva unei vizite a profesorului Ion Petrovici, evocarea scriitorului Vasile Demetrius coleg de generație cu Gala Galaction, Tudor Arghezi și N. D. Cocea, evocarea scriitorului și pamfletarului francez Leon Daudet, a compozitorului și dirijorului italian Antonio Castaldi, a sculptoriței americane Katherine Stubergh, a dansatoarei franceze Cleo de Merode și a altor personalități artistice ale epocii.

Elocventă este afirmația lui Ion Vinea, conștient de rolul ingrat al gazetarului în acea perioadă de război, de cenzură: el se află pe „pragul ce desparte lumea sincerității absolute de lumea imperativelor sociale" și oscilează între „adevăr și sensul pragmatic al vieții" („Despre gazetărie și gazetari, în Evenimentul zilei, 25 octombrie 1942). În acest sens trebuie privită toată activitatea sa gazetărească, la fel concesiile și abaterile de la credințele sale exprimate înaintea acestei perioade.

Acest nou volum din marea operă dedicată activității literare și publicistice a unui important scriitor român documentează o perioadă puțin studiată, și anume perioada gazetăriei din vremea războiului, munca, efortul și capacitatea de selecție și de sinteză a autoarelor îndreptățind așteptarea următoarelor volume.

Ion Vinea, *Opere. Publicistică (1941-1942)*, vol. XI, Ediție critică, note și comentarii de Elena Zaharia-Filipaș și Magdalena Răduță, București, Editura Muzeul Literaturii Române, Colecția Scriitori români, 2019.

Un catalog cum ne-am mai dori

C. FLORESCU

În primavara acestui an s-a inaugurat galeria bucureșteană „DADA". Vernisajul s-a făcut cu o expoziție dedicată marelui avangardist Vistor Brauner și își propunea să prezinte desene, gravuri, obiecte, evenimente.

Ca să începem cu ultimul punct anunțat, trebuie să-l amintim pe acela legat de lansarea catalogului expoziției Brauner.

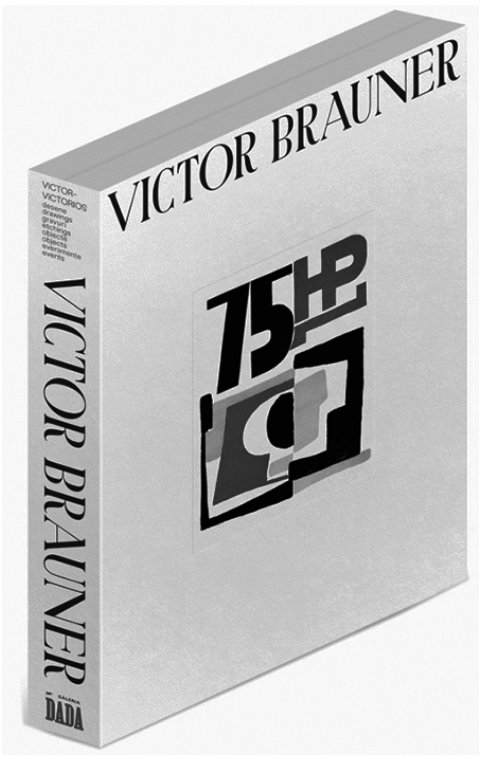
Ca orice instituție culturală care se respectă, galeria „DADA" a editat un catalog pe măsura evenimentului dedicat celui care a lansat acel „75 HP", publicație unică nu doar ca număr de apariții, dar și din punct de vedere al individualității și a adistincției, prin care se evidențiază în constelația marilor publicații avangardiste de pe mapamond.

Într-un format A4, având 430 pagini, un text biligv român-englez, cu un număr impresionant de ilustrații, cele mai multe color, volumul se constituie într-un adevărat festival de imagini, documnete și texte care mai de care mai captivante.

Înainte de a analiza succint volumul, aș dori să amintesc faptul că această galerie a fost concepută pentru a fi vernisată sub simpaticul generic „Victor Brauner – Victor Victorios", cu numai câteva zile, șapte la număr, înaintea deschiderii la MNAR a unei super expoziții Victor Brauner, cu piese aduse de la Centrul Pompidou în cadrul acelui „Anotimp Românesc" inițiat la Paris în decembrie 2018.

Manifestarea de la „DADA" era talonată la doar trei zile de o expoziție „Brauner-tipografice", organizată de către anticariatul bucureștean „UNU", ambele momente reprezentând secvențe ale unei uverturi la grandioasa retrospectivă a maestrului născut la Piatra Neamț și trăitor pe malurile Senei, eveniment popularizat oficial, inclusiv pe site-urile ministerului de resort.

În cele din urmă, cu câteva zile înainte, deschiderea care ar fi trebuit să aibă loc cu fastul cuvenit, o tăcere deplină s-a așternut, Ministerul demonstrând cât de breaz este !

Bazându-se pe un grup de colaboratori versați în domeniu, albumul dedicat lui „Victor Victorios" se bucură de texte solide, semnate de către Margaret Montagne, care în urmă cu ani a susținut un spectaculos doctorat privind desenele lui Brauner la Universitatea din Lyon. Amintim textul distinsei cercetătoare a Academiei Române. d-na dr. Lascu, care dezbate tema activității expozitionale a pictorului în România.

De subliniat grija curatorului galeriei de a însera în paginile catalogului a textului apartinând unei Doamne a Plasticii noastre, Yvonne Hassan, text care a fost propus Editurii Meridiane în urmă cu mai bine de cinci decenii, preambul la o lucrare care privea viața și opera avangardistului.

Mai semnează textul „Victor Brauner și activitatea suprarealistă în Franța", cercetătorul și criticul francez Dominique Rabourdieu, în timp ce vijeliosul Erwin Kessler dezvoltă ideea „Picto-poesia ca motor al rețelei avangardiste", în care strecoară o ipoteză extrem de interesantă a titulaturii celebrei publicații „75 HP", desigur, cu totul alta decât exprimarea noțiunii din științele fizicii.

Simpla răsfoire a catalogului, sumara lecturare prilejuiește o adevărată sărbătoare a sufletului: sute de imagini, ale afișelor „UNU", numărul impresionant de documente (inclusiv al actului medical care dovedește pierderea de către Brauner a globului ocular, pașapoarte, acte de familie, senzaționalele invitații și afișe concepute de către artist, ilustrațiile celor 28 de volume îmbogățite grafic braunerian, ca și celebra mapă cu gravuri, alături de cronologia la zi a manifestărilor ce i-au fost consacrate, dau „sare și piper" unei lucrări de anvergură cu totul remarcabilă, care are darul de a atrage cititorul și a-l îndemna să fie interesat de opera acestui promotor mondial al suprarealismului în pictură.

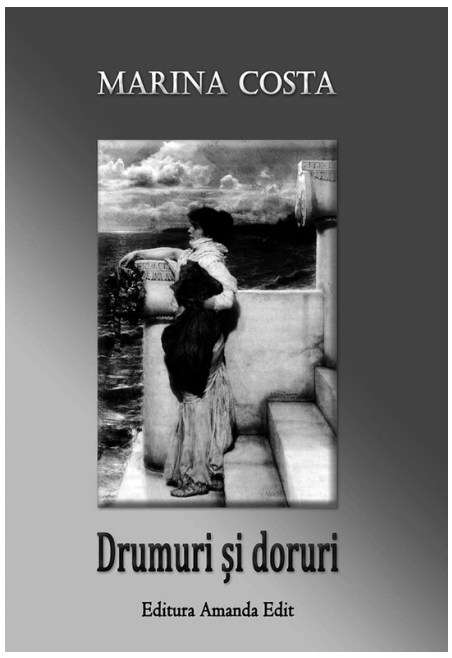
PRIMA ȘI ULTIMA CARTE DE POEZIE ?

Victoria Milescu

Pe scriitoarea Marina Costa am citit-o cu un interes sporit când mi-a spus că Brăila, orașul meu natal, este orașul ei „de suflet”, despre care a scris pagini memorabile, unde are rude și prieteni, unde a învățat cuvinte grecești, turcești, lipovenești etc. Poate că acest oraș secular, cu Dunărea lui, i-a insuflat acel spirit de aventură care o face să colinde lumea pe uscat, pe mări și oceane, să descopere vestigii istorice, să culeagă povești și legende încărcate de misterul trecerii timpului. Din când în când mai face câte un popas, pentru aptitudinile-i de constructor. Construiește romane de aventuri, romane istorice scormonind prin documente după întâmplări și fapte, pe care le asamblează și le lansează pe piața literară cu temeritatea unui navigator: *Pribegii mărilor*, volum de debut în 2016, la editura Betta, urmat de *Vieți în vâltoare*, *Prietenii dreptății*, *Echipajul*, *Alte vâltori ale vieții*, *Farmecul mării*. Nu-i lipsește însă nici spiritul romantic, de femeie sensibilă, atrasă de natura tainică a lucrurilor nedeslușite, astfel că nu e deloc surprinzător că a scris și poezii.

Marina Costa și-a adunat poeziile scrise pe parcursul a 35 de ani în volumul *Drumuri și doruri*, apărut anul acesta, la editura Amanda Edit din Sinaia. Cartea are două părți, reproducând titlul, „Drumuri” și respectiv „Doruri”, părți complementare, cuprinzând poeme de început și poeme recente. Poemele de început privesc cu oarecare sobrietate întâmplările importante din trecutul frământat al țării, dar și evenimentele contemporane din istoria națională în corelație cu cele din istoria universală, versurile fiind marcate de experiența de viață dar și de experiența scriitoricească. Spiritul de aventură e dublat de un spirit justițiar dar și de o expansivă dorință de manifestare a libertății de acțiune. Călătoriile sunt pretexte minunate pentru a-și expune ideile, a-și argumenta concepțiile, credința, iar impresiile și sentimentele produse de cele văzute sunt susținute pertinent de date istorice, geografice, de informații referitoare la obiceiurile și tradițiile locurilor vizitate. Autoarea planează, descrie, concluzionează. Periplul începe în România, oprindu-se asupra unor evenimente marcante, semnificative din țară, traversează Europa, și de acolo se avântă mai departe. Vorbește de Alba Iulia dar și de Atena, de Avram Iancu dar și de Tamar, regina Georgiei, de Marea Neagră dar și de Marea Egee. Spune: „Marea îmi curge prin vene,/ ademenitoare.// Ce strămoș explorator oi fi avut/ în negura veacurilor,/ de mă îndeamnă să caut/ o insulă pustie ?” Iar fluviul Dunărea este „Zâna mea dragă cu plete lichide. Dunărea mea iubită”. Ceea ce frapează este o deosebită capacitate afectivă, conștientizată și asumată: „Iubesc tot ce există pe lume/ Nu știu să urăsc. Iubesc”. Dorința de cunoaștere (căci pentru ce altceva plecăm uneori prin lume ?) vine din această disponibilitate sufletească aducând în memorie versul lui Lucian Blaga: „căci eu iubesc și flori și ochi și buze și morminte”.

Pe lângă delectare și plăcere, călătoria oferă și autocunoaștere, scrisul devenind o exteriorizare concretă a sondării sinelui. Autoarea, pe numele real, Lelia-Elena Vasilescu, născută în București, în 1968, absolventă a Facultății de Management a Academiei de Studii Economice, cu un doctorat în economie mondială, cu lucrări de specialitate publicate, cum ar fi „Managementul proiectelor cu finanțare internațională (1999), mărturisește plină de candoare: „De la un frate al bunicii/ am luat talentul literar”. Călătoria ne mai poate purta și spre rădăcinile ființei, spre genealogie, dintr-o atât de umană curiozitate și o mai adevărată și corectă autodefinire, „Eu sunt un râu izvorât/ din peștera tristeții./ Razele soarelui/ nu mi-au aurit unda./ Oamenii, însă/ au găsit pe prundiș/ grăunțele de aur ale bunătății/ și m-au secat./ Sunt un râu ce-și caută albia/ printre stâncile plesuve,/ un bulz de lut ce-și caută forma/ pentru amfora lui Omar Khayyam”. Poetul poate fi un bulgăre de lut, un bulgăre de zăpadă, un bulgăre de lumină, dar poate fi și omul-*puzzle*, o combinație de trecut cu prezent, de tradiție și modernitate, o combinație dintre dorințele și aspirațiile antecesorilor și idealurile fiilor și nepoților, ca în poemul „Puzzle”, care depășește un prozaism inerent, prin încărcătura emoțională, prin ironia fină, prin calda umanitate: „Sunt omul-*puzzle*/ făcut dintr-un mozaic de piese multicolore./ S-au găsit destui strămoși/ de pe ambele ramuri ale arborelui genealogic/ să-mi lase moștenire câte un crâmpei/ din năzuințele și priceperile lor (...)/ Jocul de *puzzle*/ se sfârșește cu mine,/ ultima crenguță/ în sufletul căreia trăiesc toți strămoșii./ Sunt fericita moștenitoare/ a mai multor povești de familie/ din tot atâtea neamuri (...)”.

Când mi-a oferit *Drumuri și doruri*, Marina Costa mi-a spus că e prima și ultima ei carte de versuri. I-am răspuns că nu cred că va fi ultima carte de versuri, că va mai scrie poezii, cel puțin în pauzele dintre romanele ei tumultuoase, care o recomandă, totuși, ca prozatoare, una de calibru, înzestrată cu talent, cultură și perseverență. O dovadă recentă și concretă - Premiul „Fănuș Neagu” primit de Marina Costa la Concursul național de proză „Nicolae Velea”, organizat la București de revista „Arena literară” și Asociația Difuzorilor și Editorilor-Patronat al Cărții (ADE-PC), ediția a III-a, 2019. Premiul a constat în publicarea unui manuscris, care ar putea deveni, cine știe, o carte de succes.

Lecturi paralele

Vasile Szolga, *De la Sov-Rom la Show Room. Antologie de povestiri de ieri și de azi*, Editura UZP, București, 2019

Don C. Ștefan

Vasile Szolga – un povestitor cu har

Primesc tot mai des câte un volum de povestiri semnat de scriitorul Vasile Szolga.

El este un narator cu har, de-o factură aparte: talentat, concis, imprevizibil. Semnează astfel de minunate bijuterii în revistele *Sud*, *Bucureștiul literar și artistic* și, poate, în altele, la care nu am avut acces.

Dar, mai ales, apare într-un prezent afectiv, în sufletele cititorilor său, dintre care, câțiva, la rândul lor scriitori remarcabili, care s-au pronunțat laudativ față de narațiunile sale, amintindu-i pe: Emil Lungeanu, Ion Andreiță, Nicolae Dan Fruntelată, Florentin Popescu, George Stanca, Elisabeta Iosif, Eliza Roha și alții. Fiecare descoperă aspecte noi, surprinzătoare: aluzii, sugestii, conciziune, exprimarea în parabole, observarea și interpretarea amănuntelor – caracteristici care-l individualizează pe artist și-l prezintă ca pe un creator în genul schițelor lui I. L. Caragiale, ori al narațiunilor lui Emil Gârleanu.

În volumul recent, cu titlul incitant, *De la Sov-Rom la Show Room*, el realizează o cuprindere largă a unei etape contradictorie și șocantă din istoria recentă a României: *Omul potrivit la locul potrivit, Doctorul și măcelarul*, *Ceremonii* și altele.

Un loc aparte îl ocupă prezentarea mediului universitar, unde autorul s-a aflat atât ca student, cât și în calitate de cadru universitar: *Grupa integralistă*, *Generația inteligentă*, *Recreația mare*.

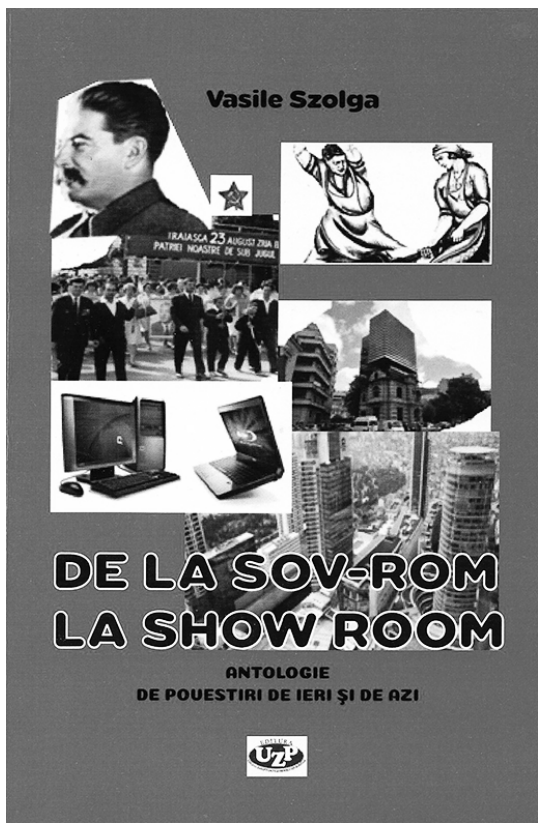
Spre deosebirile de povestirile anterioare, aici autorul nu condamnă, nu interpretează – doar surprinde, lăsându-i pe cititori să desprindă concluziile necesare.

Eu am dedus din ele că viața este complexă și competitivă, dacă nu trecem pe lângă ea cu nepăsare: suspiciune, lipsă de comunicare, sărăcie – dar și arivism, și, mai ales, nesinceritate.

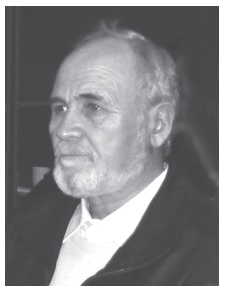
La un moment dat, am avut impresia că lecturile oferite de Vasile Szolga nu mai apar ca simple narațiuni, ci oglinzi de mărimi diferite și de străluciri aparte, pe care el ni le pune în față, ca să ne alegem, din acest mozaic existențial, chipul care ni se potrivește și să tragem singuri concluziile ce se impun.

Chiar ne aflăm la o dreaptă judecată, chemați de către un intelectual bogat sufletește și înțelept scriitoricește !

Cărțile lui Vasile Szolga se citesc cu multă bucurie și implicare sufletească, iar din ele desprindem alese învățăminte, demne de reflecție.

Binecuvântatul sistem P.C.R.

Mihai Antonescu

Uite-așa, să se nedumerească, din titlu, ăia care și-au tras „rezonul” prin mai multe straturi de vopsea în ultimii ani ori să ne dea cu huo(!) ăia care încă se laudă că „nici usturoi n-au mâncat, nici gura nu le miroase”, belind ochii la titlul astei cronici, nici mai bune, nici mai rele, scrise din drag de povestitorul nostru Vasile Szolga, răstignit între fabulă și bâzdâcurile unei realități de râsu'-plânsu'. Căci, după ce lecturarăm noi temeinic Antologia de povestiri de ieri și de azi „DE LA SOV-ROM LA SHOW ROOM”, Editura U.Z.P., 2019, ne gândirăm că onor fabulistul-bâzdâcar adevăr grăiește, cum că sârma se îndoaie mai ușor decât cuiul dracului, că mai îndată îți faci „cotăriță” din beteșugurile lumii decât să bați un cui în părețele bunului simț.

Aici, Vasile Szolga se vădește un adevărat maestru, dacă pe spații cât sfertul unei rugăciuni, ce nu-și are niciodată finalul unde unii alții s-ar aștepta să-l aibă, reușește, cu o zgârcenie demnă de invidiat, să transmită un surâs cât o palmă răsunătoare pe obrazul lipsit, de n-ai ce crede, al astei lumi în trecere-petrecere.

Totuși ironia autorului are limită și măsură cum vedem, întrucât măgarul e o ființă nobilă orice s-ar spune, iar poziția ghiocelului a devenit deja cutumă, și nu poate fi anulată prin ordonanță de urgență.

Când am zisără noi de râsu'-plânsu' adevăr grăit-am, căci la finalul lecturii mai sus amintitului volum – excelent scris – între noi fie vorba, ne lăcrima amarnic ochiul stâng, de parcă toate rudele ni s-ar fi aflat pe o corabie ce tocmai se scufunda, pe când peste cel drept se lăsase ca o uscăciune amarnicul frig al zădărniciei.

P.C.R. (Pile, Cunoștințe, Relații) este lege organică prietene Szolga, trecută prin Parlamentul ad-hoc instituit al pârdalnicei noastre firi românești de care nicicând nu ne vom lecui. Mulți câștigă sub acoperământul astei legi organice fără să aibă vreun merit, mai puțini sunt cei cărora li s-ar cuveni pe drept.

Dacă ți-ai propus să scrii o carte bună care să stea drept dinaintea oricărei lecturi cu pretenții – și când spunem asta, noi știm ce spunem – ți-a ieșit.

Antologia este excelentă, are sare și piper cât pentru o bucătărie franțuzească de cinci stele, la care, dacă ești abonat nu contează cât plătești. Dacă însă ți-ai propus o „carte îndreptar” pentru „sârma” asta de lume, nu nădăjdui. E vânare de vânt, prietene.

Altfel, te îndemnăm și noi prietenește, colegial și frățește, aidoma lui Nicolae Dan Fruntelată care a văzut în talentul tău ce trebuia văzut, să te iei mult mai în serios. Credem, la rându-ne că ai pe ce te baza, fiindcă un profesor universitar, atunci când iese după pâine în travesti-ul unui zugrav, știe bine ce face.

Succes !

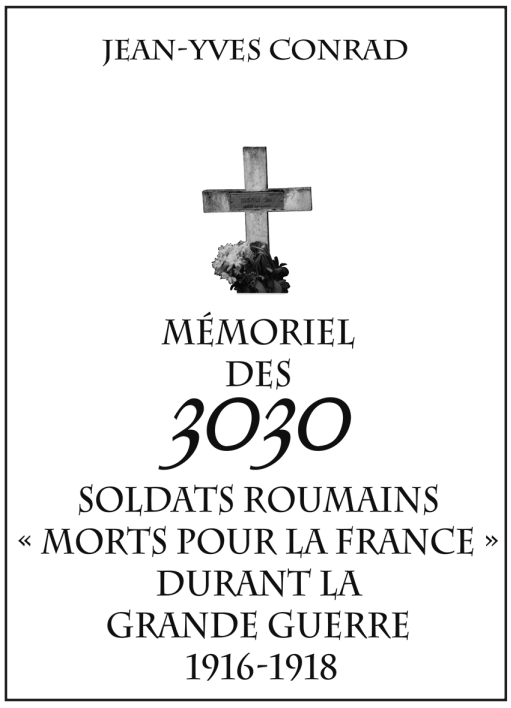
Mémoriel des 3030 soldats roumains « Morts pour la France » au cours de la Grande Guerre 1916-1918

En octobre 2019 est paru, aux éditons Tractus Arte dirigées par Ioan Cristescu, par ailleurs directeur du Musée National de Littérature Roumaine, l'ouvrage de notre collaborateur français Jean-Yves Conrad, à savoir « Mémoriel des 3030 soldats roumains « Morts pour la France » au cours de la Grande Guerre 1916-1918 », ouvrage fondamental consacré aux soldats roumains morts de faim et de froid au cours de la Première Guerre mondiale. Le 9 octobre 2019, nous avons assisté au lancement officiel de cet ouvrage à l'Académie Roumaine, l'invité principal étant Monsieur l'académicien Mircia Dumitrescu, graphiste bien connu, auteur de multiples couvertures d'ouvrages et de nombreuses sculptures en Roumanie et à travers le monde.

La Rédaction (**LR**) – Jean-Yves, qu'est-ce qui vous a amené à écrire cette œuvre fondamentale pour nous Roumains en cette année du centenaire de la fin de la Grande Guerre ?

Jean-Yves Conrad (**JYC**) – Je voulais depuis longtemps écrire cet ouvrage en hommage aux soldats roumains, aux soldats d'un pays qui m'est si cher, physiquement depuis 38 ans, en pratique depuis 64 ans, à savoir depuis ma plus tendre enfance.

LR – Oui, nous le savons. Nous savons que vous avez baigné dans la Roumanité depuis vos plus jeunes années, puisque, né à Nancy le 13 février 1955, vous avez rejoint Dieuze, en Moselle, fin 1955, avec vos parents. C'est dans cette ville d'Alsace-Lorraine que vous avez fait toutes vos études primaires et secondaires, et que vous êtes devenu roumain, au point d'en créer votre devise : « La Roumanie ne m'appartient pas, mais j'appartiens à la Roumanie », devise dont vous êtes très fier.

JYC – Assurément. Alors qu'en France, depuis de nombreuses années, les Roms font l'actualité roumaine, je me bats pour changer cette image. Après avoir accumulé depuis près de 40 ans des archives inédites que je mets à présent en valeur, le premier de ces ouvrages, dont il est question ici, n'étant qu'un hors d'œuvre. Un hors d'œuvre que j'ai laissé mijoter depuis 21 ans, lorsque j'ai rencontré Ion Andreiță, mon frère culturel. J'ai alors commencé à fréquenter à nouveau le cimetière roumain de ma ville de Dieuze et à faire une liste exhaustive des 943 soldats inhumés dans ma petite ville. Dans la foulée, j'ai parcouru tous les cimetières de l'Est et du Nord de la France pour y trouver les tombes militaires roumaines. Cette démarche a duré 21 ans ! Un quart de siècle pour parcourir les 41 cimetières et récupérer les données concernant les 3.030 sépultures roumaines, contredisant ainsi le chiffre de 2.641 qui est apposé sur les plaques dans les trois grandes nécropoles de Dieuze, Soultzmatt et Haguenau.

LR – Mais vous n'avez pas fait ce travail au hasard ?

JYC – Bien sûr que non. Je me suis servi pour cela - principalement - du livre – « Le calvaire des prisonniers de guerre roumains en Alsace-Lorraine 1914-1918 » de feu mon concitoyen Jean Nouzille, ancien professeur d'université à Strasbourg et colonel de réserve. J'ai rencontré Jean Nouzille pour la première fois en 2001 à l'ambassade de Roumanie en compagnie de mon ami Son Excellence Dumitru Preda, historien éminent de la Première Guerre mondiale. J'ai alors décidé d'écrire cet ouvrage pour mettre en adéquation mon amour pour la Roumanie et mon respect pour ces soldats morts de faim et de froid pour notre liberté et pour l'Union roumaine – sans le savoir – avec comme fers de lance le général français Henri Mathias Berthelot et la reine Marie, sur lesquels j'ai fait ensuite des recherches complémentaires. Deux personnages fascinants …

LR – Assurément. Mais comment avez-vous procédé pour mettre vos données en valeur ?

JYC – Méthodiquement. J'ai contacté les municipalités et gardiens des cimetières, ainsi que les détenteurs de listes, en France et en Roumanie. Cette œuvre est une œuvre collective ! Je n'oublie pas que mon premier métier, avant de devenir ingénieur à Electricité de France et à Gaz de France, selon les anciennes dénominations, était celui de documentaliste. Et comme je suis méticuleux et soucieux de la vérité étayée par des documents authentiques, j'ai dû travailler des années durant dans l'ombre. Je souhaitais avoir mon manuscrit prêt pour le centième anniversaire de l'armistice du 11 novembre 1918.

LR – Et vous avez eu des soucis pour l'édition ?

JYC – Assurément. La date fatidique approchait et je n'avais pas trouvé d'éditeur. Alors est arrivé un miracle provoqué, il est vrai, car entre la Roumanie et moi, rien n'est l'effet du hasard. En janvier 2018, j'ai été contacté par mon ami Florin Rotaru, ancien directeur de la Bibliothèque Métropolitaine de Bucarest et que j'ai connu à un Salon du Livre à Paris en 2003, salon auquel il rendait visite en tant que Secrétaire d'Etat à la Culture. Connaissant mes recherches, il m'a sollicité en vue de savoir si je ne disposais pas dans mes listes d'un certain Ion Dospina. Je l'ai rappelé à Bucarest au bout de 10 mn et lui ai précisé que je demanderais l'acte de décès de l'intéressé à Cherbourg, là où était décédé ce soldat le 26 avril 1919 à l'hôpital militaire de la ville. Muni de ce document, j'ai envoyé l'ensemble à l'intéressé et ai continué mes recherches pour mettre en valeur mes données et celles d'autres ouvrages en préparation. Lorsque j'étais à Bucarest en novembre 2018, j'ai été contacté par un ami qui m'a fourni les coordonnées téléphoniques d'un certain Mircia Dumitrescu. Nous avons pris rendez-vous le 1er décembre 2018, jour de la fête nationale, et, dès lors, j'ai trouvé un frère, alors que Mircia avait trouvé son grand-père Ion Dospina. Et grâce à mes recherches, Mircia a pu publier son livre bibliophile « La Grande Guerre /1914-1918/ Le calvaire des prisonniers roumains en Alsace-Lorraine et dans le Nord de la France » et j'ai pu éditer, grâce à lui et à la bienveillance de son ami Ioan Cristescu, ce livre. Belle histoire d'amitié – d'amour, oserai-je dire - qui m'a permis de revoir, ce 9 octobre, à l'Académie roumaine, le président de cette institution culturelle, Ioan Aurel Pop, ainsi que son vice-Président, Răzvan Theodorescu qui, le premier, m'avait fait confiance à Paris en lisant le manuscrit de mon livre « Roumanie, capitale Paris », en juillet 2003. Et d'être reçu par l'Homme d'État Adrian Năstase quelques jours plus tard, le 15 octobre 2019, au sein de la Fondation Européenne Titulescu qu'il préside avec courage et ténacité depuis sa création en 1991, en présence de nombreux diplomates. Cette cérémonie clôturait une tournée culturelle intense en Moldavie et en Valachie, mais aussi en Ukraine, dans la région de Cernăuți. Car dans mon esprit, ma Roumanie est la Grande Roumanie, celle du Traité de Trianon du 4 juin 1920 dessinée selon les frontières de mon compatriote Emmanuel de Martonne. Je me situe donc dans la grande lignée de mes prédécesseurs, dans l'esprit de l'amitié séculaire entre la Roumanie et la France.

LR – Impressionnant. Vous connaissez donc fort bien notre histoire…

JYC – Comment aimer un pays sans connaître son histoire, en faisant fi des opinions politiques de ses interlocuteurs. En France, je suis avant tout Gaulliste, dans l'acceptation forte de cette affirmation. En Roumanie, j'ai des rapports avec de nombreuses personnalités, quelles que soient leurs obédiences politiques, parce que nous sommes mus par une seule force, la force de la culture, qui transcende les opinions politiques. J'ai ainsi des amis dans tous les partis…

LR – Ainsi, nous savons que vous préparez d'autres écrits importants …

JYC – Absolument. Mon seul souci est de mettre en valeur positivement les facettes d'un pays que j'aime particulièrement, la Grande Roumanie, et je continuerai avec encore plus d'ardeur à valoriser ces archives pour redonner à la Roumanie la place éminente qu'elle a, dans mon esprit, au sein de l'Europe et dans le monde, dans l'esprit du grand Nicolae Titulescu. Que Dieu me prête vie ! En tout cas, que toutes les Roumaines et que tous les Roumains sachent que je travaille pour elles et pour eux !

LR – Merci, en attendant vos prochains écrits.

Memorialul celor 3030 de soldați români „Morți pentru Franța" în timpul Marelui Război 1916-1918

În octombrie 2019 a apărut la Editura Tracus Arte, condusă de Ioan Cristescu, în același timp director al Muzeului Național al Literaturii Române, lucrarea colaboratorului nostru francez Jean-Yves Conrad, și anume *Memorialul celor 3030 de soldați români „Morți pentru Franța"*, lucrare fundamentală dedicată soldaților români morți de foame și de frig în Primul Război Mondial. La 9 octombrie 2019 am asistat la lansarea oficială a acestei opere la Academia Română, invitat de seamă fiind domnul academician Mircia Dumitrescu, grafician foarte cunoscut, autor a numeroase coperte ale unor lucrări valoroase și a numeroase sculpturi aflate în România și prin lume.

Redacția (**R**) – Jean-Yves, ce v-a determinat să scrieți această lucrare fundamentală pentru noi, românii, în acest an al centenarului sfârșitului Marelui Război ?

Jean-Yves Conrad (**JYC**) – Intenționam de mult timp să scriu această lucrare în cinstea soldaților români, a soldaților unei țări care îmi este atât de dragă, de aproape 38 de ani, practic de 64 de ani, și anume din vremea frumoasei mele copilării.

R – Da, știam. Și mai știam că ați venit în România în tinerețe, deoarece, născut la Nancy la 13 februarie 1955, v-ați mutat la Dieuze, în Moselle, la sfârșitul anului 1955, cu părinții. În acest oraș din Alsacia-Lorena ați urmat clasele primare și secundare și că ați devenit român, creându-vă o deviză proprie: „România nu-mi aparține, dar eu aparțin României", de care sunteți foarte mândru.

JYC – Sigur. Acum, când în Franța, de foarte mulți ani, rromii creează o imagine proastă României, mă lupt pentru o schimbare. După ce am cercetat documente inedite de arhivă peste 40 de ani pe care le pun în valoare pentru prima dată în această lucrare, se pune problema aici ca acesta să fie doar începutul. Un început pe care l-am lăsat să se sedimenteze 21 de ani, până când l-am întâlnit pe Ion Andreiță, confratele meu cultural. Am început atunci să frecventez din nou cimitirul român din Dieuze și să întocmesc o listă exhaustivă cu 943 de soldați înmormântați în orășelul meu. Într-o frenezie, am vizitat toate cimitirele din estul și nordul Franței pentru a găsi acolo mormintele militarilor români. Acest demers a durat 21 de ani ! Un sfert de secol pentru a străbate 41 de cimitire și a recupera date conținând 3030 de morminte de români, contrazicând astfel cifra de 2641 care figureaza pe plăcile comemorative de la necropolele din Dieuze, Soultzmatt și Haguenau.

R – Dar ați făcut acest efort la întâmplare ?

JYC – Bineînțeles că nu. Am folosit pentru aceasta în primul rând cartea „Calvarul prizonierilor de război români din Alsacia-Lorena 1914-1918", aparținând concitadinului meu, Jean Nouzille, fost profesor la Universitatea din Strasbourg și colonel în rezervă. L-am întâlnit pe Jean Nouzille prima dată în 2001 la Ambasada României în compania prietenului meu, Excelența Sa Dumitru Preda, istoric eminent al Primului Război Mondial. Atunci am decis să scriu această lucrare pentru a-mi exprima iubirea pentru România și respectul pentru acești soldați morți de foame și de frig pentru libertatea noastră și pentru Unirea românilor – fără să știu – ca și generalul francez Henri Mathias Berthelot și regina Maria, subiect despre care încă fac cercetări. Două personaje fascinante...

R – Desigur. Dar cum ați procedat pentru a vă pune în valoare informațiile ?

JYC – Metodic. Am contactat municipalitatea și paznicii cimitirului, ca și pe deținătorii listelor, în Franța și în România. Această carte este o lucrare colectivă ! Nu uit că prima mea profesie, înainte de a deveni inginer, a fost cea de documentarist. Și pentru că sunt meticulos și preocupat de adevărul evidențiat de documente autentice, a trebuit să lucrez mulți ani în tăcere. Mi-am dorit ca manuscrisul să fie gata pentru a o suta aniversare a armistițiului din 11 noiembrie 1918.

R – Și ați avut emoții privind editarea ?

JYC – Bineînțeles. Data fatidică se apropia și nu găsisem editorul. Atunci s-a produs un miracol, într-adevăr, căci între România și mine nimic nu este întâmplător. În ianuarie 2018 am fost contactat de prietenul meu Florin Rotaru, fost director al Bibliotecii Metropolitane din București, pe care l-am cunoscut la Salonul de Carte de la Paris în 2003, pe care îl vizita în calitate de Secretar de Stat pentru Cultură. Fiind la curent cu cercetările mele, m-a solicitat pentru a afla dacă pe listele mele figurează un anume Ion Dospina. L-am sunat la București peste zece minute și i-am comunicat că voi cere actul de deces care îl interesa la Cherbourg, acolo unde murise acest soldat la 26 aprilie 1919, la spitalul militar al orasului. Intrând în posesia documentului, l-am trimis persoanei interesate și mi-am continuat căutările pentru a valorifica datele obținute de mine și pe cele din alte scrieri în pregătire. Când mă aflam la București, în noiembrie 2018, am fost contactat de un prieten care mi-a furnizat numărul de telefon al unui anume Mircia Dumitrescu. Ne-am întâlnit pe 1 decembrie 2018, Ziua Națională și de atunci am descoperit un adevărat frate, căci respectivul și-a regăsit bunicul, pe Ion Dospina. Și datorită cercetărilor mele, Mircia a reușit să-și publice cartea (bibliofilă) „Marele Război (1914-1918). Calvarul prizonierilor români în Alsacia-Lorena și în nordul Franței", iar eu am putut edita cartea mea datorită ajutorului său și bunăvoinței prietenului său Ioan Cristescu. Frumoasa poveste despre prietenie, despre dragoste, îndrăznesc să spun, care mi-a permis să-l revăd, la 9 octombrie, la Academia Română, pe președintele acestei instituții, Ioan Aurel Pop, ca și pe vicepreședintele Răzvan Theodorescu care, primul, mi-a făcut mărturisiri la Paris, după lectura manuscrisului cărții mele, „România, capitala Paris", în iulie 2003. Și să fiu primit de omul de stat Adrian Năstase câteva zile mai târziu, la 15 octombrie 2019, la sediul Fundației Europene Titulescu, pe care o prezidează cu curaj și tenacitate dela înființarea sa în 1991, în prezența mai multor diploați. Această ceremonie a fost finalizată cu un turneu în Moldova și Muntenia, dat și în Ucraina, în zona Cernăuți. Căci în sufletul meu România este România Mare, aceea a Tratatului de la Trianon din 4 iunie 1920, desenată după frontierele compatriotului meu Emmanuel de Martonne. Mă situez deci pe linia marilor mei predecesori, în spiritul prieteniei seculare dintre România și Franța.

R – Impresionant ! Cunoașteți atât de bine istoria noastră...

JYC – Cum să iubești o țară fără să-i cunoști istoria, formându-ți opinii politice despre interlocutori. În Franța, eu sunt înainte de toate „gaulliste", în accepțiunea adevarată a acestei afirmații. În România am legături cu multe personalități, oricare ar fi orientările lor politice, fiindcă noi suntem uniți de o singură forță, a culturii, care depășește opiniile politice. Am, de asemenea, prieteni în toate partidele...

R – Totodată, știm că pregătiți și alte lucrări importante.

JYC – Absolut. Singura mea grijă este de a pune în valoare, în mod pozitiv, fațetele unei țări pe care o iubesc în mod special, Marea Românie, si voi continua cu și mai multă pasiune să folosesc arhivele pentru a reda României locul important pe care îl are, în sufletul meu, în cadrul Uniunii Europene și în lume, în spiritul marelui Nicolae Titulescu. Dumnezeu să mă ajute ! În orice caz, vreau ca toți românii să știe că eu muncesc pentru ei !

R – Mulțumesc și așteptăm viitoarele dumneavoastră lucrări.

Une femme au destin exceptionnel : Monique Michelson, ép. Salzmann (Paris, 12 juin 1929–Florac-Trois-Rivières, 9 août 2018)

Après les biographies consacrées dans les deux précédents numéros du périodique *Sud* à ses parents de Fălticeni – Charles Michelson (1900-1970) et son épouse Suzanne Last, (1900-1944) –, faisons place au destin tout aussi exceptionnel de leur fille unique, Monique Salzmann

Monique est née à Paris le 12 juin 1929 de Charles Michelsohn - comme cela est indiqué dans son acte de mariage - ou Michelson, et de Suzanne Last qui s'étaient mariés le 15 mars 1928 à Paris et qui devaient divorcer le 15 mai 1937.

Après avoir obtenu son baccalauréat à Paris (16e Arr.) au lycée Janson-de-Sailly, elle fait des études de philosophie à la Sorbonne. De ce fait, on ressentait dans ses écrits un grand sérieux intellectuel. Ses références scientifiques et son érudition étaient extrêmement enrichissantes. Son écriture était précise et claire.

Monique Michelson se marie le 10 octobre 1952 avec Charles Salzmann (Neuilly-sur-Seine, 25 mars 1927 – Paris, 22 juin 2009), ingénieur, ancien conseiller technique et intime du président de la République française François Mitterrand, lui-même fils de Nisson Salzmann, industriel, et de Raya Vargaftig, et frère de Charna Salzmann.

Le couple Charles Salzmann et Monique Micheson a eu deux enfants : Jean-Loup, né le 8 janvier 1955 à Paris, ancien président, entre autres, de l'Université de Vincennes (Paris XIII) et Juliette.

Monique Salzmann, préoccupée par la disparition de sa maman, chercha à savoir la vérité. Elle apprit ainsi qu'étant logée chez son père, sa maman, infirmière et résistante, devait être fusillée dans la tuerie du parc de Baudrigues sur le territoire de la commune de Roullens, dans l'Aude, près de Carcassonne, alors qu'elle-même avait à peine 15 ans.

Tout en poursuivant ses investigations sur le sort de sa maman, Monique poursuivit son parcours et apprit le russe aux Langues Orientales. Ces études donnèrent sans doute naissance à son premier texte, bien particulier : « *Le Divin Corbeau* », où elle engageait ses consoeurs à faire confiance aux images archaïques des mythes pour comprendre le fonctionnement de notre psychisme.

Monique Salzmann connait ainsi plusieurs vies, de la perte de sa maman à l'ascension de son père, de sa vie personnelle avec ses escapades cévenoles à sa vie de psychanalyste, notamment son engagement à la Société Française de Psychanalyse Appliquée (SFPA). Elle y a donné des cours de formation à l'Institut et s'est engagée dans l'institution. Elle était souriante, généreuse, aimait les contacts, partageait ses idées avec humour !

Par la suite, un axe central de ses recherches fut la question du féminin, tant chez la femme que chez l'homme. Son article sur « *Le complexe mère chez un homme* », où elle met en lumière l'œuvre d'Alberto Giacometti et le lien à sa mère, est à cet égard très intéressant. Monique montrait que les difficultés qu'Alberto éprouva dans ses créations, dans la constitution des petites figurines qui se défaisaient sous ses doigts, dans ses multiples blessures corporelles, étaient liées à son attachement à sa mère, dont il n'a jamais pu se séparer. Elle écrivit ainsi : « *La blessure symbolise peut-être une libido restée captive de l'amour de la mère qui ne tolère aucune rivale*.

Monique Salzmann osait étudier attentivement le séminaire de Jung de 1925 sur « *La genèse du concept d'animus* ». Elle se lança dans une analyse subtile et précise de la façon dont Jung découvre l'importance des opposés chez l'humain et spécialement de l'animus chez la femme. Elle mit en lumière les failles de ce cheminement que Jung, parce qu'il est un homme, ne peut percevoir d'emblée. Elle parlait ainsi avec justesse et tranquillité de l'ombre de Jung.

Dans sa fonction d'analyste, Monique Salzmann était particulièrement attentive aux souffrances de ses patientes, cherchant à faire entendre leurs voix et à obtenir l'égalité de leurs droits face aux hommes dans une société en mutation. Cependant, elle était bien consciente du piège qui se présentait à elles : s'identifier à l'animus, être comme un homme, dans une totalité androgyne où les pôles masculins et féminins de l'archétype ne sont pas réellement séparés.

Monique n'est plus de ce monde, mais elle a laissé à ses nombreux amis un trésor à explorer, notamment dans les « *Cahiers Jungiens de Psychanalyse* » où sont parus nombre de ses articles. Monique Salzmann s'en est allée et a rejoint pour l'éternité sa maman, Suzanne Last, fusillée alors qu'elle n'avait que 15 ans et son père Charles, qui l'avait élevée.

Monique Salzmann a publié les ouvrages suivants : Iouri Rytkheou, traducteur de son peuple (1980) ; Iouri Rytkhéou (1981) ; La femme et l'analyse (1994) ; Pourquoi la mythologie ? (2006) ; Le monsieur et autres histoires (2010) ; La peur du féminin (2011).

Grâce à son époux, Monique Salzmann fut dans la confidence, dès 1974, de la prochaine naissance de Mazarine, la fille cachée de François Mitterrand et d'Anne Pingeot.

Ainsi, Monique Salzmann eut un parcours incroyablement varié où se succèdent forêts de hêtres, une crête avec vue sur les corniches du causse Méjean, une châtaigneraie centenaire, des hameaux perdus mais d'une insoupçonnable beauté pour terminer dans des prés en bordure de rivière.

Le Trépalous ou Massevaques est une rivière du sud de la France qui coule dans le département de la Lozère, en ancienne région Languedoc-Roussillon, donc en nouvelle région Occitanie. C'est un affluent du Tarnon en rive gauche, sous-affluent du Tarn donc un sous-affluent de la Garonne. De 10 km de longueur, il prend sa source dans le Massif du mont Aigoual commune de Bassurels dans le département de la Lozère dans le parc national des Cévennes et se jette dans le Tarnon sur la commune de Rousses. Il a creusé les gorges du Tapoul.

"La chute lente du Ventoux sur la plaine de Carpentras, la tête ronde du Beuvray, la Loire laquée de Saint Benoît, la roche de Solutré, la solitude de l'Aigoual sont pour moi des points de repère plus importants que la date des élections législatives", raconte François Mitterrand dans *Ma part de vérité* (1969).

Ainsi se termine notre saga de la famille Michelson, de Fălticeni, famille au destin aussi exceptionnel que tragique …

O femeie cu un destin excepțional: Monique Michelson, căsătorită Salzmann (Paris, 12 iunie 1929 – Florac-Trois Rivières, 9 august 2018)

Jean Yves-Conrad

După publicarea, în ultimele două numere ale revistei „Sud", a biografiilor dedicate părinților săi, originari din Fălticeni – Charles Michelson (1900-1970) și soția sa, Suzanne Last (1900-1944) – ne vom apleca acum asupra destinului, de asemenea excepțional, al unicei lor fiice, Monique Salzmann.

Monique s-a născut la Paris la 12 iunie 1929, ca fiică a lui Charles Michelsohn – după cum reiese din certificatul de căsătorie – sau Michelson și a Suzanei Last, căsătoriți la 15 martie 1928 la Paris și divorțați la 15 mai 1937.

După ce a obținut diploma de bacalaureat la Paris (Arondismentul 16), în urma examenului sustinut la Liceul Janson-de-Sailly, urmează Facultatea de Filosofie de la Sorbona. De aceea, în scrierile sale se resimte o profundă sobrietate intelectuală. Referințele științifice și erudiția sunt evidente, textele caracterizându-se prin precizie și claritate.

Monique Michelson s-a căsătorit la 10 octombrie 1952 cu Charles Salzmann (Neuilly-sur-Seine, 25 martie 1927 – Paris, 22 iunie 2009), inginer, fost consilier personal al Președintelui Republicii Franceze, François Mitterand, fiul lui Nisson Salzmann, industriaș și al Raya Vargaftig, frate cu Charna Salzmann.

Cuplul Charles Salzmann și Monique Michelson a avut doi copii: Jean-Loup, născut la 8 ianuarie 1955 la Paris, fost rector, printre altele, al Universității Vincennes (Paris XIII) și Juliette.

Monique Salzmann, preocupată de dispariția mamei sale, încearcă să afle adevărul. Află astfel că mama sa, infirmieră și luptătoare în Rezistență, fusese împușcată în timpul masacrului din parcul Baudrigues, pe teritoriul comunei Roullens, în Aude, aproape de Carcassone, pe când ea avea doar 15 ani și locuia cu tatăl său.

Pe când își urma investigațiile privind circumstanțele morții mamei sale, Monique deprinde știința limbilor orientale. Studiile urmate vor da naștere primului său text, „Le Divin Corbeau", în care își folosește cunoștințele în privința imaginarului mitologic pentru a înțelege funcționarea psihicului uman.

Monique Salzmann cunoaște mai multe fațete ale vieții, începând cu pierderea mamei sale, ascensiunea profesională și financiară a tatălui său, apoi trecerea de la viața personală, cu escapade aventuroase, până la activitatea de psihanalistă, devenită prestigioasă în momentul în care a devenit membru al Societății Franceze de Psihanaliză Aplicată (SFPA). În această calitate, va ține cursuri la această instituție. Aici era mereu zâmbitoare, generoasă, sociabiă, împărtășindu-și ideile cu mult umor.

În continuare, o temă centrală a cercetărilor sale este cea a feminității, atât în ceea ce privește femeile, cât și bărbații. Articolul sau despre „Complexul matern la un bărbat", unde scoate în evidență opera lui Alberto Giacometti și legătura cu mama sa. Monique arată că dificultățile pe care Alberto le-a întâmpinat în creația sa, în construirea figurinelor care se dezmembrau, care purtau numeroase răni pe trupul lor, erau legate de atașamentul față de mama lui, de care nu s-a putut despărți vreodată. Iată ce scrie psihanalista despre toate acestea: „Rana simbolizează probabil un instinct sexual căruia i-a rămas captiv prin dragostea față de mama sa, neacceptând niciun rival în această privință".

Monique Salzmann are curajul, pentru vremea aceea, de a studia atent seminarul lui Jung din 1925 referitor la „Geneza conceptului de suflet". Ea chiar se lansează într-o analiză subtilă și precisă asupra modalității în care Jung dezvăluie importanța contrariilor și în special a sufletului feminin. Ea pune în lumină intuițiile lui Jung, pentru că el fiind bărbat nu le poate percepe. Ea vorbea astfel, pe drept, despre „umbra lui Jung".

Ca psihanalist, Monique Salzmann era în mod special atentă la suferințele pacientelor sale, încercând să le facă auzită vocea și să obțină egalitatea în drepturi cu bărbații într-o societate în schimbare. În același timp, era pe deplin conștientă de capcanele ce se iveau în a se identifica cu sufletelui, a fi ca o ființă androgină, ale cărei fețe, cea masculină și cea feminină, nu sunt în realitate separate.

Monique Salzmann a plecat din aceasta lume, dar a lăsat numeroșilor săi confrați o „comoară" de explorat, în primul rând „Cahiers Jungiens de Psychanalyse", care cuprind o serie de articole pe această temă. S-a reîntâlnit, pentru eternitate, cu mama sa, Suzanne Last, executată prin împușcare pe când ea nu avea decât 15 ani și cu tatăl, Charles, care a crescut-o.

A publicat următoarele lucrări: „Iouri Rytkhéou, traducteur de son peuple" (1980); „Iouri Rytkhéou" (1981); „La femme et l'analyse" (1994); „Pourquoi la mythologie ?" (2006); „Le monsieur et autres histoires" (2010); „La peur du féminin" (2011).

Prin intermediul soțului ei a fost una dintre puținele persoane la curent, în 1974, cu nașterea Mazarinei, fiica „secretă" a lui François Mitterand și a Anei Pingeot.

De-a lungul unei vieți, Monique Salzmann a schimbat peisaje incredibil de diverse, trecând prin pădurile de fagi din Méjean, prin plantații de castani seculari ori cătune pierdute, de o nemaipomenită frumusețe, pentru a sfârși pe malurile unui râu.

Trépalons sau Massevaques este un râu din sudul Franței care străbate departamentul Lozère, din vechea regiune Languedoc-Roussillon, așadar în Occitania. Este un afluent al Tarnului, deci un subafluent al Garonnei. Cu o lungime de zece km, izvorăște din Masivul Aigonal din Bassurels, departamentul Lozère, din Parcul Național Cévennes și se varsă în Taron lângă Rousses, săpându-și drum prin cheile Tapoul.

„Curgerea lentă a râului Ventoux prin câmpia Carpentras, vârful rotunjit Beuvray, Loara ce se îndreaptă spre Saint Benoît, stânca din Solutré, singurătatea muntelui Aigonal sunt, pentru mine, puncte de reper mai importante decât data alegerilor legislative", povestește François Mitterand în volumul „Partea mea de adevăr" (1969).

Astfel se încheie povestea noastră despre familia Michelson din Fălticeni, cu un destin excepțional și tragic.

Traducere din limba franceză de Constanța Crudu

Pe când U.E. căuta Comisar European pentru Transporturi

Florin COLONAȘ

În zilele noastre, acel conglomerat de state care reprezintă ceea ce se numește Uniunea Europeană caută să ofere fiecăreia dintre entitățile participante (douăzeci și opt încă) o satisfacție politică, conferindu-le câte un post de Comisar European într-o anumită ramură de activitate.

România a început cu un portofoliu în domeniul plurilingvismului, trecând apoi prin agricultură a ajuns la fondurile europene. În actuala legislatură s-a alocat țării noastre capitolul transporturi, domeniu larg, cu o extindere uriașă și cu un areal vast nu numai de suprafețe teritoriale, dar și de preocupări.

Din păcate, nu stăm deloc bine la acest capitol. Infrastructura noastră rutieră nu progresează decât într-un ritm de gasteropode, în timp ce rețeaua feroviară se diminuează văzând cu ochii. În domeniul aviației, schimbăm managerii companiei naționale „Tarom" o dată la câteva luni. Corespondența navală și fluvială „Navrom" este sub „cota de avarie"...

Am avut în ultimele două decenii o serie de gogomani la conducerea ministerului. Să nu uităm pe ministrul Băsescu, care declara că nu ne trebuie autostrăzi... Devenit Președintele Statului a „virat" către marile autostrăzi care figurau în plan, dar care nici până astăzi nu au fost realizate sau au fost date în folosință și închise în „luna de miere", deoarece s-au crăpat, iar astăzi stau ca obiecte ale unui muzeu în aer liber.

Autostrada Pitești-Sibiu și mai ales Comarnic-Brașov au tocat fonduri uriașe, realizându-se studii de fezabilitate care, zăcând în sertare, deveneau caduce. Apoi, totul era luat de la capăt.

Metroul din Drumul Taberei, care este util pentru o populație egală cu a unui oraș cum ar fi Clujul, în afara promisiunilor politice suferă amânări nejustificate „sine die"...

Trecând relativ des prin tunelul feroviar de la Predeal, stau și mă întreb cum pe timpul domniei lui Carol I bravii noștri țărani cu țări și opinci au reușit să sape acele tuneluri, având la dispoziție lopata și târnăcopul, iar astăzi cu mijloacele moderne tehnologice nu putem străpunge muntele pentru a deschide calea brașoveană ?

Chestiunea cu Comisarul pentru Transporturi, în cazul nostru, este complicată. S-a făcut o propunere în persoana unei doamne politician, Rovana Plumb, care în afara faptului că poza, nu avea nicio competență în domeniu. Până să se ajungă la estimarea capacității în domeniu, a picat la examen pe probleme legate de etică, din pricina unui împrumut financiar ale cărui detalii se aflau în ceață.

Cum propus și respins este și Dan Nica, etichetat cu același calificativ – corijent – cu toate că are verbaj ilustrativ pentru o persoană cu trăsături grandilocvente, nu a reușit să lămurească niscaiva dosare...

Într-o superbă zi de octombrie, penultima din luna frunzelor îngălbenite, hoinărind pe una dintre străzile „Orașului de Aur" descopăr o minunată clădire, amintindu-mi de casa-muzeu Chopin de la Varșovia. Edificiul, desenând maiestuos strada, este tot al unui muzician, compozitorul ceh Antonin Dvorák. În anterioarele mele vizite pragheze îmi propusesem să vizitez muzeul care-i este dedicat, ca de altfel și pe cel al celuilalt mare corifeu al muzicii cehe, Bedrich Smetana, aflat undeva în apropierea Operei, pe malul Vltavei.

Șansa care mi se oferă este de neratat. Urc sprinten treptele care mă conduc în grădina care înconjoară edificiul și pătrund în aristocraticul spațiu, construit cu vreo două secole și jumătate mai înainte, care din 1932 găzduiește memorialul Dvorák ca urmare a eforturilor nevestei compozitorului, supraviețuitoare a acestuia, care s-a stins cu puțin înainte de inaugurarea instituției de cultură în 1932.

Muzeul din „vila America" dedicat marelui muzician ține de Muzeul Național, de care, de altfel, nu este prea departe, clădirea impunătoare a acestei prestigioase instituții dominând de la înălțimea promontoriului piața Vaclav, statuia ecvestră a sfântului fiind vizibilă de la o mare distanță, de pe marele bulevard. Aici, în fața statuii, studentul Jan Palach și-a dat foc în august 1968, protestând împotriva ocupației trupelor Pactului de la Varșovia.

Antonin Dvorák

Fiu al unui măcelar din Bohemia, Antonin, alături de ceilalți opt frați își va petrece copilăria într-un loc în care natura îmbie la a o cunoaște, prilejuind o permanentă reverie spirituală. Copilul va dovedi de mic o mare atracție pentru muzică. Părinții, deși oameni simpli, îl încurajează și îl îndrumă spre studii muzicale trimițându-l la oraș. Va reveni însă cu aceeași bucurue la Vysoka, locul acela fermecat unde până la senectute se va simți cu adevărat acasă. Născut în 1841, va fi un martor atent la progresele civilizației și în special a mijloacelor de locomoție. Studiile sale muzicale, ca și activitatea în domeniu îl obligau să călătorească mult.

Diligența, ca și deplasarea călare, încep sa piardă teren în fața mijloacelor de deplasare mecanice, propulsate prin forța aburului. Să nu uităm că la 1830 se dă în folosință linia ferată Liverpool-Manchester, operă care încununează cariera inginerului britanic George Stephenson. Căile ferate încep să se întindă, alcătuind o rețea nu numai ieftină pentru transportul industrial, dar și o formidabilă înlesnire pentru parcurgerea distanțelor, civilizația pătrunzând astfel în zone din ce în ce mai îndepărtate. La noi, prima linie va lega București de Giurgiu și va fi exploatată cu mare succes din 1869, gara Filaret devenind un simbol astăzi uitat.

Bohemia, care a avut dintotdeauna o dezvoltare deosebită, face ca numărul de kilometri pe care circulă vehiculul cu vapori sub presiune să crească exploziv. Încântat, Dvorák se va alinia rapid celor care abandonând conservatorismul diligenței va alege trenul în deplasările sale, fie la Budapesta, fie la Hamburg, Köln, Berlin, Dresda sau prin imensa Rusie,

Nu numai că era un călător pasionat, dar era în același timp și un personaj dornic să descifreze mecanismele care acționau propulsia, cercetând cu atenție, ori de câte ori avea prilejul, teribilele mecanisme care acționau roțile locomotivelor. Nu de puține ori mergea în marile gări unde admira venirile și plecările garniturilor de tren, luând și notițe, studiind mersul trenurilor.

Interesant este și faptul că avea un carnet propriu în care nota cu exactitate graficul orar al trenurilor care se deplasau pe ruta Praga-Viena. Nu de puține ori, în timpul liber, se deplasa la gară unde stătea de vorbă cu mecanicii de locomotivă, căutând să afle cât mai multe lucruri despre mecanismele mastodontului din oțel.

Exista în sufletul său o armonie a ansamblului tehnologic care se deplasa pe traseul mărginit de șinele de fier. Îmi aduc aminte de o melodie compusă de un compozitor român de muzică ușoară, Nicolae Kirculescu, intitulată romantic „Glasul roților de tren", șlagăr care se mai interpretează, rar, până în ziua de astăzi.

Dvorákmuseum

În ultimul deceniu al secolului al nouăsprezecelea primește o invitație de a merge în America. Febra exodului către „lumea Nouă" cuprinsese întreaga Europă. Fenomenul cuprinsese și Peninsula Balcanică, iar de la noi în special Banatul și Ardealul, etnicii români stabilindu-se mai cu seamă în zona Detroit.

Traversarea oceanului cu un mare transatlantic, având patru coșuri de fum, traducând forța motoarelor aflate în cala „orașului plutitor", hrănite cu tone de cărbuni care generau forța motrice, îl va pasiona, cercetându-l cu de amănuntul pe timpul expediției.

La New York, vapoare multe, trenuri multe, ba chiar și niște firave alcătuiri care au ambiția de a se deplasa fără aburi, fără cai care trag în ham, ci doar cu acea unitate teoretică numită cal putere (HP), egală cu 75 kg forță. Pentru a ne aminti de rubrica de avangardă din „Sud", aducem vorba despre acea minunată producție „75 HP", astru al avangardei mondiale, apărută la noi într-un singur număr, în 1924, sub redacția lui Voronca și V. Brauner.

La New York, Dvorák compune, între altele și o simfonie care se înscrie ca un opus de referință în creația sa, supraintitulată „În Lumea Nouă", lucrare de mare audiență în repertoriul marilor dirijori și orchestre ale lumii. Nu numai atât ! În orașul în care exploda civilizația: metrou, automobile, experimente aviatice, meritele sale de muzician vor fi recunoscute, fiind numit Rector al Conservatorului și retribuit pentru această funcție universitară cu un salariu ce-l depășea pe cel al Primarului megalopolisului, enorma sumă de 15.000 de dolari pe an ! Nu trebuie nici să uităm „amănuntul" de a fi compus Imnul Statelor Unite ale Americii. Un ceh scrie imnul american, iar un stat balcanic, Albania, are drept fond muzical al Imnului Național un cântec patriotic românesc pentru care mulți oameni au înfundat pușcăriile comuniste la noi în țară.

Dacă la parterul casei memoriale pătrundeam în camera de lucru, cu biroul și călimările pline de cerneala în care-și înmuia pana măiastră, vitrina cu obiecte de familie sau roba de „Doctor Honorius Causa" conferită de englezi, la etaj vom întâlni o elegantă sală patrulateră cu ferestre mari care dau spre grădină, cu pereții și plafonul pictat. Mobilier din epocă, un pian alb, o vitrină în care ni se prezintă bastoanele de călătorie împreună cu șepcile și pălăriile purtate în diferite ocazii, câteva fotografii ale muzicianului întregesc atmosfera necesară unei asemenea vizite.

Este o incintă în care muzica lui Dvorák răsună spre desfătarea vizitatorilor. Pe un ecran imens se derulează opera Rusalca, filmată într-un decor natural, inspirat desigur de locul îndrăgit de el, acea Vysoca, aflată pe râul Pribem.

Rusalca a avut premiera în 31 martie 1901 la Opera din Praga. Subiectul, o ondină, ființă a lacurilor, îmbrăcată în alb, se îndrăgostește de un prinț. Abandonând-o acesta, ea dispare în ape, dar până la urmă moare în brațele iubitului. Este o veche poveste populară slavă. Libretul scris de Jaroslav Kapel și muzica lui Dvorák fac din această lucrare nu numai cea mai renumită creație de operă din cele nouă scrise de Dvorák, dar și un simbol cultural national pentru Cehia. Prin corespondență a mitului există o paralelă și cu Rusaliile noastre.

Subiectul ondinei a fost reluat și în alte culturi. În cea germană, compozitorul Loitzing a abordat tema într-o operă intitulată „Ondine". Similitudine de nume găsim și cu titlul unei creații dramatice a francezului Jean Girodoux. La noi, prozatorul Cezar Petrescu a publicat un volum intitulat „Aranca, știma lacurilor" (1927). Există, de asemenea, o creație de operă cu titlul „Rusalka", aparținând rusului Alexandr Dorgomânski, pe un libret al autorului inspirat de poemul semnat de Pușkin, a cărei premieră a avut loc la Teatrul Imperial din St. Petersburg în 1896, după ce a gândit-o nu mai puțin de un deceniu.

Suava muzică a operei lui Dvorák conferă o stare de liniște, binefăcătoare turistului ce-și propune să acumuleze noi și cât mai multe impresii și sentimente din locurile vizitate. Așa că, ieșind pe poarta vilei cu gândul că nici acum Comisia Europeană nu-și poate îndeplini rolul, neavând o formație completă prin lipsa Comisarului pentru Transporturi, gândul meu se îndreaptă spre acel personaj pasionat de transporturi, marele compozitor ceh Antonin Dvorák, care poate fi un bun exemplu de pasiune îmbinată cu profesionalismul dus la cel mai înalt grad de competență.

Acum 30 ani s-a prăbușit Zidul Berlinului...

Jean-Yves CONRAD

În noaptea de 12 spre 13 august 1961 aveam șase ani și jumătate când am auzit la postul de radio France-Inter că a fost ridicat un zid ce avea să fie numit „zidul rușinii” și care s-a transformat în simbolul divizării Europei.

Ca soldat în Germania – Republica Federală Germană – în perioada 3 octombrie 1976 – 29 septembrie 1977, am avut ocazia să cunosc bine Karlsruhe – unde mi-am făcut stagiul militar –, Trier – unde s-a născut Karl Marx – și Berlin, unde am fost găzduit în celebrul cartier francez numit „Napoléon” care a fost simbolul nostru în orașul acesta minunat pe care nu l-am mai văzut de atunci. Nostalgie…

Când fortele de ocupație franceze au sosit aici pe 12 august 1945, departamentul de inginerie a reconstruit clădirile avariate din fostul cartier. Cazarma a luat apoi numele de Napoleon, în memoria intrării Împăratului în Berlin după victoria lui Jena din 27 octombrie 1806.

La începutul ocupației, tabăra Cyclops a fost numită Quartier Foch, iar apoi a devenit Camp Foch la sosirea detașamentului Jandarmeriei

Vladislav Rostrospovich la Zidul Berlinului, 1989

din Berlin în iunie 1946. Orașul, inclusiv locuințele, magazinele, o capelă și un cinematograf, a fost reconstruit în 1952.

Gara franceză Tegel a fost inaugurată la 6 decembrie 1947 în prezența guvernatorului militar francez Gantrade la Berlin. Aceasta consta dintr-o clădire principală, cu lemnul construcției expus vederii.

Când am stat acolo, am fost totdeauna în fața zidului, fie la Brandeburgertor, fie la Bernauer Strasse, de unde vedeam, așezat pe un mirador, capetele triste ale Ost-Berliner pentru care făceam un semn de prietenie la care nu puteau să-mi răspundă, fiind observați de Vopo’s (Volk’s Polizei). Am trăit întotdeauna momente dureroase vizavi de acești nemți de care m-am simțit foarte apropriat.

În data de 9 noiembrie 1989 a căzut zidul rușinii care a divizat Europa. A fost pentru mine un moment foarte mișcător când am auzit marele violoncelist Vladislav Rostrospovich interpretând Imnul Bucuriei – adică a cincea simfonie a lui Beethoven la piciorul zidului Berlinului. Atunci am plâns văzând mii de mașini Trabant trecând prin poarta Brandeburg.

Spectacolul marelui violoncelist din 11 noiembrie 1989, chiar în primele ore ale căderii zidului Berlinului, așezat într-un scaun din fața unui perete, l-a făcut cunoscut la nivel mondial, scena fiind filmată de posturi internaționale de televiziune. Am păstrat o copie a acestui concert care a fost imprimat atunci la celebra firma Deutsche Gramophon, împreună cu o piatră zidului !

Acum mă simt mândru că am cunoscut Berlinul de atunci și că am fost martor la această perioadă dureroasă pentru Europa, care a anunțat căderea comunismului și în România șapte săptămâni mai târziu.

Note franceze

Al. CAZACU

Fântânile din Aix-en-Provence

În ambientul epocii actuale, concentrarea de resurse și cunoștințe se realizează în marile ansambluri urbane ce devin noduri ale unei rețele social-economice globale și multipolare. Pentru micile localități, mai ales cele aflate în apropierea unei astfel de metropole reprezintă o mare provocare încercarea de a se compara cu oferta pe care acestea o propun locuitorilor, dar și vizitatorilor. Unele chiar reușesc. Așa este cazul micului Aix-en Provence. La nici o jumătate de oră de mers cu trenul sau mașina de la Marsilia (al doilea oraș al Franței și cel mai mare port al ei) și de care se poate spune că mai degrabă profită decât îi este vasal (cum se întâmplă în majoritatea situațiilor de acest tip) urbea beneficiază de un „vieux-ville” redus la o zonă pietonală, nu foarte generoasă, cu două piețe: una civilă (primăria) și alta religioasă (catedrala) și o arteră rezidențial-hotelieră (Cours Mirabeau).

Acest oraș este astăzi de un dinamism fără precedent în istoria sa. Cândva reședința comitatului și a conților de Provence, inclus apoi în regatul francez, orașul poartă pe deplin amprenta mai multor stiluri de viață.

Farmecul ce reușește să-l emane atrage, indiferent de anotimp, un număr de turiști ce aproape dublează populația locală. Acest aflux se explică prin combinarea a trei elemente. Se fructifică la maxim amplasarea sudică cu atracțiile aferente: soare, lavandă, apropierea Mediteranei, apoi se cultivă insistent patrimoniul material și imaterial: locul unde s-a născut și a trăit părintele picturii moderne, Cézanne, hotelurile particulare de mici dimensiuni pline de bun gust arhitectonic, o boemă sugerată de tradiția întâlnirilor artiștilor plastici. În plus, în imediata apropiere a micii localități se află salbe de hale ale unor companii din domeniul tehnologiilor de vârf. Sunt constituite în parcuri tehnologice aflate în primului inel care înconjoară orașul. Aici întâlnim nume grele ale electronicii, informaticii, mecanicii fine, care au filiale regionale sau chiar hub-uri pentru întreaga Europă. Există atât producție, dar și distribuție.

La toate aceste mai trebuie adăugat prezența unei universități cu tradiție, teatru, conservator, biblioteci, centru de coregrafie, toate la un nivel calitativ maxim, festivalurile dese, din diverse domenii artistice, apoi multe târguri de profil industrial bine organizate și se poate avea o idee completă a succesului orașului Aix-en-Provence.

În Hexagon se vorbește deja de un „model Aix” ce a impus acest oraș al fântânilor în rândul localităților cu o dezvoltare sustenabilă. Siluetele și susurul fântânilor te însoțește încă de la intrare și îndreaptă traseul vizitatorului spre locuri unde merită făcut un răgaz: mici piațete, curți interioare, un grup statuar sau o oază de verdeață.

Fântânile sunt un ghid discret, dar și un simbol al orașului ce a reușit să îmbine trecutul cu prezentul cu o demnitate ce îi conferă o amprentă identitară inconfundabilă, dar și proiecte pentru cei care îl vor străbate, fie ei localnici sau vizitatori.

Clubul de istorie

Ciprian NECȘUȚU

Ultima întâlnire pe anul 2019 a pasionaților de istorie din Bolintin s-a desfășurat pe 16 noiembrie, într-o plăcută zi de toamnă, încălzită cu generozitate de razele soarelui. În această atmosferă prielnică spiritului a avut loc ședința cu numărul 47 a Clubului de Istorie, de-a lungul căreia s-au abordat nu numai subiecte cu tematică istorică, ci și unele care priveau patrimoniul, participarea la Târgul International de Carte Gaudeamus 2019, desfășurarea Festivalului Toamna Culturală Bolintineană și altele, considerate interesante de participanți.

Deschiderea ședinței a fost făcută prin prezentarea celor mai noi știri din domeniul culturii sau conexe, aflate în legătură cu arealul bolintinean. Pentru început au fost vizionate imagini ale evenimentelor desfășurate sub umbrela Toamnei Culturale Bolintinene, care au fost urmate de comentarii și câteva concluzii. Ciprian Necșuțu a prezentat imagini, în premieră, de la celălalt mare eveniment local și anume bâlciul de Sf. Dumitru.

Tot în categoria noutăților se încadrează vestea înființării Editurii Sud, cu sediul în Bolintin Vale, care a fost înregistrată în luna septembrie și va participa cu stand propriu la Târgul Internațional de Carte Gaudeamus 2019. Primii autori publicați sunt nume bine cunoscute membrilor Clubului, numărându-se printre ei personalități culturale dintre cele mai prestigioase: Victoria Milescu, Nicolae Scurtu, Gabriel Dragnea, Milica Dan, Alexandru Ghiță – Sașa. În continuarea acestui moment a fost prezentat programul evenimentelor pe care Editura Sud le va organiza la Gaudeamus 2019, adresându-se invitații celor prezenți.

O vie emoție a fost trăită în momentul în care au fost vizionate fotografii înfățișând un bust necunoscut al marelui poet Dimitrie Bolintineanu, o replică fidelă a celui ce se află la monumentul din Bolintin Vale. Replica, realizată în lut, se află în posesia unui fost profesor la Institutul de Petrol din Ploiești, bolintinean de origine. Vechimea și proveniența replicii a stârnit discuții aprinse, la final prevalând ipoteza că este modelul utilizat de sculptorul Carol Storck pentru realizarea bustului din marmură dezvelit în anul 1888. S-a căzut de acord că cel mai probabil loc de păstrare al acestei replici nu putea fi decât conacul familiei Bolintineanu, aflat vizavi de Monument, proprietarul său din epocă – Constantin Șt. Bolintineanu – fiind unul dintre comanditari.

În continuare, s-au prezentat alte imagini, provenind dintr-o achiziție recentă de fotografii istorice (colecțiile Mioara Ene și Nina Vâlceanu). A atras atenția, în mod deosebit, o fotografie a resturilor avionului de vânătoare pilotat de Marin Ghica, angajat în luptă în august 1943 deasupra Bolintinului cu bombardierele americane. Din nefericire, avionul a fost doborât, iar pilotul Marin Ghica și-a pierdut viața. Locul unde acesta s-a prăbușit se cunoaște (pe malul drept al Sabarului, în tarlaua numită Piersiceanca, în zona spitalului Poenărescu), însă până acum nu se găsiseră imagini, deși se știa că ele existau pe undeva.

La fel de mare interes a suscitat și subiectul prezentat de Vasile Grigore, intitulat „Enigma de la Crevedia Mare”. Analizând o serie de imagini aeriene și satelitare ale acestei zone, cunoscută ca posedând bogate urme arheologice și al cărei nume consacrat de literatura de specialitate este „Cetatea Fetei”, vorbitorul a identificat un mare patrulater, cu laturi care depășesc o sută de metri în lungime și despre care sursele consultate, ca și informațiile disponibile până acum, nu fac niciun fel de referire. Explicația acestei „anomalii” a fost enunțată sub forma ipotezei existenței aici a unei fortificații/cetăți datând din Epoca Bronzului, perioadă din care se cunoaște existența unor ansambluri similare în alte zone ale țării.

Venindu-i rândul la cuvânt, domnul Ștefan Crudu a împărtășit participanților la Clubul de Istorie, impresiile și „pățaniile” unei recente incursiuni istorice în satul Izvoru (fost Corbii Ciungi), comuna Vânătorii Mici, loc unde se află, înconjurat de o natură mirifică, un interesant monument istoric, transformat azi în spital TBC. Este vorba despre conacul Crețeanu, aflat în mijlocul unui parc de o rară frumusețe, deși sălbăticit astăzi din cauza lipsei de îngrijire. Tot aici se află ruinele unor construcții vechi, pe care localnicii le cred a fi ale „castelului lui Negru Vodă”, ca și o arie naturală protejată, adăpostind vietăți rare, ultimele martore ale erei glaciare.

Desigur, au fost abordate și subiecte mai „mici”, au avut loc dezbateri, unele aprinse, pe temele expuse, în concluzie am asistat la o ședință extrem de interesantă a Clubului de Istorie. Pot da mărturie pentru aceasta participanții la această ediție: Constantina Chiva, Marian Grigore, Mioara Mănescu, Constantin Bărbuță, Niculae Stoica, Ștefan Crudu, Corneliu State, Bogdan Ghilic-Micu, Nicolae Ciubuc, Vasile Dumitrescu, Milica Dan, Alexandra Man, Gianina Mehedințu, Ciprian Necșuțu, Constanța Crudu, Vasile Grigore.

Viitoarea întâlnire în cadrul Clubului de Istorie va avea loc în anul 2020, în ianuarie, pe 18 și vă așteptăm, cu plăcere, pe toți cei interesați.

Conacul Corbii Ciungi, azi sanatoriu TBC

Vedere dinspre lac a conacului Corbii Ciungi

Resturile avionului pilotat de cpt. Marin Ghica, doborât la Bolintin Vale, în Piersiceanca, august 1943

Bustul lui Dimitrie Bolintineanu aflat în posesia dlui prof. univ. dr. ing. Eugen Șovărel

Romanița-Maria Ștențel

Pornind de la o dedicație...

…dăruită de autor, scriitorul Ștefan Mitroi, la prezentarea noii sale cărți: „Goarna lui Tuturuz”: „Doamnei Romanița Ștențel, cu bucurie aceste sunete de goarnă, împachetate în sufletul autorului”.

Titlul cărții nu anunța conținutul, nu bănuiam că e vorba de un exod, nu de populații, ci de …CASE, în care au viețuit multe generații… dar oamenii, locuitorii, au părăsit satul-construit pe căpățâna unui deal, Măgura, lăsând acel pământ și casele locului, pustii. S-au depământat cu toții aceia, chiar și ultimul vizitator, ce rar venea pe la casa neamului său, pe nume Ariton, (un alter-ego al scriitorului), viețuiește acum în altă CASĂ, la oraș, la București.

Intrigate de despământarea „copiilor lor”, casele privesc acum prin ochii-ferestre, în golul lăsat de plecarea oamenilor. Se întreabă, cam filozofic: unde, de ce, pentru ce… și se hotărăsc eroic: „mergem să vedem, să înțelegem !”.

În frunte cu cea care a fost casa lui Ghinea (strănepotii lui Ariton), se încolonează toate celelalte case, ba chiar și Clopotnița, cu glasul clopotului- tânguitor, Cocoșul de tablă ruginită, cu al său cucurigat de orologiu al satului… M-am așezat și eu, la rând, ca ultima persoană reală, ca un reporter curios, în urma cortegiului fabulos, plecat hotărât, într-un exod ireal, de voie/de nevoie, ca să fiu părtașă la ce urma să se petreacă în drumul lor.

…Înainte să pornim, mi-am amintit de un alt exod, de oameni, de data aceasta, despre care mi-a povestit o profesoară universitară, sinolog de valoare, doamna Ileana Hogea Velișcu, la un interviu despre locurile natale și strănepotii ei: „Se vorbește despre oieri albanezi, care au pornit în transhumanță din locurile lor, mai spre sud, unde era iarba mai grasă și multă pentru oile lor, era și o apă bună, era apa Ialomiței… acolo au vrut să stea cu oile și acareturile, dar vremurile erau aspre, a venit peste acele locuri ciuma lui Caragea, ei au plecat din nou, de voie/de nevoie și mai la sud… fugind din calea molimei !… erau socotiți venetici, „fugiți”, de cei din satele din jur, dar tot au găsit un loc și pentru ei, spre Slobozia, spre sud, unde au pus de case solide, gospodării îngrijite, au dat naștere la multe generații, iar satul lor așa a rămas cunoscut în timp: SUDIȚI.

Revin la exodul CASELOR de pe Măgura, aici, în coada convoiului, trag cu urechea la nenumăratele povești depănate de Case, de Clopot, de Cocoș, dar aud și „reacțiile” celor care au rămas locului, n-au plecat la drum: poveștile celor care sunt acum în Cimitir, povestea despre un Sfânt local, povești despre nunți, despre obiceiuri și ocupațiile de odinioară: constructori de sănii, de coșciuge pictate, de locașuri pentru odihna de veci, despre când și cine a dat finanțare pentru Școala din Măgura, aici unde au învățat carte mulți copii ai satului, ajunși oameni mari, ca și Ariton. Particip cu emoție la pericolele care le ies în cale drumeților neobișnuiți: vânători, animale sălbatice hămesite de foame și frig, drum greu prin ceață, ploaie, ger, viscol, dar Convoiul caselor contină drumul, se va apropia de ținta finală, de BUCUREȘTI, o aglomerare de case-peste-case, blocuri cenușii, în beznă, și frig… Aici viețuiește și Ariton cu familia sa, el care n-a mai fost la Măgura cam de șase luni… De ce ? Ca să învețe să trăiască în prezent, așa cum îl tot dăscălea fiul său, convins că scrisul aceluia, deși fusese premiat pentru o carte de Academie, nu-i interesa pe cei de ACUM, care trăiau viața în prezent, nu în trecutul amintirilor: „încearcă să te rupi o vreme, câteva luni, să nu mai dai pe acolo… Ia-ți o pauză de la lumea aia care a murit, înțelegi ? A murit ! Și mută-te, în perioada aceasta*, în lumea de aici*”, îi tot spunea Ariton.

…Am asistat la finalul cărții și al poveștii la două scene emoționant-fantastice :

La un moment dat, Caselor „le fuge pământul de sub picioare”, la propriu, adică se desprinde de talpa caselor și alunecă în jos, iar Casele, în acest timp pornesc să urce, spre cer… așa că nici eu, reporterul, nu mai pot să le urmez ! Se pare că au ajuns la capătul drumului, că au primit un răspuns la întrebarea lor: **de ce, de ce ne-au părăsit ?...**

Apoi, scena finală, cu o mare emoție: viscolul a smuls de pe pereții Caselor fotografiile din rame, din albume, iar acestea plutesc acum spre pământ, ca un balet, despre neuitare, spre Pământul unde au viețuit împreună cu Oamenii, ca să lase o ultimă dovadă despre trecera lor pe aici, și marea lor dragoste pentru multe-multe generații…

Aș fi vrut să nu ies din vrajă, să nu se termine miracolul, viscolul să-mi usuce și mie lacrimile dorului de neamul meu argeșean/vâlcean… Dar nu se putea: eram la ultima filă a cărții „Goarna lui Tuturuz”, pe care o închid acum, dar o voi redeschide curând-curând !

Lumea așa cum este

MAREA FAMILIE

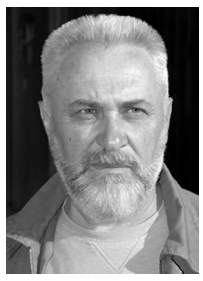
Vasile Szolga

A fost odată o țară așa zis democratică. De unde știu că era democratică ? Păi... pentru că avea mai multe partide (ba unii spuneau că prea multe), și era normal dacă trei persoane puteau face un partid, se făceau alegeri „libere” și cei care conduceau țara erau aleși „democratic”. Este drept că după o astfel de „alegere liberă” lumea se îmbogățea cu niște găleți, ceva zahăr, făină sau ulei.

În sfârșit, după o astfel de alegere, în fruntea conducerii țării ajunse unul din partidele de care vorbeam mai înainte. A doua zi după alegeri, conducătorul, sau șeful acelui partid (dar cred că de fapt era patronul partidului), ieși în fața alegătorilor pentru a spune ce va face în continuare. Lumea îl asculta cu sufletul la gură. Toate televiziunile, radiourile, interneturile și cine, sau ce, mai transmiteau discursul, erau acolo. După ce își drese bine vocea, marele conducător, declară sentențios: „De acum înainte nu suntem o țară, ci o mare familie !”. Și, de a doua zi, se ținu de cuvânt. În toate funcțiile importante așeză fiii, fiicele, părinții, unchii și mătușile lui, ba aș spune toate rudele de orice grad, oricât de îndepărtate. Când termină cu aceștia se apucă să-i așeze în funcții, bine plătite: vecinii, cunoscuții, tovarășii de chef, foștii colegi, de la facultățile pe care le urmase la fără frecvență, sau nu le urmase (acum aproape de pensionare), foștii colegi de liceu (făcut tot la seral), de gimnaziu, de elementară și chiar de grădiniță, până și pe femeia de serviciu de la școala elementară unde fusese elev. Dar ca să nu se spună ceva, că ar fi părtinitor, mai angajă și dintre ceilalți, pe unii după un concurs, evident, de împrejurări, sau care se dovediră că nu acumulaseră prea multe (cunoștințe) și aveau IQ-ul mic, pe diverse posturi de îngrijitori, măturători, oameni de casă ai rudelor și în altele.

Evident că votanții se aleseră cu acele găleți, acel chil de zahăr, ulei sau făină și apoi înghițiră în sec, pentru că într-o „mare familie”, totuși, nu sunt toți egali și nu pot avea toți la fel. Căci mai trebuie să mai iei de la unii și să dai la alții, ca între frați, de... „famelie mare cu «renumerație» mică”.

Să mai spună cineva că realitatea nu copiază poveștile, nu numai invers.

George Theodor Popescu

Academia lui Diogene (VII)

Profiloanesfârşitu

Nu de puține ori aș fi vrut să dispar. Așa pur și simplu. Ca și cum n-aș fi fost. Când te simți al nimănui, ori te sinucizi, ori îmbrățișezi filozofia surpării. Vocația de a fi viu am descoperit-o cu vârsta. Maestrul exemplar în a construi un labirint de prisos, într-o mai vastă arhitectură a erorii am aflat printre amintirile mele. Acum, însul despre care aș dori să vă vorbesc era cam ciudat și avea un nume pe măsură… Oane Sfârșitu’. Greu de presupus ca cineva să aibă un asemenea nume. Chiar dacă numele este până la urmă ceva intim, el te relaționează cu lumea și te definește într-un fel.

Declarat mort, autoritățile își făcuseră datoria, familia cu atât mai mult; înmormântare, pomeni, cruce după tipic. Satul de asemeni după ce l-a plâns o vreme, laolaltă cu ceilalți căzuți pe front, l-a trecut în rândul eroilor. Adică l-au uitat. Numai că la zece ani după ce mai marii lumii parafaseră încetarea războiului și împărțiseră ce era de împărțit într-o joi - era o dimineață rece de aprilie – pe neașteptate eroul nostru s-a întors.

L-am cunoscut, să tot fi avut șapte-opt ani, în curtea dogăriei pe care o ținea la vremea aia unchiul meu Nicu Dogaru, fratele mai mare al tatei, unde îmi plăcea să adast uneori. Mirosul proaspăt de talaș și rumeguș, rămas după prelucrarea lemnului, mă transporta într-o lume a esențelor tari, a visului și al purității. Ne cercetam reciproc într-un fel de pândă exclusivă. Privirile noastre se întâlneau împotrivindu-se nelăsând loc unei comunicări, fiecare instalat într-o tăcere absurdă, neverosimilă.

Uneori, mă apropiam destul, așa încât să-i simt respirația, ușor neritmică, dobândită urmare a anilor petrecuți sub pământ, aveam să aflu, acolo în Donbas, la minele de cărbuni. Eram tentat să-l pipăi. Fiindu-mi teamă, împingeam aerul cu degetul arătător să mă conving că era aevea, nu așa cum se spunea „un mort viu”. După o vreme, fără a-și lua rămas bun, așa cum venise, pe nesimțite, se îndepărta, coborând ușor la vale, dând ocol salcâmilor lui Costică Potop. Cei rămași, Roman Vlăsceanu, Mitică Jidanu, Nae Teler se întreceau în a-și da cu părerea, nu înainte de a se cruci, așa cum o făceau mai cu seamă muierile.

Vestea întoarcerii, aproape năucise mica noastră comunitate. Indezirabil, practic acest ins nu-și mai avea locul. Devenise incomod pentru autorități, un blestem pentru familie, care între timp se așezase după alte temeiuri și un înstrăinat pentru ceilalți.

Presupunând că era conștient de ce i se întâmplă, se purta ca atare. Își ridicase, cu mâinile lui o odaie, din nuiele-ngrădite de alun, pe care o bulgărise cu ceva pământ “galbin” amestecat cu pleavă de grâu, undeva lăturalnic, în capătul dinspre viroagă al satului. Arareori era vizitat și puțini erau cei ce-i treceau pragul. În izmene de tort, încins cu un ștreang peste cămașa albă și lungă, îl zăream, cu trupul uscat și puțin, mișcându-se între coliba săracă și livada cu vișini – pe care nu mi-o închipui decât înflorită.

Distingem, mai ales în zilele când vântul nu se năpustea besmetic dinspre Câmpie, un fel de cântic profund și trist, însoțit de cuvinte al căror rost mi-a fost greu să-l pot înțelege. Cântecul se amesteca uneori cu lătrătura răgușită și prelungă a câinelui de care era nedespărțit.

În anii care au urmat, destinul meu a consemnat o perioadă tulbure, nefastă, de criză, care a coincis spre marea mea mirare cu cel al eroului. Perfid și viclean timpul se insinua unei conștiințe ultragiate, supunându-mă unei determinism care suprima orice formă de libertate. Sub presiune, am acumulat un inepuizabil „material tragic”. Numai printr-o îngerească nepăsare, am rămas un trăitor în sine. Analizând acum, după cincizeci de ani faptele devenirii mele, nu pot să nu constat – cu stupoare ce-i drept – că faza „preistorică” a copilăriei luase sfârșit, fără voia mea, acolo în curtea dogăriei, înghițită de stomacul mereu flămând al „istoriei inclemente”. Ceea ce avea să urmeze, nu era decât ecoul dogit al acelor zile.

Profilpăuna

Ce să zic ? ! !... N-o mai ajuta vederea. Da-ncolo era-ntreagă. Numai aducerile aminte i se nivelară în urmă, de parcă se-ntâmplară toate anțărț.

– Taica ? ! Strașnic om... era cuprins, dar nu ajuns. Apăi ce n-a fost ? „Istorisea” ca luată de-o uitare. Într-un dialog mai degrabă cu sine:

– Cârciumar a fost ?

– Fost.

– Notar fost ?

– Fost.

– Nu zic perciptor, geambaș, învățător... într-un rând primar. Toate ăstea a fost. Până și jandar’. Și după o vreme, scrutând în memorie c-o umbră de tristețe – că venea așa ca un nor să-i întunece chipul:

– Numa’ popă nu... că n-a apucat. A murit nevârstnic, după războiu’ dintâi... când cu Turtucaia. C-o vinit beteag. Săracu’ !

Despre patrimoniu, tradiție și continuitate la Festivalul Toamna Culturală Bolintineană 2019

Sală plină la evenimentul din 18 octombrie 2019

Evenimentul din 19 octombrie 2019, în primul rând în partea stângă Leontin Zamfir (viceprimar), Mihaela Enache (director Liceul "D. Bolintineanu"), Daniel Trăistaru (primarul orașului Bolintin Vale), Vasile Ștefan (consilier personal al primarului), Dan Enache (arhitect)...

Trupa "Trei parale" în concert; regizor de sunet Mihai Dumitru

Câștigători ai concursului de desene "Școala Veche"

Marian Grigore, Raluca Tudor

Relația mea cu Bolintinul începe cu anul 1998. Tânăr fiind am avut șansa de a ajunge în această zonă și de a participa la Concursul Național de Creație Literară „Dimitrie Bolintineanu", unde aveam să-i întâlnesc pe regretații Constantin Carbarău (redactorul șef de atunci al revistei „Sud"), Corneliu Leu, Valeriu Filimon sau Florin Costinescu. Mulți au fost aceia pe care, de-a lungul vremii, i-am cunoscut la evenimentele literare din Bolintin: Teodor Vârgolici, C. Stănescu, Liviu Ioan Stoiciu, Horia Gârbea, Dumitran Frunză, Florentin Popescu, Victoria Milescu, Aureliu Goci ș.a, cu unii dintre aceștia având și astăzi colaborări literare deosebite.

De-a lungul anilor, mergând adesea la prietenii bolintineni, la scriitorii Dan Florică, Alexandra Firiță, Milica Dan și Alexandra Man, am trecut și eu pe lângă o clădire veche despre care ei îmi vorbeau cu regret și emoție în glas. Anii au continuat să treacă unul după altul și tot mai puțini își întorceau privirea să vadă zidurile biciuite de anotimpuri. În ultimii ani, de prin 2016 încoace, până și natura a simțit nevoia să acopere nerușinea omului și indiferența lui, clădirea fiind acoperită de vegetație precum piramidele incașe în junglă. Clădirea aceasta, nu departe de mormântul poetului Dimitrie Bolintineanu, este numită Școala Veche, instituție în care generații întregi, începând din anul 1889, au învățat, s-au educat, unii dintre ei devenind la rândul lor învățători și profesori, repere morale pentru noile generații, chiar și pentru unii locuitori ai Bolintinului zilelor noastre. Când am aflat că cineva s-a gândit să reînvie Școala Veche m-am bucurat mult ! M-am gândit că poate, încă mai avem o șansă să păstrăm vie memoria celor care ne-au pus creionul și stiloul în mână, devenind ceea ce suntem astăzi. Dar, se pare că această construcție nouă, care va respecta întocmai forma școlii vechi nu va cinsti, asemenea unui muzeu, doar memoria vechilor săi dascăli, ci va deveni un important centru cultural regional. Totul a fost posibil în acest mandat al noului primar al orașului, dl. Daniel Trăistaru, care a reușit să semneze pe 27 februarie 2019 un contract de finanțare pentru restaurarea vechii clădiri, clasată monument istoric, în scopul înființării aici a unui centru cultural. Pentru că toate aceste demersuri au fost sprijinite și de Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) și revista „Sud", ediția din acest an (a VII-a), a Festivalului Toamna Culturală Bolintineană a fost pusă sub tema „130 de ani cu Școala Veche – un monument istoric emblematic".

Debutul manifestărilor a avut loc vineri, pe 18 octombrie, în cadrul unui eveniment dedicat celor aflați pe băncile școlii, la care au participat elevii Școlii Gimnaziale nr. 1 Bolintin Vale, cei ai Liceului Tehnologic „D. Bolintineanu" și dascălii lor. Cu această ocazie a fost lansată cartea profesoarei Milica Dan, *Școală veche, școală nouă la Bolintin Vale*, publicată la noua înființata editură Sud. A fost momentul evocării anilor petrecuți în Școala Veche de niște foști eminenți elevi ai acestei instituții: prof. univ. Nicolae Constantin și ing. Ștefan Crudu. Despre „școala nouă" și proiectele educaționale actuale au susținut alocuțiuni cele două directoare ale instituțiilor de învățământ din localitate, profesoarele Irina Andrei și Mihaela Enache. Din partea corpului profesoral, dar și al autorităților locale, prin prisma calității de consilier local, s-a adresat participanților d-na Julieta Brânzea. La finalul manifestărilor din această primă zi a Festivalului Toamna Culturală Bolintineană a avut loc premierea câștigătorilor Concursului de pictură și desen „Școala Veche" adresat elevilor cursurilor primar și gimnazial.

Evenimentul principal al Toamnei Culturale Bolintinene s-a desfășurat în data de 19 octombrie 2019 și s-a constituit într-o întâlnire cu membrii ACTIB și colaboratorii revistei „Sud", cu localnici și nu numai, într-o ocazie pentru a rememora realizările culturale bolintinene din acest an, a sărbători împlinirea a 130 de ani de la momentul când în Școala Veche pășeau primii elevi și pentru a se prezenta proiectul a cărui denumire oficială este: „Restaurare-consolidare și valorificare Școala

(continuare în pag.27)

În biserica "Adormirea Maicii Domnului" la slujba de pomenire a Poetului

Prof. Nicolae Scurtu gustând din pâinea casei

Primire cu pâine și sare la Ferma "Cocoșu' Roșu"

Diplomatul Neagu Udroiu și consilierul local Marian Curt primiți cu pâine și sare

Familia Dan și arh. Irina Criveanu

În prim plan Tudor Meiloiu, Radu Adrian și Vasile Szolga

La Ferma "Cocoșu' Roșu"...

Ștefan Ene, Mioara Mănescu, Gabriel Dragnea, Nicolae Constantin, Niculae Stoica, Nicolae Ciubuc

Marian Grigore, Liviu Rozs, Vasile Grigore

Gabriel Dragnea, Nicolae Scurtu, Ștefan Crudu

(urmare din pagina 26)

Veche în vederea amenajării centrului cultural Bolintin Vale", care este cofinanțat din Fondul European de Dezvoltare Regională prin Programul Operațional Regional 2014-2020.

Întâlnirea participanților la Toamna Culturală Bolintineană în noua și moderna sală polivalentă a orașului s-a dorit a fi un prilej de sărbătoare, o izbândă în fața indiferenței care, înainte de toate, macină conștiințe. Invitați precum Irina Criveanu (arhitect), Ștefan Nedelcuță-Apope (director al Direcției pentru Cultură Teleorman), Dan Enache (arhitect), George Apostoiu (diplomat și publicist), Neagu Udroiu (diplomat și publicist), dar și oameni ai locului, precum Daniel Trăistaru, primarul orașului Bolintin Vale, prof. univ. Nicolae Constantin, general de brigadă (r) Gheorghe Dragomir sau prof. Milica Dan au vorbit despre istoria și semnificația acestui edificiu și despre demersurile pentru restaurarea Școlii Vechi, cu toții subliniind importanța viitorului centru în dezvoltarea spirituală și conservarea valorilor culturale și de patrimoniu, ca și a tradițiilor în arealul bolintinean.

În zilele care au trecut de la eveniment, pe lângă elogiile binemeritate adresate organizatorilor și autorităților locale, am fost surprins de virulența câtorva reacții dezaprobatoare cu privire la proiect, mai ales pentru faptul că s-a sărbătorit această reușită „în avans". Neinformații „critici" de ocazie, care nu au catadicsit să „onoreze" cu prezența lor evenimentul, au ignorat astfel faptul că principala temă a Toamnei Culturale Bolintinene 2019 a fost aniversarea a 130 de ani de existență a instituției și clădirii Școala Veche. Unora le-am răspuns, într-o încercare de apărare a bunelor intenții, în sensul că, în general, noi suntem obișnuiți să ne resemnăm în fața paraginii, a dezinteresului, a haosului și a lipsei de rușine. De această dată era rândul să ne bucurăm pentru o izbândă în fața nepăsării ! În calitate de colaborator al revistei „Sud" spun că, dincolo de umbrele și penumbrele în care ne scăldăm – cu voia sau fără voia noastră – acest edificiu, odată restaurat, va deveni un punct de lumină, un reper pentru cultura zonei.

Așadar, câteva sute de persoane, scriitori, poeți, critici și artiști plastici au fost prezenți la Bolintin, pomenindu-l pe marele poet Dimitrie Bolintineanu, sărbătorind aniversarea unui edificiu emblematic al localității, monument istoric în același timp, pe cei doi mari oameni care au contribuit la ridicarea lui în anul 1889 (primarul Constantin Șt. Bolintineanu și arhitectul Jules Elisee Berthet), ca și vestea cea bună: restaurarea și transformarea lui într-un centru dedicat culturii românești în ansamblul ei.

A fost o zi scăldată în sunetele muzicii tradiționale românești interpretate de trupa „Trei parale", apusul soarelui găsindu-i pe participanți la Ferma „Cocoșul roșu", unde au savurat delicioase preparate bolintinene (pâsat cu lapte, cârnați boierești, pâine de casă...) și nu numai (purceluș la proțap, mici „mari"...), scăldate cu o țuică tare și bătrână ce făcea mărgele în ceștile de lut și cu vin din crama Fermei. Un imens tort, reproducând arhitectura Școlii Vechi, a încununat cum nu se putea mai bine această superbă zi de toamnă închinată culturii românești și valorilor sale.

Restaurarea Școlii Vechi reprezintă o victorie a actualelor autorități locale din orașul Bolintin Vale în fața tăcerii și indiferenței care au corodat timp de trei decenii speranțele oamenilor de bună credință. Pe 19 octombrie nu s-a sărbătorit cu pâine și sare, la un pahar cu vin „un succes în avans", ci o izbândă uriașă în fața ignoranței care ucide spirite și anulează identități.

La acest moment de bilanț se cuvin adresate sincere cuvinte de apreciere preoților Ion Șerban și Daniel Preoteasa pentru emoționanta slujbă de pomenire a poetului Dimitrie Bolintineanu.

Organizatorii – ACTIB și revista „Sud" – mulțumesc tuturor celor care le-au fost alături la acest mare eveniment, celor care le-au fost colaboratori (Consiliul Local și Primăria Bolintin Vale, primar Daniel Trăistaru; Școala Gimnazială nr. 1, director prof. Irina Andrei; Liceul Tehnologic „D. Bolintineanu", director prof. Mihaela Enache; Emilia Bordieru de la Sala Polivalentă Bolintin Vale; Mihai Dumitru de la Clubul Braka; Mircea Paraschiv și Arnăutu Răduță) și în mod cu totul special sponsorilor: S.C. Imob Norvacon – Florești-Stoenești (Marinică Marinică), S.C. Adi Intercon Edilitara – Florești (Ovidia Răducu; Adrian Răducu), S.C. Tudor Mobil Construct – Crivina (Dumitru Daniel Tudor), Ferma „Cocoșu' Roșu" – Ghionea-Ulmi (Liviu Rosz) și Ionela Toma (Podișoru-Bucșani).

A consemnat Gabriel DRAGNEA

Neagu Udroiu, George Theodor Popescu, Ștefan Crudu, Ninel Popescu

În jurul tortului aniversar se cântă "La mulți ani !" pentru "Școala Veche"

Tort cu torțe

Tortul "Școala Veche", bucuria copiilor

Neagu Udroiu în discuție cu primarul Daniel Trăistaru; asistă în plan secund Vasile Ștefan

„Sud" la Târgul Internațional de Carte Gaudeamus 2019

Vasile Grigore prezentând cărțile poeților Gabriel Dragnea și Alexandru Cazacu

Marian Grigore, Alexandra Firiță, Vilia Banța, Alexandru Cazacu

Ziaristul Cornel Nistorescu, în vizită la standul "SUD"

Lansarea cărții "Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni": Ștefan Crudu, Gianina Mehedințu, Nicolae Scurtu, Emil Păunescu, Vasile Grigore, Mircea Coloșenco, Saşa Ghiță

Nicolae Constantin, Ciprian Necșuțu, Alexandra Firiță, Saşa Ghiță, Vasile Răvescu, Marian Grigore, Raluca Tudor

Revista „Sud" și Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) au participat pentru a doua oară la cea mai importantă manifestare dedicată cărții din țara noastră, anume la Târgul Internațional de Carte Gaudeamus. Organizat de Radio România la Romexpo București, ediția din acest an s-a desfășurat într-o altă locație decât cea consacrată, în Pavilionul B2 în loc de Pavilionul Central. Noua amplasare a Târgului a stârnit criticile participanților, aceștia exprimându-și nemulțumiri legate de organizarea spațiului și a culoarelor de vizitare, de faptul că toți expozanții au fost taxați egal, deși marile trusturi editoriale erau amplasate central, în locuri de maximă vizibilitate, iar cei mici la periferii, unde ajungeau doar vizitatorii scăpați din „ghearele" celor mari. Promovarea evenimentului în mijloacele media a fost mai slabă decât în anii precedenți și, un fapt extrem de grav, a lipsit cu desăvârșire catalogul tipărit al Târgului, deși era o obligație asumată prin contract de organizator, prin urmare plătită de expozanți. Spațiile dedicate lansărilor, în opinia noastră, nu au corespuns cerințelor unei comunicări moderne și civilizate. Dacă adăugăm acestora niște aspecte „minore", precum toaletele aflate la mare depărtare de standuri, sau faptul că atunci când a plouat afară a plouat și în incinta pavilionului, ne va fi greu să acordăm o notă de trecere ediției din acest an a Târgului.

Dintr-o perspectivă personală, ne-am mai fi dorit ca Președintele de Onoare al Târgului, poetul Mircea Dinescu, să fi fost mai vizibil și să fi trecut, măcar o dată în cele cinci zile pe la standuri pentru a saluta fiecare expozant. Ne cerem scuze dacă a făcut-o, dar eu nu l-am văzut, pe la noi nu a trecut.

După acest preambul de atmosferă, vă informăm despre faptul că Editura Sud, cu sediul în orașul Bolintin Vale, a fost înființată spre sfârșitul lunii septembrie 2019. Fiind, poate, cea mai tânără participantă la Târgul Gaudeamus, aceasta a reușit, într-un timp record, să publice un număr de cinci cărți. Astfel, a fost editată lucrarea „Școală veche, școală nouă la Bolintin Vale" de prof. Milica Dan, un volum de istorie literară, „Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni" semnat Nicolae Scurtu, o carte de publicistică, „Cronicile Sudului" a Victoriei Milescu, dar și două volume de poezie semnate de Gabriel Dragnea și Alexandru Ghiță-Saşa, „Altharul lui Cronos", respectiv „Sonete lângă somnul tău... și alte stihuri".

Pentru a prezenta cât mai concis evenimentele organizate de Editura Sud și revista omonimă în cadrul Gaudeamus 2019 voi relata cele întâmplate, așa cum s-au derulat acestea în fiecare zi, cu invitații prezenți, dar și scurte fragmente din discursurile celor care au luat cuvântul la aceste manifestări. Precizăm că standul Editurii Sud a fost dedicat promovării orașului Bolintin Vale, personalităților și valorilor sale culturale și de patrimoniu.

Miercuri 20 noiembrie. Începând cu ora 14:30, la standul editurii a avut loc lansarea volumelor „Școală veche, școală nouă la Bolintin Vale" de Milica Dan și „Comuna Ciorogârla, pași prin timp..." de Niculae Stoica.

Invitați: prof. Constantin Bărbuță, Vasile Szolga, Raluca Tudor (editor Rawex Coms), Vasile Răvescu, Marian Grigore, Alexandra Firiță și Alexandru Ghiță-Saşa. Cu acest prilej, însăși autoarea cărții, Milica Dan și-a adus aminte cu nostalgie de anii în care generații de elevi ocupau sălile de curs, elevi care astăzi o salută respectuos pe străzile Bolintinului. O carte despre o școală veche, care în timp a dăruit oameni noi, o clădire care, deși este astăzi în paragină, se pregătește pentru o nouă viață prin intermediul unui program european de reabilitare și reconstrucție, în numele tradiției și valorilor culturale locale.

Remarcăm vizita la standul Editurii Sud a Preasfințitului Părinte Ambrozie, Episcopul Giurgiului, cunoscător al activităților organizate de revista „Sud" și un incontestabil iubitor de cultură. Am remarcat prezența Preasfinției Sale în mai multe zile pe durata Târgului, fiind de altfel singurul înalt ierarh participant la această sărbătoare a cărții.

Joi 21 noiembrie. Tot cu începere de la ora 14:30 a avut loc lansarea de carte a debutantului editorial Alexandru Ghiță-Saşa cu volumul de poezii „Sonete lângă somnul tău... și alte stihuri". Invitați: George Tei, Dorel Vidrașcu, Alexandra Firiță, Alexandru Cazacu.

„Dincolo de a fi un foarte bun poet, în primul rând este un foarte bun cititor. Are o cultură asimilată în timp – se vede asta în versurile sale – este, de asemenea, un foarte bun degustător de poezie din diverse perioade, poezie națională, dar mai ales poezie universală. Un lucru care trebuie apreciat la Saşa este această dorință de a se apleca asupra textelor confraților care astăzi nu mai sunt, dar din care se poate învăța foarte mult". (Alexandru Cazacu)

Au vizitat standul Editurii Sud cunoscutul ziarist Cornel Nistorescu și marele actor Florin Piersic.

Vineri 22 noiembrie. La ora 14:30, care devenise deja reper pentru cei care au dorit să fie prezenți alături de creațiile revistei și Editurii Sud, au avut loc două lansări de carte, două volume de poezie: „Mesaje pentru Iulia" de Alexandru Cazacu și „Altharul lui Cronos", semnată Gabriel Dragnea.

Invitați: Luminița Cornea, Vilia Banța, Ștefania Dinu, Gabriela Stanciu Păsărin, Daniela Micu, Alexandra Firiță, George Tei, Alexandru Ciocioi, Toma Vasile, Alexandru Ghiță-Saşa ș.a. „Mesaje pentru Iulia" ne dă conturul mișcărilor subtile sufletești în căutarea iubirii în toate ipostazele ei, de la neînțeles până la reîntoarcere, de la neîmplinire până la aducerea aminte, cu stoicismul unui anotimp ca un *domiciliu forțat*. (...) oferă fiecărui cititor o ușoară senzație de *déjà vu*, este o regăsire și o exorcizare a iubirii promise și retrăite într-un *mereu sfârșit al întâmplărilor*. (Daniela Micu despre „Mesaje pentru Iulia")

Sâmbătă 23 noiembrie. De această dată, ora 13:00 a fost ora care ne-a adunat pe toți la prezentarea proiectului „Restaurare-consolidare și valorificare a monumentului istoric Școala Veche, în vederea amenajării Centrului Multicultural Bolintin Vale". În cadrul acestui eveniment a luat cuvântul Ștefan Nedelcuță-Apope (director al Direcției pentru Cultură Teleorman): „Când am auzit, am fost impresionat că acest monument istoric își recapătă viața după ani de părăsire și după ani de stat într-o pierdere aproape eternă. Iată că a venit astăzi momentul în care s-a hotărât ca ea să își recapete frumusețea. Îmi doresc să văd clădirea cât mai repede restaurată, reparată și activități frumoase care să se desfășoare în interiorul acesteia. Îmi doresc să ne întâlnim și să putem lua parte la activități culturale, la activități sociale într-o clădire-monument salvată de la pieire".

Puțin după ora 13:30 și apoi la ora 15:00 au avut loc alte două lansări de carte, deosebite atât prin conținut, cât și datorită autorilor care le

(continuare în pag.29)

Preasfințitul Părinte Ambrozie Episcopul Giurgiului în vizită la Editura SUD, Bolintin Vale

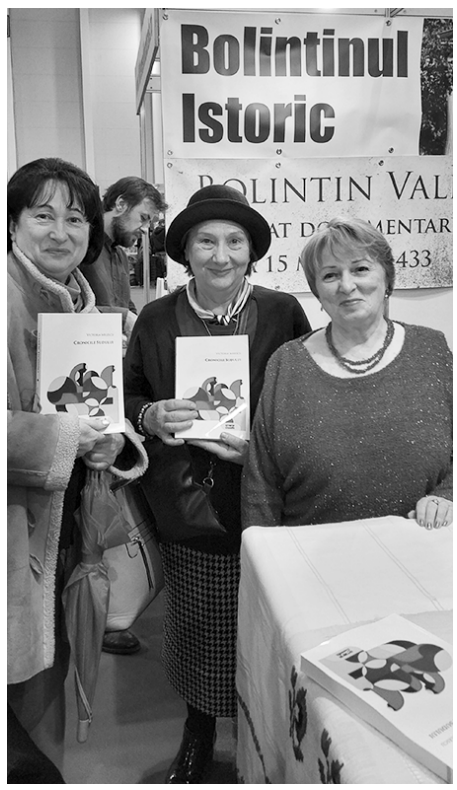
Îndrăgitul actor Florin Piersic, în vizită la standul SUD, Bolintin Vale

Muzicologului Grigore Leșe i se prezintă revista SUD

La un "covrig de vorbă": Niculae Stoica, Constantin Bărbuță, Vasile Răvescu, Vasile Szolga

Victoria Milescu autoarea "Cărții Târgului": "Cronicile Sudului"

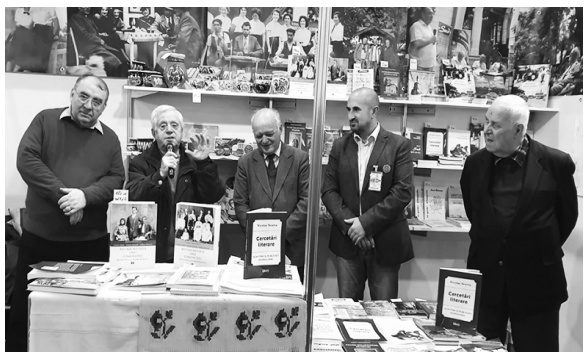
(urmare din pagina 28)

Prieteni ai SUDULUI...

Lansarea cărții lui Al. Ghiță-Sașa

Lansarea cărții prof. N. Scurtu; prezintă scriitorul G. Apostoiu

Prof. Luminița Cornea exprimă opinii despre cartea "Cercetări literare..."

Marian Grigore, Luminița Cornea, Milica Dan

semnează: „Metamorfozele unei comunități. Bolintinul și neamurile lui", semnată de Ștefan Crudu, Marian Grigore, Ciprian Necșuțu și coordonată de Vasile Grigorescu și deosebita lucrare „Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni" a istoricului literar Nicolae Scurtu. Referitor la „Metamorfozele unei comunități. Bolintinul și neamurile lui"coordonatorul Vasile Grigore a precizat următoarele: „Am lucrat vreme de șase ani, aproape șapte, scotocind prin arhive, atât în București cât și la Giurgiu, la familiile care au păstrat documente, prin cărți, prin biblioteci și am reușit să scriem pentru primele două volume circa 2000 de pagini, cărora le va urma un al treila care va consemna și el nume și importante evenimente din viața a zeci de mii de persoane, date ale nașterii, ale căsătoriei și ale morții unor bolintineni care au trăit în perioada 1839-1917, cu o extensie destul de largă, câteva zeci de ani anteriori și posteriori".

Ținând cont de valoarea literară a lucrării semnate de prof. Nicolae Scurtu, au ținut să fie prezente nume cunoscute din peisajul istorico-literar românesc și nu numai, dintre acestea amintindu-i pe Mircea Coloșenco (istoric și critic literar), Luminița Cornea (istoric literar), George Apostoiu (diplomat), Emil Păunescu (istoric și muzeograf) și Florentin Popescu (poet, critic literar, editor al revistei *Bucureștiul Literar și Artistic*).

„Cartea aceasta, modest intitulată *Cercetări literare* este o antologie de epistole. În această carte domnul Nicolae Scurtu a realizat trei lucruri nemaipomenite: 1. epistolele respective le-a cules numai dumnealui știe cum, de unde și cu ce preț; 2. epistolele nu completează, ci intersectează istoria literaturii; 3. echidistanța. Nimic în cartea aceasta nu este împotriva colegilor, fie ei critici sau istorici literari" (Mircea Coloșenco).

Tot referitor la deosebita lucrare a prof. Scurtu a luat cuvântul și d-na Luminița Cornea care a considerat că autorul „are o intuiție extraordinară în a găsi documente literare valoroase despre scriitori care, odată au făcut lumină și care astăzi nu mai sunt cunoscuți, din păcate, iar domnul Nicolae Scurtu are această extraordinară capacitate de a reaprinde făclia acelor personalități".

Cuvinte alese a avut și poetul, editorul și criticul literar Florentin Popescu: „Pentru mine, Nicolae Scurtu este un tip suspect, deoarece el adună ca o albină polenul din documente, de la urmașii scriitorilor și, în același timp îl suspectez că lucrează în taină la o istorie nevăzută a literaturii române. Pentru că el vine și umple firide de biografii, de experiențe ale scriitorilor care nu pot fi găsite de nimeni, nu pot fi citite în nicio istorie a literaturii. Nicolae Scurtu nu se ocupă de chitanțe și de mărunțișuri ! El merge la esențe, știe unde să se ducă, unde să caute, ce să ceară și ce să pună în pagină".

În încheierea acestui moment, însuși autorul „Cercetărilor literare" a mărturisit: „Intenția mea este să alcătuiesc o istorie literară locală și, mai ales, o geografie literară a județului Giurgiu. Acest oraș a fost multă vreme vitregit de oameni, de orânduiri, de fel și fel de împrejurări. Aici, în acest areal, în acest topos creator s-au născut, au trăit, au elaborat și au sfârșit oameni de o mare valoare literară, culturală și istorică. Unii dintre ei sunt creatori mai mărunți, necunoscuți, dar o literatură nu se face numai din mari scriitori. Scriitorii de raftul trei sau de raftul al patrulea contribuie la atmosfera, la efervescența literară și culturală a epocii. Am materiale pentru încă vreo cinci volume. În timp le vom publica. Important este ca aceste lucruri să ajungă acolo unde trebuie, la cei care citesc, la cei care receptează și la cei care transmit mai departe lumina acestor oameni. Acești creatori au fost niște autentice lumini, de aceea, așa cum spunea Perpessicius, trebuie să întreținem flacăra vie a verbului românesc, oriunde s-a produs aceasta".

Duminică 24 noiembrie. Această ultimă zi de Târg a stat sub semnul amintirilor, a cărților, a impresiilor cu și despre scriitori, prezenți sau plecați în cenaclul literar al cerului. Începând cu ora 13:30 a avut loc prezentarea lucrării „Cronicile Sudului" a poetei și criticului literar Victoria Milescu. Despre această lucrare, care cuprinde o parte a cronicilor publicate în paginile revistei „Sud", a vorbit criticul Lucian Gruia: „Este o carte de comentarii literare pe care poeta Victoria Milescu le scrie cu pertinență și cu o mare aplecare asupra textului ! Este foarte important faptul că, în aceste cronici detașate scrise cu o oarecare răceală nu se regăsește poetul ! Aceste texte nu sunt lirice ! Mai mult decât atât, important este că poeții și prozatorii înțeleg mai bine cărțile confraților lor decât cei care se consideră critici literari ! Iar această carte dovedește din plin acest lucru !" După mai multe intervenții ale prietenilor creatori, dar și cititori apropiați poetei, Victoria Milescu și-a adus aminte de nume sonore, foarte importante din literatura română, cu care domnia sa a colaborat în pagini de reviste literare, declarând cu o emoție imposibil de ascuns: „Când am început recuperarea textelor publicate în paginile Sudului, uneori am avut inima îndoită. Mulți dintre aceia pe care i-am cunoscut și despre care am scris nu mai sunt. Oameni pe care i-am cunoscut – am fost la lansările lor, mi-au dat cărți, am scris despre ei – nu mai sunt printre noi".

Invitați: Eliza Roha, Paula Romanescu, Ioana Stuparu, Geni Duță, Gabriela Stanciu Păsărin, Ioana Nuțu-Piersică, Corin Bianu, Vasile Szolga, Dorel Vidrașcu, Rodica Lăzărescu ș.a., membrii ai colectivului de redacție al revistei „Sud".

Concluzii

Cea de a doua participare a Bolintinului din Vale la Târgul Internațional de Carte Gaudeamus a stârnit uimirea multor vizitatori, încântați să afle că o localitate mică ca aceasta investește atât de mult în cultura română, în creșterea prestigiului comunității și în promovarea realizărilor sale.

La fel, prezența tinerei edituri a fost un succes. Mărturie stau sutele de vizitatori care, pe parcursul acestor cinci zile au avut parte de istorie, tradiție, poezie, dar și de amintiri cu și despre scriitori.

Titlul cel mai căutat de vizitatorii standului nostru, prin urmare „Cartea Târgului" din punctul de vedere al Editurii Sud, a fost „Cronicile Sudului", aparținând Victoriei Milescu, care și-a demonstrat astfel valoarea indiscutabilă.

Editura Sud a știut să se remarce prin atitudine, prin cărți și invitați de marcă, reușind să atragă la stand personalități remarcabile ale culturii și spiritualității românești. Așa cum și-a propus, Editura Sud va continua publicarea lucrărilor originale, cu o tematică variată din punct de vedere istoric, literar, dar și jurnalistic, aducând în prim plan atât autori tineri, dar și pe cei deja cunoscuți și afirmați.

Echipa „sudistă" a Târgului, cea care a susținut organizarea și permanența la stand, depunând zilnic eforturi întinse pe o durată ce depășea cu multe ore programul de vizitare, a fost formată din: Alexandru Cazacu, Ștefan Crudu, Gabriel Dragnea, Alexandra Firiță, Alexandru Ghiță-Sașa, Marian Grigore, Ciprian Necșuțu și Vasile Grigore.

A consemnat G. Adjudeanu

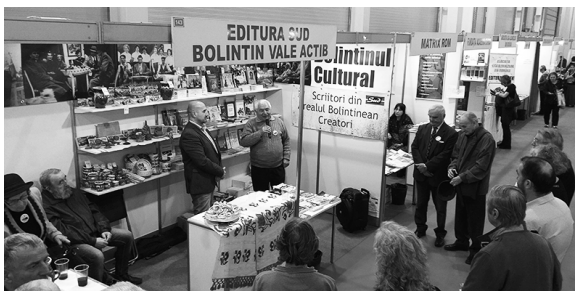
Victoria Milescu își prezintă cartea la standul Editurii SUD

Despre "Metamorfozele unei comunități. Bolintinul și neamurile lui" și proiectul "Școala Veche"

Victoria Milescu și "Cronicile Sudului"

Standul SUD în plină efervescență...

Victoria Milescu și Alexandra Man

Mersul târgului

Ștefan Crudu

22.09.2019: ***Zahărul și corcodușa/ Umplu, cu foc, găletușa***

Fără întârziere, toamna a sosit acum și astronomic: mâine, la ora 11 este echinocțiul. Cu toată seceta cruntă, cu pământ supra-uscat – nu a mai plouat de cca. trei luni – nopțile s-au lungit ca și umbra. Încă temperaturi ridicate ziua dar în ultimele trei zile, urmare val de aer polar, dimineți foarte reci (3 grade). Așadar, trebuie ținut seama de către grădinari să grăbească recoltarea legumelor din câmp. În târg s-a văzut că totuși au fost recolte bune. Prețuri mici la ardeiul copt integral. Roșul predomină pe tarabe. Roșiile, frumoase, 2-3 lei/kg. Varza 2-2,5 lei/kg. Ca de altfel și cartofii mai mari. Cei mici 1 leu/kg. O conopidă foarte bine crescută costă 15 lei/ buc. Aceeași, în piața centrală, 19 lei/buc. Deci prețuri convenabile în târg. La sfârșit, Nelu din Băleni vindea plasa cu ardei capia cu 10 lei. Să ia și săracul și să scape și el de marfă. Au apărut masiv fructele: prune brumării 2,5-3 lei/kg, iar merele și perele de Voinești tot 2,5-3 lei/kg. Strugurii din vii și de pe bolți deja s-au cules așa cum sunt: veșteji și puțin zemoși. An prost pentru vii, în general. Cazanele de țuică lucrează din plin de la începutul lunii după sloganul: la două corcodușe un kil de zahăr și iese țuică foc de tare. Viitoare otravă în pahare, cine-o bea, e sigur, moare ! La final ieșirea din târg este blocată: o „răpitoare" încarcă în mașina personală, în văzul lumii, pungi și chiar un sac plin cu agoniseala zilei de la cei pe care-i iartă de taxă, parțial sau total. Oare chiar atât de prost sunt plătiți angajații Primăriei de se pretează la mită pe față ? Să nu-mi spună cineva că nu se știe de aceste apucături !

22.09.2019: ***Ionică, Ionică, ți-ai luat tarabă mică !***

E atâta tristețe încât te-apucă râsul. Exact ca-n chimie: într-o soluție saturată există depunere solidă. Așa e și în viață. O văduvă tânără cu voaletă neagră ce mimează o tristețe exagerată – de ochii lumii – îmi provoacă râsul. Sunt sigur că în poșetuța (tot neagră, ca să fie asortată) ei este pregătit un bilețel cu textul: „Iubitule, vino diseară fără frică. Sunt în sfârșit liberă ! A ta, văduva veselă". Târgul pare trist fără mici, carne, lactate, păsări și alte produse de origine animală.

29.09.2019: ***Șaolin și-a vândut mânzul !***

Ce tristețe pe Vlad Bolintineanu, nepotul meu, care alături de mine merge în târg și este atent ca și tataie al lui la lumea ce mișună în jur. Așa am început și eu alături de tata-mare, la vârsta de șase ani. Atunci pe jos, acum cu mașina. Și-a cumpărat după lungi căutări o pilă (raspel). Deja e cunoscut de vânzătorii de fiare care întreabă de el când nu vine de la București. Vrând să revadă mânzul lui Șaolin (așa i se spune lui Ion din Țițești – Argeș, cel care face negoț cu cherestea prin sate mai depărtate, cu căruța lui long-vehicul cu coviltir, etajată: jos scândurile și sus „dormitorul", cu strapontine laterale pe post de etajere, iar în codirlă cățeluța cu căței). Un personaj de poveste, ultimul ca el. Tot ansamblul este ca de recuzită dintr-un film cu Chaplin, despre o lume pe cale de dispariție. De la ultima întâlnire nu am mai văzut mânzul, deoarece îl vânduse. Mirarea exprimată de copil verbal, a primit răspunsul: „- Face iapa altul !". Ca să-i aline tristețea copilului, i-a oferit o felie de pepene pe care a mâncat-o cu poftă și fără nazuri în întregime, și cu ceva sâmburi. Sunt mândru de el că nu e năzuros. Trecând de la această întâmplare a zilei, să spunem că târgul a fost la fel de animat ca acum o săptămână. Fiecare a avut de unde alege, mai asaltați fiind producătorii cu legume proaspăt culese (ceilalți le tot plimbă, aleg pe cele veștejite sau stricate și le amestecă cu altele proaspete din en-gros-uri). Grădinarii scad prețurile spre final, ceea ce-i avantajos pentru noi, cumpărătorii. Prețuri oarecum stabile, spre scădere, media fiind 2,5 lei/kg la cele mai multe legume sau fructe. Butoaiele din lemn nu se vând, nefiind recoltă deosebită în zonă, iar cei cu vii vând strugurii pentru vinificație celor dornici cu 3 lei/kg. De la ambră (E.) la ambrozie, planta zisă alergenă care umple câmpurile și a speriat pe români, e altceva. Eram prea fericiți și a trebuit să mai găsim un vinovat pe lângă atâtea neajunsuri reale sau inventate.

6.10.2019: ***La noi, toamna a început într-o vineri !***

După mai mult de 3 luni de uscăciune totală din lipsă de ploi, cu temperaturi caniculare ziua și tropicale noaptea, ne-am adus aminte că din cer poate cădea și ploaia binecuvântată, așa cum s-a întâmplat vineri, 4 octombrie. Numai că, din păcate, a fost doar o hologramă efemeră a toamnei ce ar fi trebuit să vină deja până acum. De ce, Doamne, ne lovești așa de tare, că doar nu toți suntem răi ? La anul ce vom mânca ? Deja fermierii din sud și est sunt disperați că nu au putut semăna deloc rapița (aducea profit bun), pământul este ca fierul și nici cu discuire în miriște nu se poate semăna grâul iar arăturile de toamnă nici pomeneală să se realizeze. Sunt foarte multe energii negative în eter, „meteoroloagele" piciorongane de la TV-uri se scuză că nu ne pot da vești „bune" pentru minivacanțele de la sfârșit de săptămână, iar cei care fac nunți (la noi în Bolintin Vale în 4/7 zile ale săptămânii cu ajutorul minorităților ce în curând vor fi majoritari) se roagă pentru vreme bună. Grădinarii ridică mâinile a deznădejde/neputință, iar slujitorii Domnului nu mai au curajul să transmită mai sus doleanțele celor ce ne asigură hrana. Politicienii, având alte preocupări, iar nu slujirea votanților amăgiți, uită mereu să aloce fonduri pentru refacerea sistemelor de irigații salvatoare. Credeam că n-o să apuc o secetă asemănătoare cu cea din '46, bazându-mă, naiv, pe puterea tehnologiei actuale. Deja multe puțuri au secat, iarba de mult s-a uscat iar vacile mănâncă din rezerva de iarnă. Sufăr sincer și încă sper la o minune care să nu fie confiscată de sfinții încă în viață.

Bâlciul de Sf. Dumitru, 26 octombrie 2019, imagine aeriană

Așadar, răcire abruptă (joi 29 de grade, vineri ziua 11 grade). Trebuie să recunoaștem că a venit cu manifestări specifice (ploaie, frig, cer complet acoperit de nori, ceva vânt la început). Nu că ne-ar fi prins nepregătiți dar am fost surprinși și desigur, neadaptați. Joi albinele culegeau fructoza din struguri (că de unde flori), iar vineri păpau din rezerve. Prea târziu și prea puțină pentru ce trebuia. Oricum se vor scumpi destul de mult unele legume, cerealele și implicit pâinea și carnea de orice fel și de oriunde. Unora le merge bine. S-au reluat filmările la „Mangalița" (prima localitate din România fără fumători și fără beți !). Ca să vezi. Are succes !

20.10.2019: ***Abundență cu saftea***

În privința târgului nu sunt matinal de obicei. Ora mea de vizită este după 9:30 când aglomerația mai scade, așijderea prețurile. Azi, din motive speciale, la ora 6:20 eram prezent deja. Încă întuneric. Becurile nu luminau prea bine incinta. În interior vânzoleală mare: vânzătorii încă își așezau mărfurile, iar unii se certau pe locurile de expunere a produselor. Am realizat repede cauza aglomerației: instalațiile pentru bâlci erau deja sosite parțial și ocupau locurile alocate. Tarabele erau adunate pe latura A.D.P.-ului și toate mărfurile erau expuse pe jos, în lădițe sau pe folii de plastic, așa cum se întâmplă în fiecare an în ajun de Sf. Dumitru. Vreme bună, cu prea puțină ceață față de zilele anterioare. Deci, condiții bune de târguială. M-am trezit că pentru ce mi-am propus să cumpăr, am făcut safteaua la pâine furajeră, lapte și flori în ghivece. Am revenit la ora 11. Încă aglomerație peste tot. Varză de toamnă foarte multă (1-1,5 lei/kg). Legume la discreție și de bună calitate pentru murături și alte forme de conservare. Păsări de tot felul: rațe, gâște, curci și curcani, găini care ouă până plouă (nu se știe când, totul e uscat, pământul ca piatra, grâul încă nesemănat). Nu e deloc bine pentru agricultură în general. La anul ne luăm grâul înapoi de la cei cărora l-am vândut cu preț mic astă-vară. Desigur, pâinea va fi mai scumpă. Deh, irigațiile, bătu-i-ar nucile cerului pe cei care le-au lăsat de izbeliște și se luptă pe ciolan. Foarte multe fructe de calitate: mere de toate soiurile, pere, prune și chiar nuci. Răsaduri de salată pentru solarii la cubuleț, 0,5 lei/buc. La gogoși începuse vânzarea la ora șase dimineața iar o tarabă pliantă se îndoise de greutatea șirurilor de covrigi (6 lei/șir de 50 buc). Flori la ghivece - crizanteme - așteptau cu emoție clienții (prețuri pe jumătate față de florăriile din centrul Bolintinului). Ieri, pentru o coroană din crizanteme pe care Asociația și revista „Sud" au depus-o la mormântul poetului D. Bolintineanu, am plătit 250 lei față de 180 lei anul trecut. Azi, cine moare, sărăcește familia: cheltuielile cu înmormântarea sunt prohibitive pentru foarte mulți. Ne salvează totuși târgul cu prețuri foarte convenabile. Sunt cadouri de la Sf. Dumitru pe care-l așteptăm cu nerăbdare. Să fie bine pentru toți !

N.B. Apropo de „Toamna Culturală Bolintineană" care ieri, sâmbătă, 19 octombrie, a avut manifestarea finală la Sala Polivalentă a orașului. Asociația noastră s-a străduit să o organizeze cât mai bine pentru toți participanții. Deși standul nu era cu autoservire, toate cele zece cărți expuse au fost „însușite" de unele persoane din auditoriu. Camerele video din incintă ni i-au identificat a doua zi. O căznită baladă ad-hoc ar fi cam așa: „Totul a fost minunat/ Muzică am ascultat/ Am mâncat, ne-am săturat/ Unii însă au furat/ Să le fie cu păcat !"

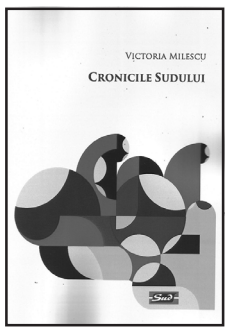
Bâlciul 2019: ***Feerie de Sf. Dumitru efemeră !***

N-om fi noi chiar ca la Hollywood, dar ca la Bollywood în mod sigur da în săptămâna bâlciului. Argumente sunt destule. În primul rând că în ansamblul lui este ca un platou de filmare în care se joacă simultan mai multe scene ale unui superfilm cu mii de actori și figuranți. Idem regizori (cei mai mulți de culoare), mașiniști, coloane sonore care amestecă diverse stiluri la peste 100 decibeli ca formă de promovare agresivă concurențială. După pregătiri începute încă din 19 octombrie (odată cu Toamna Culturală Bolintineană), nebunia a debutat într-o zi de joi, 24 octombrie, mai spre prânz. Blocaj de trafic pe str. Palăncii, singura circulabilă, pe când jandarmii se plimbau agale printre tarabe, ca Vodă prin lobodă. Printre șlagărele care mă asurzeau m-a surprins – plăcut, de ce nu – „Vagabondul". Eram copil când s-a produs isteria națională. Caravana cinematografică anunța în toate satele din jur că la cinema „Luceafărul" din Bolintin Vale rula acest film. Tata nu a vrut să-mi dea 2 lei (avea două serii) pentru că, zicea el, atât costă o pâine din care mâncăm toți o zi. Am suferit, dar l-am văzut din curiozitate de-abia la 20 de ani la cinema „Victoria", pe Bulevard, cu reducere de student, tot cu 2 lei și mi-a plăcut cântecul. Acum are în continuare succes la generațiile tinere din cartierul spoitorilor care cunosc parțial limba strămoșilor lor veniți din India și/sau Pakistanul de azi. Pornind de la acest moment, întreaga desfășurare a bâlciului, pe care am trăit-o în postura de vizitator-cronicar în toate zilele, într-o relatare ulterioară amănunțită. A fost un spectacol deosebit, care m-a captivat, iar vremea a fost un aliat binevoitor toate zilele: caldă, cer senin și fără vânt. Mai rar la acest moment al toamnei.

3.11.2019: ***Întomnare târzie***

Vremea a ținut cu târgul. După episodul cu răcire, ceață și ploaie de miercuri, joi și vineri, de ieri a început să se încălzească iarăși, astfel că azi de dimineață era plăcut să ieși la cumpărături. Optimism și bună dispoziție. Marfă foarte multă și diversă era expusă pe sol pentru că A.D.P.-ul nu a repus tarabele pe locul lor. E de înțeles, suntem în campanie electorală și altele sunt grijile autorităților locale ce nu mai pot vedea delăsarea subalternilor învățați să lucreze stimulați doar de bici (la figurat, desigur). Frapează cantitatea mare de varză (1 leu/kg) care sigur nu se va vinde integral: în curți nu guiță aproape niciun porc, iar varza nu mai reprezintă un aliment de bază pentru iarnă ca altădată. Peste tot legume în săculeți de 5 sau 10 kg care așteaptă cumpărătorii. Calitate deosebită. Fructe foarte frumoase de Voinești cu 2-2,5 lei/kg. Ghivece cu crizanteme multicolore (5-7 lei/buc.) te îmbie să alegi și sigur să și cumperi. Cartofi de toamnă cu 2-2,2 lei/kg zac în grămezi de saci. O mare bogăție și varietate de orice dorim. De aceea prețurile au scăzut rapid. Au apărut și puieți de pomi fructiferi altoiți. Ușor de cumpărat, greu de plantat: pământul este foarte uscat și-i greu de săpat gropile. Și în acest an am trăit miracolul vieții vegetale de la sămânță și mugure la fructele verii și toamnei. Și când văd combinația uluitoare de culori ale frunzelor ce cad nu simt decât bucurie, pentru că totul e o repetabilă minune a Creației.

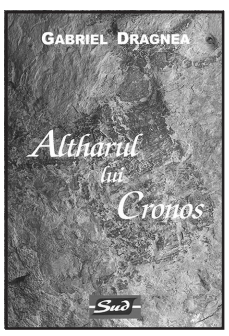
Biblioteca SUD-ului

Victoria Milescu, ***Cronicile Sudului***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2019. *Ceea ce am strâns în „Cronicile Sudului" sunt texte prezentând succint cărți diverse, relevându-le specificitatea, relaționând-o cu biobibliografia autorului, spre informarea publicului cititor, pe principiul „non multa sed multum". Am fost solidară cu autori având mai puțină vizibilitate în spațiul public, slab mediatizați, ori pur și simplu nedotați să zguduie porțile gloriei, dar care aveau un indicibil fior pur și discret al talentului incontestabil, în unele cazuri neconștientizat din varii motive, ori necultivat suficient. Am scris despre autori de poezie, de proză, de literatură pentru copii, de literatură motivațională, pentru ca numele lor să rămână dacă nu în istorii ale literaturii și în dicționare, cel puțin în cărți ca cea de față, ca niște bănci de date, stocând autori și titluri.*

Nicolae Scurtu, ***Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2019. *În răstimpul celor patru lustri de existență, revista "Sud" adună în paginile ei un impresionat număr de poeți, prozatori, istorici și critici literari, eseiști, istorici, traducători și memorialiști, care s-au impus prin contribuțiile lor. Accentul cade, cum e și firesc, pe cercetarea și cunoașterea, în detaliu, a acestui spațiu geografic, istoric, cultural și literar, care, în deceniile anterioare, nu s-a bucurat de o atenție specială ca cea de astăzi. Investigarea arhivelor locale și naționale, a bibliotecilor particulare și publice, precum și a unor martori credibili, care au participat la înfăptuirea unor evenimente din acest areal, contribuie, esențial, la clarificarea și cunoașterea unui topos din cele mai interesante al istoriei naționale.*

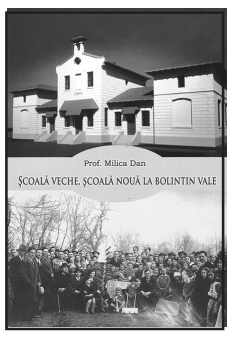

Gabriel Dragnea, ***Altharul lui Cronos***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2019. *„Poemele acestei cărți, sensibilizând prin titlul cu clare trimiteri la un areal al sacrului și la permanenta luptă cu timpul, gravitează în jurul eului, adăugând straturi translucide unui autoportret deja schițat de autor în volumele anterioare, un spirit mereu cercetător, în căutarea unui spațiu securizant, construind, pagină după pagină, o arhitectură a verticalității, a înălțării din amenințarea constantă a țărânei: Pe trupul meu au început să înflorească merii/ Și-n pragul serii toți zeii îți colorează zborul spre rana mea deschisă."* (Mihaela Grădinariu)

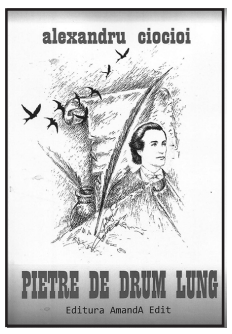
Alexandru Ghiță-Sașa, ***Sonete lângă somnul tău... și alte stihuri***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2019. *„Chiar dacă nu s-a preocupat deloc să-și promoveze poeziile în paginile revistelor literare, în această situație neavând o carte de vizită impresionantă, poetul Alexandru Ghiță – Sașa, cum îi spun prietenii – are o sete nestăvilită de cuvânt, de nou, de frumos, îngrijindu-și muzele și hrănindu-le cu lecturi autentice, clasice, care fac parte din panoplia vastă a valorilor mai mult sau mai puțin uitate de generația tânără, în plină formare intelectuală: Baudelaire, Edgar Allan Poe, Marin Sorescu, Georg Trakl, Balzac, Ștefan Augustin Doinaș, Rimbaud sau Michelangelo etc."* (Gabriel Dragnea)

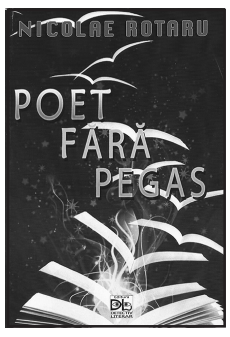
Milica Dan, ***Școală veche, școală nouă la Bolintin Vale***, Bolintin Vale, Editura Sud, 2019. *La începutul orei, învățătorul se plimba printre bănci să vadă dacă elevii erau curați, spălați și pieptănați. În timpul orelor, școlarii stăteau în ordine desăvârșită. Pentru orice zgomot erau pedepsiți și ținuți în picioare. Când elevii erau neascultători sau nu învățau, stăteau la arest 1-3 ore. Cea mai gravă abatere era nesupunerea pe care o arătau față de învățători. Nu era permis elevilor să viziteze balurile publice, cârciumile, să fumeze în școală, în localuri publice sau acasă. Pentru acestea elevii erau pedepsiți cu mustrarea, arestul în școală, eliminarea pentru un scurt timp sau, în cazuri grave, erau eliminați definitiv.*

Rodica Lăzărescu, ***Zigzag printre reviste***, București, Editura Semne, 2019. *„Dincolo de povești și legende, sau împreună cu ele, Teleormanul vine din demultul veacurilor, păstrând în lada sa de zestre dovezi incontestabile și relevante că acest spațiu nu este doar un spațiu ocrotit de foșnetul pădurii nebune, dăruit cu ape line, cu câmpii mirosind a constelații și a pâine caldă, ci și un remarcabil tezaur de cuvinte potrivite, de cultură și artă, care merită păstrat, continuat, valorificat, începând cu acel Radu Grămăticul, întocmitor de acte și hrisoave la Curtea Domnească de la Târgoviște și continuând cu marile nume: Alexandru Depărățeanu, Gala Galaction, Zaharia Stancu, Constantin Noica, Marin Preda, Dimitrie Stelaru, Miron Radu Paraschivescu..."* (Florea Burtan)

Alexandru Ciocoi, ***Pietre de drum lung***, Sinaia, Editura Amanda Edit, 2018. *Răspunsul tău/ a rămas suspendat/ între noi/ fără culoare/ și formă.// Întind mâna/ să-l prind/ și rămân/ precum orbul/ din răscrucea/ iubirii.*

Nicolae Rotaru, ***Poet fără Pegas***, București, Editura Detectiv Literar, 2017. *Deși poezia este rodul misterelor și fiorilor, rezultatul clinchetului și trilului, al zumzetului și aromei, am încercat să-i aflu sonorități și vibrații chiar și în lumea bântuită de dramatism, preponderent epică, tristă, anormală, ciudată în care are loc conviviul uman de azi.*

Reviste primite la redacție

Litere, anul XX, nr. 8-9 (233-234), august-septembrie 2019; nr. 10 (235), octombrie 2019, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan.

Bucureștiul literar și artistic, anul IX, nr. 10-11 (97-98), octombrie-noiembrie 2019. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Actualitatea literară, anul X, nr. 95, septembrie 2019; nr. 96, octombrie 2019, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de Societatea Culturală Lugojpress. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Caligraf, anul XIX, nr. 208, septembrie 2019; nr. 209, octombrie 2019, revistă editată de Centrul Cultural Teleorman. Redactor șef Florea Burtan; Secretar general de redacție Stan V. Cristea.

Mozaicul, serie nouă, anul XXII, nr. 9 (251), 2019, revistă de cultură editată de AIUS Printed. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Petrișor Militaru.

Pro Saeculum, anul XVIII, nr. 5-6 (137-138), 15 iulie – 1 septembrie 2019, revistă de cultură, literatură și artă editată de Centrul Cultural Vrancea. Director executiv Nina Deșliu; Redactor șef Rodica Lăzărescu.

Flacăra lui Adrian Păunescu, anul XIX, nr. 41-42 (919-920), 1-7 noiembrie 2019, publicație editată de Fundația Culturală Iubirea. Director fondator Adrian Păunescu; Redactor șef Ana-Maria Păunescu.

Literadura, anul IV, nr. 13, septembrie 2019, Buzău, revistă trimestrială de cultură. Director Costel Suditu; Redactor șef Teo Cabel.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Alte convorbiri duhovniceşti cu †Ioan al Banatului (XII)

„Crucea este puntea pe care noi trecem de pe pământ până la Cer.”

Luminița Cornea: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, ați afirmat adeseori că toți acei oameni care păşesc pragul bisericii, duminică de duminică, călătoresc spre Cer.

Înaltpreasfințitul Ioan: Da, ce frumoasă ceată de oameni care doresc să plece în Cer ! Să le binecuvânteze Dumnezeu călătoria și să ajungă acolo unde, după ce a fost răstignit pe cruce, S-a întors Hristos în sânul Tatălui. Să ajungă acolo unde a ajuns Maica Domnului, să ajungă acolo unde au ajuns deja părinții dumneavoastră, să ajungă acolo unde au ajuns cei care au zidit bisericile noastre, să ajungă acolo unde au ajuns cei care au murit pentru neam, pentru țară și pentru credință, eroii noștri. Dumnezeu să le ușureze cărarea și să vă deschidă brațele cele părintești, să vă îmbrățișeze pe toți Hristos și Maica Domnului la poarta Cerului. Dar până acolo drumul este lung și de aceea veniți în biserică și luați-vă, în fiecare duminică și sărbători, merinde ca să puteți continua drumul spre albastrul infinit.

L.C.: Vă rog, Înaltpreasfințite Părinte, să vă referiți în cele ce urmează la Sfânta Cruce.

Îps. Ioan: Am văzut pe parcursul citirii sfintelor evanghelii cum Hristos și-a chemat apostolii să-I urmeze, pe Andrei, pe Petru, pe Iacob, pe Ioan, pe Filip, pe Natanail... După ce i-a chemat pe ei, iată că astăzi ne cheamă pe toți. Dacă s-ar fi oprit doar la chemarea apostolilor și nu m-ar fi chemat și pe mine și pe dumneavoastră, poate că am fi zis: *Doamne, dar numai pe Petru și pe Andrei, numai pe Ioan, numai pe Natanail, numai pe Filip i-ai chemat, dar pe mine, Doamne, de ce nu m-ai chemat* ? Iată că Hristos n-a plecat de pe pământ până nu m-a chemat și pe mine și pe tine să-L urmăm pe El, ca să ajungem la poala Cerului, pe brațele Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Dar ne-a spus: *cel ce voiește să-Mi urmeze Mie să-și ia crucea sa și să se lepede de sine !* Deci aceasta este chemarea lui Hristos. Numai așa se poate merge pe urmele lui Hristos, luându-ne crucea.

Dacă veți privi pe cărarea Cerului, veți vedea atâția oameni, frați de-ai noștri, călătorind spre Cer, dar fiecare dintre ei poartă o cruce. Fără cruce nu poți călători până la înaltul cerului. Ș-apoi, zice Hristos: *oricine voiește*, deci numai cei ce voiesc să călătorească spre Cer. Binecuvântat să fie Dumnezeu că frățiile voastre, cititorii, dați mărturie sfântă că doriți să călătoriți spre Împărăția lui Dumnezeu. În fiecare zi de sărbătoare, glasul dangătului de clopot sfințit al bisericii vă aduce la sfânta biserică. Cu fiecare duminică în sfânta biserică ați mai făcut un pas spre Împărăția lui Dumnezeu, spre Cer.

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte, auzim adeseori expresia *a-ți duce crucea*. Există un context religios în aceasta ?

Îps. Ioan: Ușor este a zice *du-ți crucea*, dar numai cel ce știe ce este crucea, cât este de ușoară și cât este de grea câteodată în viața aceasta... Când Mântuitorul a rostit aceste cuvinte, eu cred că iudeii care-L ascultau au dat puțin din cap: oare cum ne spune să ne luăm crucea, oare numai prin cruce și cu crucea putem să-L urmăm pe Hristos ? De ce ? Pentru că iudeii din vremea aceea vedeau cum erau răstigniți oamenii de trupele romane care ocupau pe atunci Țara Sfântă. Făcătorii de rele, de fărădelegi erau răstigniți pe marginile drumurilor, la răspântiile drumurilor. Erau răstigniți și lăsați acolo să-i vadă trecătorii și să nu mai facă și ei fărădelegi. Erau lăsați cu zilele acolo, la marginea satelor și a cetăților, încât trupurile lor deveneau hrană pentru fiarele sălbatice și pentru corbi, pentru păsările cerului.

Imaginați-vă un om răstignit și asupra lui ar coborî, din înaltul cerului, păsări răpitoare care ar veni și ar rupe din trupul lui. De aceea și Mântuitorul, când a fost răstignit, într-o zi de vineri, repede, până la apusul soarelui, a fost pus în mormânt, pentru că dacă n-ar fi fost pus imediat în mormânt, dacă ar fi fost lăsat acolo zile întregi, ar fi venit păsările cerului să-L rupă, să se hrănească din trupul său.

Însă Hristos n-a venit ca din trupul Său să se împărtășească păsările și fiarele sălbatice, ci a venit ca din trupul Său să ne împărtășim noi. Pentru noi a venit, ca noi să ne hrănim din el; nu pentru păsări și pentru animalele sălbatice care erau pretutindeni în Ierusalim, nu pentru ele a venit să le mântuiască, ci a venit pentru mine - eu și tu și frățiile voastre, cititorii, să ne hrănim din trupul lui Hristos. Vedeți cum a rânduit Dumnezeu ca ziua răstignirii Mântuitorului să fie într-o vineri înainte de Paști, când nu era îngăduit să rămână oamenii răstigniți pe cruce de sărbătoare ! Iată cum Dumnezeu toate le-a gândit, de dimineața până după-masa totul era așezat în mormânt ca nimeni să nu se atingă de trupul sfânt al Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Ce-o fi găsit Hristos la mine și la tine de ne-a lăsat să frângem din trupul său ? Așa cum mamele noastre ne frângeau, când eram mici, o bucată de pâine, tot așa și astăzi Hristos frânge din trupul Său și-mi dă și mie, îți dă și ție ca să ne hrănim, ca să nu mai murim niciodată, să avem viață veșnică. Numai acela are viață veșnică cu Hristos care se împărtășește din Viață. Ce spune Hristos despre sine ? *Eu sunt calea, adevărul și viața !* Iată cu ce se împărtășesc copiii și ceilalți frați la sfânta liturghie ! Cu viață ! Dumnezeu să le dea viață veșnică lângă El, în Împărăția cea de Sus !

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, adeseori, în cuvintele de învățătură, puneți la sufletul ascultătorilor amintiri din copilăria Înaltpreasfinției Voastre care nu numai că plac foarte mult, dar introduc într-o anumită atmosferă duhovnicească. Aveți amintiri în legătură cu sfânta cruce ?

Îps. Ioan: Când eram copil, în perioada de Paști, atunci când scotea preotul crucea în mijlocul bisericii, în săptămâna Patimilor, m-am dus și eu să mă închin și am înconjurat crucea. Astfel, am văzut că pe spatele crucii erau scrise câteva nume și mi-am zis că numele scrise pe spatele crucii erau numele celor care au donat această cruce. Privind mai jos pe cruce, undeva jos, era scris și numele meu. Și-am zis: Doamne, ce-o fi cu numele meu pe spatele crucii, că nu eu am donat această cruce ? Și atunci mi-a zis Hristos: *Am trecut și numele tău acolo pe cruce, ca să știi că M-am răstignit și pentru tine*. Pe unde mergeți și veți vedea o cruce bătută de vânt și de ploi, pe la margine de drumuri, opriți-vă și mergeți și vă uitați dacă nu cumva și numele dumneavoastră sunt scrise acolo de Hristos ? Îți va spune și ție Hristos de pe cruce: *Vezi, ți-am trecut și numele tău acolo, că Eu M-am răstignit și pentru tine*. Sunt convins că pe crucea de pe turla fiecărei bisericii sunt scrise toate numele credincioșilor care aparțin de acea biserică.

Să știți, însă, că numele noastre, care sunt scrise pe cruce, nu le-a scris Hristos cu cerneală, ci le-a scris cu sângele Său. Ți-a scris numele pe cruce cu sânge ! O, ce fericit va fi omul al cărui nume va fi scris cu sânge pe cruce de Hristos, cu sânge.

Prin urmare, pe partea aceasta a crucii, e lăsat locul gol pentru mine, și-a spus Hristos: *Vino și tu, urmează-Mi Mie ! Vino lângă Mine !* Adică unde ? *Vino lângă mine pe cruce !* De aceea locul acesta tot așteaptă să vin și eu lângă El, să fim ca doi frați pe aceeași cruce.

L.C.: Minunat spus ! Dar, Înaltpreasfințite Părinte, semnificația crucii cuprinde în sine numai suferință ?

Îps. Ioan: Crucea nu înseamnă numai suferință, înseamnă și biruință. Pentru poporul lui Israel, cel ce era răstignit pe cruce era socotit a fi blestemat. Vechiul Testament spune că blestemat este cel ce este atârnat pe lemn, spânzurat pe lemn. Oare și-a blestemat Dumnezeu creatura sa ? L-a blestemat Dumnezeu oare pe om ? Sub nicio formă. Nu omul, nu trupul omului este blestemat. Blestemat este numai păcatul pe care-l face omul, de aceea vă spun: crucea nu este doar suferință, ci este și izbândă și biruință.

Se spune într-o istorioară bisericească că într-o zi un om bogat, care avea mai multe slugi, le-a spus: *Pregătiți-vă pentru că mâine am să vă trimit într-o călătorie lungă și-n această călătorie trebuie să vă luați cu voi o cruce. Însă vă atenționez: cu cât crucea va fi mai mare, cu atât vă va fi mai de folos.* Și-atunci cei doi bărbați s-au apucat fiecare să-și facă câte o cruce. Unul și-a făcut o cruce mică, ca să nu-i fie greu a o purta pe drum, iar unul și-a făcut o cruce foarte mare. Dimineața s-au prezentat la stăpânul lor și acesta le-a spus: *mergeți până în locul cutare !* Și s-au dus. Cel cu crucea mică mergea, mergea și s-a pierdut în zare, iar celălalt, care își luase o cruce mare și grea, abia o târa după el. Mergea și el tot înainte, iar la un moment dat, nu l-a mai văzut pe cel cu crucea mică, care se dusese departe, dar el mergea înainte. Deodată l-a văzut pe cel cu crucea mică și-a ajuns lângă el. L-a întrebat: *De ce n-ai mers mai departe ?* Cel cu crucea mică i-a spus: N-am putut să merg mai departe, pentru că iată, aici e o prăpastie foarte mare și n-am cum s-o trec. Te-am așteptat pe tine, ca să pui tu crucea ta peste această prăpastie și să trec și eu peste ea, ca să mergem mai departe.

Să-L rugăm pe Dumnezeu să ne ajute să ne purtăm crucea și cu cât încercările vieții acesteia vor fi mai mari, cu atât ne va fi mai ușor, cu ajutorul crucii, să trecem peste aceste încercări ca peste o prăpastie dintre doi munți sau peste un râu între două maluri. *Crucea este puntea pe care noi trecem de pe pământ până la Cer*. Auziți cât trebuie să fie de mare crucea pe care o purtăm în viața aceasta, de aici până în înaltul cerului, ca pe ea să putem păși ca să trecem în Împărăția lui Dumnezeu !,

Ajutați-vă unii pe alții ca să vă puteți duce crucea așa cum L-a ajutat Simon Sirineanul pe Mântuitorul când mergea pe Golgota. Bunul Dumnezeu să vă ajute să vă purtați crucea până la poarta Cerului, căci acesta va fi semnul că ați biruit păcatul din viața aceasta și că ați ajuns la Hristos. Crucea este semnul biruinței lui Hristos.

Hristos n-a dus cu El nimic de pe acest pământ în Cer, decât crucea. Ați văzut că n-a luat giulgiul cu care a fost învelit, când a fost pus în mormânt, dar I-a dus Tatălui crucea, arătându-I că prin aceasta a biruit moartea. A biruit moartea, ca eu și frățiile voastre să nu mai murim niciodată, ci doar, prin ușa mormântului, să trecem la viața cea veșnică.

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Redactor șef: Vasile Grigore. **Senior editor:** Florentin Popescu
Redactor șef adjunct: Gabriel Dragnea
Secretar general de redacție: Ștefan Crudu
Colectiv de redacție: Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Alexandru Cazacu, Ciprian Necșuțu, Gianina Mehedințu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

Redacția și administrația:
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, județul Giurgiu
tel.: 0720350555
revistasud@yahoo.com

ISSN 1224-7367
PREȚ 10 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.